

ביטאון עמודת יד לשرين ■ גיליון מס' 25

אדר תשס"ז, מארס 2007 ■ 15 ש"ח

ביטאון עמודת יד לשرين ■ גיליון מס' 25

אדר תשס"ז, מארס 2007 ■ 15 ש"ח

פיקוד, שליטה ותמרון במלחמת לבנון

טיבם ההפכפך של לוחמים אסטרטגיים

אין הכרעה מהאויר בלבד

שינוי כיוון?

הניסיונות הядויים בתחרותה הישראלית "חץ"

תנו ידכם ל"יד לשריון" - לזכור ולהמשיך

240 ש"ח לשנה יקנו לך מעמד של חבר העמותה ועוד:

- ★ 4 ביטאוני שריון בשנה
- ★ הזמנות לפעילויות חברתיות
- ★ זכות לבחור ולהיבחר למוסדות העמותה
- ★ כרטיס חבר העמותה
- ★ כניסה חינם לאירועים
- ★ הנחות בבחנות המוזיאון ובמסעדת "נון לטרון"

תשלום דמי חבר באמצעות התchiaיות למ"ש

לכבוד עמותת "יד לשריון" - בידי הנהלת חשבונות, ת"ד 245 לוד 71106

תרומות איש קבוע גמלאי קצבת שארים

איירע	שם פרטי	שם המשפחה	דרגה	מ"א/ת"ז	חודש וسنة

- מבקש/ת לתרום משכרי, לפיתוח עמותת "יד לשריון", לפי האפשרות הבאה:
ש"ח לחודש, החל משכר/קצבת _____ וכלה בשכר/קצבת _____ (כולל) _____ סכום התמורה
 בתשלום אחד לשנה בסך של _____ ש"ח בחודש _____ בלבד מדי שנה
תאריך: _____ **חתימה:** _____
טלפון בבית: _____ **טלפון בעבודה:** _____
כתובת ומיקוד: _____

גזר, מלא ואשלם

תשלום דמי חבר באמצעות כרטיס אשראי

לכבוד עמותת "יד לשריון" - בידי הנהלת חשבונות, ת"ד 245 לוד 71106

אני חיבורו את כרטיס האשראי שבידי בסך: 20 ש"ח 30 ש"ח 40 ש"ח 50 ש"ח אחר _____ ש"ח
 מדי חודש למשך תקופה של 12 חודשים 24 חודשים 36 חודשים 60 חודשים

סוג כרטיס אשראי: זהה ישראלכרט דינר靳

הכרטיס בתוקף עד: חתימת בעל הרכטיס: _____

שם משפחה: _____ שם פרטי: _____ ת.ז: _____
 כתובת: רחוב: _____ יישוב: _____ מיקוד: _____

טלפון: _____/_____
 גזר, מלא ואשלם

תשלום דמי חבר באמצעות שיק

לכבוד עמותת "יד לשריון" - בידי הנהלת חשבונות, ת"ד 245 לוד 71106

הסכום **ש"ח**

שם משפחה: _____
 טלפוני: _____
 מיקוד: _____
 יישוב: _____
 כתובות: רחוב: _____

935111526 קבלה תשליח עם קבלת המחאה ■ פטור ממיס הכנסתה -

ברכוטינו להצטרפותך

מילי' חובה זו חשוב לנו מאוד ומחזק את התקופת המוסרי שלנו לבקש תרומה מאמוריהם

מנוי לביטאון "שריון" בלבד

המעוניין לרכוש מנוי שנתי רק לביטאון "שריון" (4 גליונות) מתבקש לשלם רף 60 ש"ח באמצעות כרטיס אשראי או בשיק,
 ולציין על גבי טופס זה: "לביטאון שריון" בלבד

דבר העורך

מלחמת לבנון השנייה – ואולי נקרה לה מלחמת גבול הצפון? – חשפה ליקויים רבים בכל הרמות של כוחות היבשה ובמכוניות. בכוחות היבשה, ובחיל השריון, החלו זה, החלו בהרחבת האימונים ובתיקון הליקויים שנמצאו, אף כי עדין לא הוסקו כל המסקנות ולא בהכרח הסתיים תהליך הבדיקה עד תומו. ש' לצפות כי גם אחרוני הספקנים ישתכנעו כי מלחמה ככלה, ובמיוחד כאשר יש בה מרכיב של טרו, לא ניתן להכريع ללא לחימה ותמרון ביבשה. אם המלחמה האחורה לבנון הדגישה זאת, הרי המלחמה המתמשכת של הכוחות האמריקניים בעיראק מבילה זאת שבעתיים השם והערב. אלוף (מיל') איל בן רואבן שהשתחרר לאחרונה מצה"ל, שימוש במלחמות לבנון השנייה סגנו של אלוף פיקוד הצפון אלוף אודי אדם, והתאריין לאילוין זה. הוא מצין את הליקוי באבחנה בין שליטה ובין פיקוד, כאחד מוגורמי הכשל במלחמה. לדעתו המחשבה שאפשר להכירע מלחמה באש מנגד, היא חוסר הבנה של עולם המלחמה שבו התמודדו במהלך מלחמה זו. עוד הוא מציין כי גם במלחמות טרור וגורילה חיוני לקיום תמרון יבשתי. בסיום הוא מצין כי צבא המילואים בארץ הוא אוטוס חברתי ולאומי שאין לו אח ורע בעולם ועלינו לשמר אותו בכזה ולהזכיר אותו, בין השאר על ידי אימונים ויצוד נאות, למעמדו בעבר.

אלוף (מיל') אביעזר יער, לשעבר מפקד המכלה לביטחון לאומי, מצין בכתבבה אחת כי אין כל בסיס להשוואה בין המלחמה האחורה לבנון למלחמות יום הכיפורים ומוניה את הסיבות לכך. בכתבבה אחרת הוא מציין ומנקק את דעתו מודיעין מהר ולהפיק עתה לקחים אסטרטגים ארכוי טוח ממלחמות לבנון השנייה.

הלחום היהודי במלחמות העולם השנייה • אל"ם (מיל') בני מיכלסון באורה קבוע. ביגליון זה הבנוו את סיפוריו המופלא של גבורה ונפל (Fumion), קומיסר רגיננטלי (מקביל לאל"ם), שלחם בגבורה ונפל במסגרות הצבא הסובייטי. עשרים וחמש שנים לאחר שנפל הוא עוטר באות לני הגבווה, בעקבות היגייל המואחר של סייפור לחימתו וגבורתו. עוד הבנוו בದור מללחמה זו את התפתחות השריון הגמני במהלך מלחמות העולם השנייה.

הбанו ביגליון זה סייר מדיםם, שהתרפרס בביטאון Armor האמריקאי (גילוין ספטמבר–אוקטובר 2006), על הנזקים וההשלכות ארכוכית הטעוה של נפילת ציוד סורי ליי' הצד השני בלחימה. הספר מבוסס על תחומיות ישראליות חדשת שרוון של תותח 105 מ"מ מסוג חץ 1111 M שנפלה במלחמות שלום הגליל לידי הסורים ומשם העוברה לסוריאנים. היפור מתאר כיצד השפיעה תחומיות זו על פיתוח הטנק החדש שליהם 72-7.

గבי אשכוזי התמנה לרמטכ"ל חדש; אנו מחלים לו הצלחה במלוכה הרבה שלפתוחו. עוד ביגליון המדרורים הקבועים. קריאה מהנה.

שלכם,
אל"ם רני

המען למכתבים:

כתובת העמותה:
עמותת "יד לשריון" בטלרין, ת"ד 745 לוד, 71106
כתובת העמותה:
עמותת "יד לשריון", לטרון, ד"נ שמשון 99762, טל' 08-9255268, פקס' 08-9255186
דואר אלקטרוני:
info@yadlashiryon.com
res@yadlashiryon.com
כתובתו באינטרנט:
www.yadlashiryon.com

אל"ם (מיל') מנשה (מנש) גולדבלט	העורך הראשי: אל"ם (מיל') שאול נגר
סא"ל (מיל') דוד כספי	חכבי המערכת: תא"ל (מיל') יצחק רבין תא"ל (מיל') איתן קינן
סא"ל (מיל') מיכאל מס	אל"ם אמרו אשלי
שולי ספרינבו	אל"ם (מיל') בני מיכלסון
המפק וסגנו העורך: יוסי פרנקל	מפק שותף: צבי אלון

תוכן

- 4** דבר מנכ"ל העמותה • תא"ל (מיל') מנשה ענבר
4 דבר קשנ"ר • תא"ל חילוץ רודוי
6 פיקוד, שליטה ותמרון במלחמות לבנון • אלוף (מיל') איל בן רואבן
10 שינוי כיוון? • תא"ל (מיל') גدعון אבידור
12 מנהיגות קרבית • סא"ל (מיל') עוזד מגידו
12 תקציב ממשלת מודיאון הלוחם היהודי
14 טיבם הכספי של לוחמים ההיסטוריים • אלוף (מיל') אביעזר יער
16 אין הכרעה מן האוורור בלבד • עפר דרורי
18 מלחמת לבנון השנייה ומלחמות יום הכיפורים • אלוף (מיל') אביעזר יער
20 "וימאננו העם לשמעו בקול שמואל..." • אל"ם (מיל') דידי בן יואש
22 יומן מלחמה • סא"ל (מיל') שוקה בר-און ז"ל
24 שדה הקרב היבשתי בעתיד • סא"ל (מיל') דין געמן
26 מרכז המידע לטרון • דברי ברגר
28 אתיה מליכסון ז"ל • תא"ל (מיל') מנשה ענבר
30 הלוחם היהודי במלחמות העולם השנייה • אל"ם (מיל') בני מיכלסון
34 השריון הגרמני במלחמות העולם השנייה • אל"ם (מיל') בני מיכלסון
38 לוחמת שריון • אל"ם (מיל') בני מיכלסון
39 אחר "יד לשריון" בטלרין – מוסד לימודים חינוכי • נחמה בר-כוכבא (בריל)
40 יפים פומין והמצצר שלא נכנע • אל"ם (מיל') בני מיכלסון
42 סקירת ספרים • דברי ברגר
45 תפילה לבְּיתוֹסְפָּוּ נפגעים בשנים הבאות • עמידת מעוז
47 אתרים אינטרנט • דברי ברגר
48 השפעות לקחי מלחמות יום הכיפורים על צבא אריה"ב • שאל ברונפלד
54 מפקדי, אלוף אברהם רותם • אלוף (מיל') עמנואל סקל
55 מהנעשה בעמותה • תא"ל (מיל') איציק רבין
59 קוראים כתובים
60 שריוון בכותרות • אל"ם (מיל') שאול נגר
63 גליון 25 לביטאון "שריון" • תא"ל (מיל') מנשה ענבר

המערכת

טנקים רוכבים
סימן 1 באמון
במרכז לאמון
יבשה (מיל').
צילום: מיכאל מס

דבר מנכ"ל העמותה

אגירת חבר

שנת 2006 חלה לה. הייתה זו שנה שבמקור תוכנה להיות רגעה, עם נושאים בשבגרה, עם קידום נושאים שפטודנים מטעב, ופעילות המכונת להזיכר לאנשים צעירים שלפני חמישים שנה התרחשה מלחמה ושם מלחמת סיני.

תחת זאת מצאנו את עצמנו מופתעים מלחמה שהתרחשה ללא כל התרעעה – מלחמת לבנון השנייה. אנחנו, חברי עמותת "יד לשריון", היבטנו בדאגה על המתרחש בצפון, נמנעו מהפריע וסיענו ככל יכולתנו ליחידות השריון וכן תמכנו בתושבים ובילדים מהצפון.

בחודש יוני הקרוב ימלאו ארבעים שנה למלחמת ששת הימים; מלחמה שבה השIRON על כל יהדותו וגיויסתו מילש את כל לוחמי מלחמת סיני. ייחidot השIRON הן שהביאו את הניצחון המזהיר ביבשה על צבאות מצרים, סוריה וירדן שהשתהטיו בכוחות שריון, חיר' ואחריו, מצבאות ערביים של מדינות נסכנות. המורה התקין עבר טلطלה עזה בעקבות מלחמת ששת הימים ורגעה עדין אינה נואית באופק.

בשנת 2007 בכוונתנו להרחב את הפעילות החינוכית, התרבותית, והערכית ב"יד לשריון" – באתר עצמו, בקריות החינוך ובמה"ד של". עשייה זו היא למעטם של תלמידי בית הספר ושל חיילים צעירים, שם הדור הנוכחי – דור העתיד.

חברי עמותת "יד לשריון" וקוראי ביטאון זה – אנו מבקשים את התגיסותכם למאץ נסף, לסייע לבעלי חיים/שריונאים להצטרף ל"יד לשריון". הצליפות השריונאים להיוות חברים בעמותה, היא תחילתה של שותפות והשתתפות במאץ לשמר ולחזק את רעות השריונאים, וליצור את היחיד של משפחת השIRON. רעות השIRON היא שתשمر את זכרם של חרבנו חללי השIRON, היא שתאפשר לספר לדורות הבאים את מעשי גבורתם, ולהנחלת את מורשתם.

חברים ועוד חברים – הם שייעלמו את חוסנווי ואפשרו לנו למש את היעדים שהצנו לעצמנו.

ברעות וברכה

תא"ל (מיל') מנשה ענבר
מנכ"ל עמותת "יד לשריון"

דבר קשנ"ר

רعي השריונאים

בחודש הנוכחי אנו עומדים לקרה ג'ויס מחוזר חדש לחיל השIRON, מחוזר מרס 07. מחוזר ג'ויס זה שונה מалаה של השנהוות באחרונות בשל היותו "מחוזר שאחורי הלחימה לבנון".

אחד מיידי מקשנ"ר לשנת העבודה 2006 היה להגבר את המוטיבציה להתגיים לשריון. ועדה בראשותי בוחנה דרכי לעודד הגיוס לשריון, ובין היתר נקטנו בפעולות מספר ובהן: הפצת עלונים למועמדים לשירות יטחון (מלש"בים), פעילותם בשיתוף הלימודי כיתות יב מרחבי הארץ, דוגמת השתתפות בטקס הגבורה ב"יד לשריון", וכן בקיורו קצינים בבתי המלשל"בים המשומנים לג'ויס לשריון. בקיורו אלה משוחחים הקצינים עם המלשל"בים ובני משפחותיהם ומספרים על הגיוס ועל הצפי לבנייהם בשלב ההכשרה ובמהשך מסלול הלוחם. פעילות זו מניבה פירות רבים.

גם השנה זו, 2007, תעמוד בסיימון הגברת המוטיבציה לגויס לשריון וכמוון בתיקון הליקויים מהלחימה לבנון. בסגורה זו מצוי החיל באמצעות תנופת אימונים גדולת בכל צורות הלחימה, מרמת הטנק הבוגד ועד החטיבה. חלק מהאיתמן עוסק בהטמעת טנק מרכיבה סיימון 4 משופר שנכנס לחטיבה 401 בחודשים האחרונים. לנו, לוחמי השIRON בהווה וב עבר, יכולת לשפר את מוכנותנו, דרך אימונים אינטנסיביים אלה.

עוד עסק חיל השIRON בימים אלה בטיפול במשפחות השכולות ובפצועים. בתוך כך ערכנו ערב הוקהה לפצועים ולנכדים של חיל השIRON בשיתוף עיריית תל-אביב-יפו, המאורת את חיל השIRON, וכן קיימו מחוזר נופש לאלמנות השIRON ביום המלח. במהלך חודש זה נקיים נופש הורים שכולים וכן יום כיף לאחים שכולים.

כולי תקווה לשנת עבודה זו, 2007, תהיה שנה שקטה. נסיים בתפילה שהשווים והנעדרים ישובו במהרה.

ברעות שריונאים,

חלוצי רDOI, תא"ל
קצין השIRON הראשי

Margin of Safety שאנו חוננו בזירה

אנו גאים להיות שותפים לאתגרים ולמשימות של חיל השריון
הŁוקחים אותנו כל פעם למרחוקים ולאופקים חדשים

שותפים בפיתוח וייצור מערכות מיגון לטנקים ה"מרכבה"

להט - שימוש חכם משוגר קנה להכרעה בטוחה למרחוקים

משפחה מערכות ניוט וויצב לטנקים ורכבים לוגיסטיים

משפחה מטעדי POP לתקפיות ואבטחה

פיקוד, שליטה ותפקיד לבנון

איומוני מילואים במרכז לאימוני יבשה (מל"י). צילם מיכאל מס

הגייס שהיה אחראי על גזרת לבנון, הוחלט בצה"ל על פרוק המפקדות של ההיישות. אלף בן ראובן היה מהמנגנים החורפים לפיקוד, מתוך הבנה כי אם נידרש למערכה רחבה ואול' דוח'זיתית – יהיה צורך במערכות פיקוד שתסייע לפיקד על הכוחות ותאפשר לפיקוד המרחבי (פיקוד הצפון, במקורה זה) לפיקד על כלל המערכת בהיבט אסטרטגי ומערכות. פעולה כזו מצריכה הרבה יותר משליטה על הכוחות. הפיקוד המרחבי נדרש לחולל עניונות מערכתיים ולכונן מימוש של מגמות מטכ"ליות ומדיניות. עיסוק פרטני של הפיקוד המרחבי ברמת האוגדה, לדוגמה, בא בהכרח על חשבון טיפול בושאים אופרטיביים שרמת הפיקוד המרחבי מחויבת לטפל בהם. בהינתן ההחלה על פרוק ההיישות, הצעץ האלוף בן ראובן לצבע להקים מפקדת חיזית שתתחוויה מפקדת שליטה על הכוחות, תריה חלק מהפיקוד ותעביר לפיקוד השיר על הכוחות. הרעיון שהציג אלף בן ראובן אישר על ידי הרמטכ"ל ואכן נשארה קבוצה קטנה של מפקדת הגיס בפיקודו, מעין גיס קטן, ובמצב זה מוגעים למלחמה.

בתחלת המלחמה תואם עם מפקד פיקוד הצפון אלף אודי אדם, שאלוף בן ראובן ישמש סגנו ויטפל בכל נושא התוכניות האופרטיביות היבשתיות ווביל העבודה הישירה מול האוגדות, אך לא כדרוג פיקודי עצמאי. יש לציין שבחיל המלחמה עלתה האפשרות לערבותות סוריות, והיה ברור שגיס הוא מפקדה דורשת למימוש מטיביו של משימות הפיקוד. כשבוע לאחר סיום המלחמה,

מיקום המפקדים בלחימה היא סוגיה ערכית מהמעלה הראשונה בצה"ל. מפקדי צה"ל שהיו במלחמות האחרונות אינם רכיבם, אבל תפיסת המלחמה בرمות הבכירות, במהלך הלחימה בזירה הפלסטינית, הביאו אותם לדדק בשליה ולבקרה מעל צורר המניגות להיות בנקודת ההתרחשות. זה אחד הcessions הבולטים עליהם מצביע אלף (מייל') איל בן ראובן שהשתחרר לאחרונה מצה"ל. צה"ל יצטרך בעתיד הקרוב לעצמו את הביטחון ביכולתו לבצע מהלכים מתחמנים ומקרים רחבי היקף, הוא מוסיף, כיוון שכל צורת לחימה קונונציונלית, וגרילה בתוכה, מחייבת מהלכים מתחמנים במובהק. צבא המילואים בארץ הוא אתום חברתי לאומי ועלינו לשמור אותו ככח

עורן אל"ם (מלח") שאול נגו

האחרונה לבנון שימוש כסגנו של אלף פיקוד נפגשתי עם אלף איל בן ראובן, קצין שריון ותיק, שהוא חבר המטה הכללי של צה"ל במסגרת תפקידו כמפקד ההיישס האחראי על גזרת לבנון, הוביל אלף בן ראובן את פיתוח התכניות של המהלים הקרקעיים לבנון, שבחן התחילת בשנת 2001, בעת שליחתו על עצמו את גיבושן ומכה גיס (מסגרת על-օגדתית). בתפקידו מפקד מחילה ועד מפקד אוגדה סדרה, 162, וכן מפקד גיס (מסגרת על-օגדתית). בתפקידו האחרון בצה"ל שימש מפקד המכילות ובמלחמות

נון פגשתי עם אלף איל בן ראובן, קצין שריון ותיק, שהוא חבר המטה הכללי של צה"ל בחיל השריון, ולחם כשריונאי במלחמות יום היפורים. הוא שימש בכל תפקידי הפיקוד בחיל השריון, מפקד מחילה ועד מפקד אוגדה סדרה, 162, וכן מפקד גיס (מסגרת על-օגדתית). בתפקידו האחרון בצה"ל שימש מפקד המכילות ובמלחמות

מהם קיימים בשדה הקרב, מחיברים את הימצאותו של המפקד מרחב ההתרחשויות, והמקודות חייבות להיות ממוקמות בהתאם לצורך זה ובקבוצה לשדה הלחימה. היו מפקדים במלחמות האזרוחה, שמייקמו את עצם כך שלא יכול למשיעך זה. נושא זה – מצין אלוף בן ראנון – הינוatus צה"ל ייחודי שחיברים לשמור ולדובק בו כענין מקצוע וערכי מדרכה ראשונה.

לחימה נגד גירה מה'יבת מהלכים מתמנים במובאה

בצה"ל יש לטכנולוגיה מקום מרכזי וטוב שכך. השאלה היא כיצד לשמר על הטכנולוגיה כתומכת וუזרת בשדה הקרב ולא כmobilia אותה. הפיקוד האנושי י Mishik תמיד להיות המות של יכולת החלטות והדריך לימוש מהלי הכרעה, גם אם הסוגיה של מהות ההחלטה נעשית מורכבת יותר.

טכנולוגיה אכן הביאה לצה"ל יתרונות יחסיים גדולים מאוד, אך במלחמה האזרוחה, בקרבת מתקני החלטות הבכירים ביותר, היא היפה במידה מסוימת לרועץ. המחשבה שאפשר להריע מלחמה באש מוגדר, המבוססת על טכנולוגיה מהתקומות ביותר בעולם, נפתחת בעניין אלוף בן ראנון כחוור הבנה של עולם המלחמה שבו התמודדו במלחמה זו. כאשר ניתנו, מאז שנת 2001 את המعرفה שבירה הצפונית, הוא מצין, היה ברור לנו שוכן להשתמש באש ולסוט להשמיד כל מטרה אפשרית באמצעות אש מוגדר. זה נכון לכל תheid לפנים. המח"ט ציריך לחלק את זמנו בין המפקדה – שם אפשר לקבל ולהבין את התמונה הכלולית – ובין היותו לפניים עם פקדיו, כדי להשנות מרווח ולהטיל את כובד משקלו לביצוע מושלים של המשימות. מבון שמצוות, הרבה,

ברוב רובן של הhitkilot בזירה הפלסטינית, ובשל רמת הלחימה המאוד נמוכה של הפלסטינים, הספיקה נוכחות המ"פ והמג"ד בשיטה. בשדה המלחמה, בהינתן התנודות אמייניות של אויב בעל יכולת, נוצרים מצבים שבהם נדרש מנהיגות (מח"טים ולעתים מפקדי אוגדות), תוך הפגנת דוגמה אישית ויכולת קבלת החלטות תחת אש.

במלחמה האזרוחה היו מקרים בהם מפקדים בכירים מחליטים על חילוק מהמקדים הבדיקה הכל כץ חשובה בין שליטה בין פיקוד. מבון שהיו מפקדים שפעלו היטב בימיד חשוב זה.

פיקוד במלחמה הוא יכולת להשפיע ולהוביל במקרים ובזמן הנכון ובמיוחד במצב לחץ, כמו איזודאות, נפגעים וכד', שם ציריכם המפקדים להימצא. בעבר היה זה עניין מיטבע בראשי המפקדים כמרכיב בסיסי שיאין בלתי. במלחמה זו מצא עצמו אלוף בן ראנון מעיר למפקדים ודורש מהם עלילות על הכלים כדי שהכוחות יוציאו קידמה. להערכת האלוף, לא נבעה תופעה זו מפחד, אלא מהתפיסה הלקויה של הצורך לשנות בקרבת מקום לפיקוד עליון, וזה נכון בכל צורות המלחמה.

כיצד לשמר על הטכנולוגיה כתומכת ועוזרת בשדה הקרב ולא כmobilia אותו

אין דומה מיקום מ"פ למיקום של מג"ד או מח"ט ובודאי לא זהה של מפקד אוגדה. המ"פ והמג"ד תמיד לפנים. המח"ט ציריך לחלק את זמנו בין המפקדה – שם אפשר לקבל ולהבין את התמונה הכלולית – ובין היותו לפניים עם פקדיו, כדי להשנות מרווח ולהטיל את כובד משקלו לביצוע מושלים של המשימות. מבון שמצוות, הרבה,

האלוף איל ובתו החילית שיר לקרהת שחררו מצה"ל.

בשיחה עם הרמטכ"ל העלה שוב אלוף בן ראנון את נושא הגיוסות ועד כמה פירוקם היה משגה. הרמטכ"ל אכן עבר את הפירוק וכעת מקיים אותם מחדש, אחד בפיקוד הצפון ואחד ב⌘, בשלב זה.

שורשי המלחמה

אלוף בן ראנון מנתה את דרך הגעתו של צה"ל למלחמה לבנון השנהו ותוכחותה, החל משנת 2000. בשנה זו מתרחשים, לדבריו, שני תהליכי המשפיעים על צה"ל ועל אופן היערכותו והסתכלותו על עולם המלחמה. תהליך ראשון הוא היציאה מלבנון, שהביאה את החברה בישראל ואת

מלחמת קטרה ומכראה לחימה בחיזבאללה חייבת

צה"ל לחסוך רצון מובהק לחזור לשם לאחר שנים של התבוסות, אבדן ואירועים, הן צבאיים והן מדיניים. תהליך שני וכמעט במקביל, הוא הכנסה לאנטיפאדה והיערכות צה"ל למרחב הפלסטיני. כיוון זה הולך ומתעצם במהלך השנים וגורים לכך שתומנות המלחמה הרולוניטית לצה"ל נתשפת בתמונות הלחימה הקלואה מהמרחב הפלסטיני. מרחב המלחמה הכלולתי, הרחבה, שמוקדת בעיקר בזירה הצפונית, נואית כבעל סבירות נמוכה, ומטעם זה הופכת להיות מאיץ שני בהתייחסו של צה"ל. הצבא – ובעיקר כוחות הביצעה – מכון עצמו לעסוק בתוכניות ללחימה בזירה הפלסטינית (בלשון מודרנית: לחימה אסימטרית, ע"מ"ג – וכד') ורואה בזירה זו את נקודת הייחוס להפעלת הכוח, וחמור מכך – לבניין הכוח. "זהו טעם חמורה", מצין אלוף בן ראנון. היזרה הפלתינית בודאי מסובכת ומורכבת בשל אוסף רכיביה, שעיקרם אינם צבאיים, אך היא איננה אתגר צבאי בשום אופן. כשהכוחות מתאמנים מעט מאוד, המפקדים, כמעט כברית מחדל, מכנים את עצם ללחימה בזירה זו. ההתקונות ללחימה כוללות כמעט טעות חמורה", מצין אלוף בן ראנון. מזוהה במלחמה לבנון של יולי–אוגוסט 2006.

פיקוד, שליטה, טכנולוגיה ותמורה

סוגיות מיקום המפקדים היא סוגיה ערכית ומצעיתית. אלוף בן ראנון מצין כי מפקדי השדה של צה"ל שהיו במלחמה האזרוחה הם מפקדים מוכשרים וראויים. תפיסתם הערכית באשר לאזרוחות, דבקות במשימה ונוכנה. הם בשום פנים ואופן אינם תפיסה מוגבשת ונוכנה. הם מוכשרים מחדל, מכנים את רכיבם. אבל, תפיסת המלחמה ברמות הרכבות, במילוי הלחימה בזירה הפלסטינית, הביאה אותם להבנות מוטעות בכל הקשור להבחנה שבין פיקוד ושליטה. השיטה היא רק חלק ממכלול הפיקוד השלם. שימת דגש יתר על השליטה, ולדוגמה החוץ לדעת בכל רגע היכן נמצא כל חיל מתוך מערוכות הש"ב, הייתה לפעמים מוטעית ושגوية והaphaelה על הצורך המהיגות להיות נוכחה פיזית במקור ההתרחשות, תוך הפגנת דוגמה אישית והtabunot בעיניהם של המפקדים והלוחמים בקרוב.

היא בסיס הכספי בצה"ל, בראש וראשונה בצבא הסדיר. המקצוענות בצה"ל היא אבן הראשה בהיות צה"ל צבא שמייך כוחו במילואים, וכי המקצוענות של צבא הקבע היא המחוללה את הדינדום והיכולת בכלל מערך הצבא, כולל את המילואים. מתחם קר השריון הוא מוקטן, ההנדסה, הח"ר וחשש הם מקצועות יהודים ולא אפשרי יותר עליהם ככאלה.

צבא המילואים

צבא המילואים בארץ הוא אותו חברותי וללאומי שאין לו אח ורע בעולם. علينا לשמר אותו כזה כי הוא זה שמייצר את הרוב הכלך מרכז עצמה הלאומית של מדינת ישראל. בשנים האחרונות פגעו אונשות ברובד זה בשל אליטיזם כלכליים בעיקר. יש בין מключи ההחלמות שעשו שימוש באילוצים אלה כאילו היו נימוקים אידיאולוגיים המוצדקים להן לאורה. וזה טעה מורה שעלה שילמן מחר כבד במלחמה האחורונה. מדינת ישראל

צבא המילואים בארץ הוא אותו חברותי וללאומי

וזה"ל נדרשים בעדיפות עליונה לטפל בנושאי המילואים ולהחזיר להם את כבודם באמצעות הטיפול בהם, תוך שימת דגש מרכז על החיבת המקצוע, שימושתו אימוני ומתן אמצעי לחימה ולונוטים המשוררת הראשונה. סוגיה זו היא בעניין אלף בן ואובן בוגרשו של צה"ל, אך היא מחייבת את התניות הדרוג המנהיגות מדיני, כי המשאבים לכך מצרכים איזון חדש של עוגת התקציב הלאומית.

סיכום

המלחמה האחורונה חשפה נקודות ולקחים ובין שעה"ל יידרש לטפל בהם בעיתיד הקרוב. תפקידי הראשון והעיקרי של הרמטכ"ל החדש, ראל"א אשכנזי, הוא להחזיר לצה"ל את האמונה בכוחו וב יכולתו להתמודד עם כל אתגר במרחב, ובראש וראשו חזרה לערכי היסוד של המנהיגות הצבאית העוסקת בבניית העצמה של צה"ל פנימה. תופעות של מעורבות פוליטית חיצונית בפועל, שחוoba על צה"ל לעkor אותו מתוכו. צה"ל חוללה, שחוoba על לחזור ולהיות "בועה ערבית" ובעל השפעה מהותית חיובית על כל החברה שכז' זקופה לתקן מותה.

בזה"ל של היום משרותים מפקדים וחילימ נפלאים, אומר אלף בן ואובן ומוסיף שאין לו כל ספק ביכולתם וביכולת צה"ל להמשיך ולהיות הארגון המשמש דוגמה לכל החברה הישראלית. אין לו ספק כי הרמטכ"ל החדש וב-אלוף גבי אשכנזי – על יסוד היכרותם וביטחוןם ומהדרך שבה פעל הרמטכ"ל במלך שירתו – יחזיר את צה"ל למקום שבו יהיה מקור העצמה למדינת ישראל, הן בהיבט המוצעני וההיבטי הערכי, כך בעניין צה"ל פנימה ובעניינו החברת הישראליות והסבירה העונית הנדרשת. וזו עוצמת ההרטעה האמיתית הנדרשת.

מפקדי פלוגת מילואים בתדריך לתרגיל לאמוני יבשה (מל"ו). צילם מיכאל מס

מקבלי ההחלמות המרכזים במטה הכללי ומעליו במהלך המלחמה האחורונה, מיצר האלוף בן ואובן. כך הוכנו התכניות לבנון שאלוון בן ואובן היה שותף להן לאורך השנה. היה ברור בכך שהיה מהלך של אש ולאחריו מהלך קרבני נרחב. במהלך המלחמה האחורונה, להערכתו, אפשר היה להבין, לאחר כשבוע של לחימה, שאכן התכניות שהוכנו למלך מתמורן הן נכונות ומחייבות את ביצועו. בפועל, מצין בן ואובן, זה לא קרה. הלך מכע עצמו בראש וראשו את הביטחון ביכולתו לבצע מהלכים מתרננים ומכרייעים וחייב היקף, ולהיות ערך לבצע אותם. דרוש שמקבלי ההחלמות ייה מוכנים למשץ זאת גם במחירות ספיגת אבדות.

תקינות וקשר תמרון כסיס ליכולת

אם מנתחים כיצד הצד השני רואה את צה"ל, אלף בן ואובן מודאג מכך שעם צה"ל המתמן והמכריע, בצד השני היא שעם צה"ל המתמן והמכריע, שבעיניהם לא היה אפשר בעבר להתמודד איתו – אפשר כיום להתמודד באופן אפקטיבי. אלף בן ואובן משוכנע שלא כך המציגות, אך חותנו להוכחה, ובראשם וראשו לעצמו, שיש בידיו גם יכולת תמרון וכן אש אפקטיבית מאוד המסוגלת לסייע למלחלים מתרננים ויעילים. תמרון ממשעו שלילו נכון שבין השIRON, הח"ר, ההנדסה, האש וכן כוחות אווריים ולוגיסטיקה. המארג הזה מחייב מקצוענות מיטבית של כל אחד ממרכיביו. אלף בן ואובן מצין זאת לאור חשש מהזנחה המקצוענות החילית לטבות מרכבי ארגון רחבים, שהתרחשו בשנים האחרונות. החשש הוא שמהלכים ארוגניים ביבשה, שהתרחשו בשנים האחרונות יוכיחו גם המערדים המשוריינים של האויב מושלבים בגירה, ואפשר גם בח"ר ובאמצעים נ"ט – כל אלה יוכיחו בעיתיד מלחמים מת-cnנים. תובנה זו חייבות להחליל לכל מכך החלטות ברמה הצבאית והמדינה, והיתה חסנה בקרב

במערכת שליטה מתקדמת מצד שני – יחיב את צה"ל למחלקל מתמורן כדי להביא לתזואה נדרשת של פגעה והבסת החיזבאללה, במרקם הלייה המבצעית שבה הוא מצוי לבנון. היה ברור עד יותר כי מלחמה בחיזבאללה הייתה קטרה ומכרעה, כדי לא לאפשר לארנון זה למשם את רצינול פועלתו, של פגעה באוכלוסייה אזרחית עמוקה של ישראל לאורך זמן, ולהימשה שהישגה העיקרי הוא פגעה בחיליל צה"ל ויציאה מהמערכה ללא תבוסה. מי שאינו מבין זאת נגרר למלחמה מתמשכת.

אין הכרעה ללא תמרון

מכאן המסקנה שלחימה נגד גירה מחייבת מלחמים מתרננים במובהק ויצירת מערכת קצחה ומכרייעה כדי להתגבר עליה. להערכות אלף בן ואובן, כוחות משוריינים קונגונציוונים ידרשו גם בעיתיד למחללי תמרון. הכרעה במרקם הלחימה טריטוריאליים סביר מודיעות ישראל תזקיך תמרון בכל דרך, אם כי צריך לקיים איזונים אחרים מעבר בין מלחמי התמרון והאש, אך אין הכרעה ללא תמרון. התמרון המשלב תנועה האש דרך פעולה עיקרית להלחימה בגירה, חינוי לא פחות ולעיתים אף יותר מאשר בללחימה כנגד מערכים משוריינים של אויב, שאוטם אפשר להשמיד באופן אפקטיבי באמצעות אש מגניב. כיוון שבעתיד יהיו גם המערדים המשוריינים של האויב מושלבים בגירה, ואפשר גם בח"ר ובאמצעים נ"ט – כל אלה יוכיחו בעיתיד מלחמים מת-cnנים. תובנה זו חייבות להחליל לכל מכך החלטות ברמה הצבאית והמדינה, והיתה חסנה בקרב

כשנותנים מכל הלב, הלב מתרחב.

בנק הפלגיים ועובדיו מוחייבים לקהילה בישראל ופועלים במסגרת נמותות גופים בכל רחבי הארץ בפועלות התנדבותית, במעטובות חברתיות ובהתרומות כספיות של עמותת "פועלים בקהילה".

להיות ראשון זה מחייב!

בנק הפלגיים

שָׁבֵת כִּי?

שלושה שבועות לאחר אותה פגישה פרצה מלחמת לבנון השנייה. לחימת צה"ל במלחמה זו אמנים תامة בדיקך וב את תפיסת הלחימה שהציג מפקד מז", אך התוצאות תאמו בדיקך וב את חששות ותיקי השירות.

לאור התמונה שנגלה לעין כל, החליטה עמותת השירותן, כי אל לה לשבת בחיבור ידיים ולהניח כי "יהיה בסדר". נחופק הוא, ציריך להתעורר על ידי הצעת סיוע, מתן עצה והבעת דעה בפני אלה המופקדים כulos על הנושא. אנחנו למדנו משגיאותינו, ותהיה זו טעות מדרגה ראשונה אם לא נשחר בנסינו את אלה הנושאים באחריותם כיום ונניח להם לטעות בדרך שבה עברנו.

בעמותות השירותן חברים מאות לוחמים לשעבר, אנשי מקצוע ובעלי ניסיון ידיע שהצטבר בשידר העשורות שנים של אימונים ומלחמות. בידיהם ניסיון עשיר ידיע שלא יסולא בפה, עשר שלא ניתן להשיגו בכל דרך אחרת פרט לניסיון, כי "ניסיון ניתן לרכוש רק בהתנסות" (אלבר קאמי).

cohatchala, החליטה עמותת השירותן לקיים כנס שבו יציגו מפקדי חטיבות וגודדים, שלחומו במהלך המלחמה השנייה, את מהלכיהם ולחיקיהם, כדי לשמעו ממקורה ראשון ובלתי אמצעי "מה היה שם". יומ העיון נערכ בזימה מסווגת של קצין השירותן הראשי ועמותת השירותן, והשתתפו בו מעלה ממאה קצינים בכירים לשעבר, מדרגת אלוף ומטה, שמילאו בעבר כל תפקיד בצה"ל, מרמת המטה הכללי, אלופי פיקודים, מפקדי מז", מפקדי גיסות שירותן, קציני חיל ראשיים, מפקדי עוצבות ומפקדי יחידות – כולם בעלי ניסיון קורבי עשיר, והם אלה שהביאו את השירותן לאיכותו כמוביל קרב ההכרעה ביבשה, והובילו את צה"ל לניצחונו במהלך מלחמות בעבר.

יום העיון נערך ב"יד לשירות" בלטרון באוקטובר האחרון, ותיכינו כללה:

- הצגת הרקע המודיעיני והמציעי ללחימה.
- הצגת נתוני הפגיעה טנים מנשך נ"ט בלחימה.
- תיאור מהלכי הלחימה ברמת מפקדי חטיבות, דודים ופלוגות.

באוגוסט 2006 עמד צה"ל בפני קביעת תכנית רב-שנתית. מספר חברים בעמותה, שהיו מודאגים מכיווני התפתחות, ביקשו מפקד מז"י שיבואקדם لكن וסביר את התכנית המותגבת ואת הנימוקים המנחים את תכנונה. ואכן, ביוני 2006 הופיע מפקד מז", אלוף בני גנץ, בפני קבוצה מצומצמת של חברי העמותה, והסביר את שיקוליו בקביעת התכנית ואת עיקרי התכנית. בסיס התכנית, שהציג מפקד מז"י עמדו שלוש הנחות סוד (הציטוט אינו מדויק):

- לא צפוי מלחמה קוונציאולית בעתיד הנראה לעין.

הכרעה בבסה אפשר להשיג במידה דבה על ידי חיל האוויר ובאמצעות אש מנדג. ■ טכנולוגיות חדשות משמשות במידה רבה תחליף לוחמים, ומאפשרות הקנתה הסדר' להלום.

המשתתפים בディון, הציגו שאלות, קיבלו תשובה, ויצאו מהפגש בתחשוה כבדה, כי הדברים שצין מפקד מז"י מהווים שינוי מהותי בתפיסת לחמות התמרון, המוכרת היטב לוותיקי חיל השירותן.

ב מלחמת לבנון נראית צה"ל כפי שלא ראיינו אותו קודם לכן; במצוויו והישגיו לא היו כפי שציפינו שייהיו. לא היה זה מקרי וגם לא כתוצאה מורתת ביצוע נקודתית של מפקד זה או אחר או של מפקדה כלשהי. כמו בכל מלחמה, הצבא נכנס אליה כפי שהתוכנן אליה, וכל צבא מנסה להילחם בכוחה הטובה ביותר שהוא יודע.

במשך קרוב לשוער נעשו שינויים בצבא היבשה, בתהליך איטי אך רצוף, שבמצטברותם חוללו שינוי מהותי במבנה צבא היבשה, בתפיסת הלחימה הנוכחית והעתידית, בתורת הלחימה, ובקביעת סדרי העדריפות והקדימות להתוכנות למלחמה, לפיתוח אמצעי לחימה ולהצידות.

חלק מהשינויים נבעו מחדישים והתפתחויות טכנולוגיות, וחלקים פרי הערכת מצב והగרת האתגרים המבצעיים שצה"ל עומד בפניהם – האioms והמשימה.

"צוותי חשיבה" בעמותות השירותן

היעוד

לרכז פעילויות סיוע וייעוץ של חברי העמותה ומונדביה, לסייע לצה"ל בכלל, למז"י ולחליל השירותן בפרט, בקידום נושאים מ Każdyים הנוגעים להפעלת שירותן בכל הזרמות ובכל מתראי התוכנות ללחימה והלחימה.

ליום וליום לשיבת מתקני בתי חינוך לוחמת התמרון ביבשה. לשמש במה להילופי דעתות, ולמתן ייטוי למחשבות ודעתות בתחום המבצעיים של הלחימה ביבשה.

הפעולות

צוותי החשיבה יפעלו על בסיס "יד לשירות" בלטרון, ייזמו ויפעלו דינונים, כנסים וימי עיון מקצועיים, ויפרסמו בכתב, במסגרת הביטאון "שירותן" או במסגרת אחרת, מאורים ודיווחים מקצועיים בתחום התעניינות המקצועיים.

בפעולות הצוותים ישתתפו כל חברי עמותת השירותן, ואנשים או מוסדות מעוניינים אחרים, שלדעת העמותה יש יכולתם לתרום למטרות של "צוותי החשיבה".

תנו מניסיונכם, ממרצכם ומדעתכם לחיל השריון ול"יד לשرون"

מחשבותיהם, לעורק "משחקי מלחמה" מול אנשי מקצוע, מחוץ למסגרת הצבאית ההיאරרכית וכחלה לה"מעבודות הקרב" הממוחשבות עד אימאה, במסגרת מקצועית ממוגנה ראשונה, עם זאת לא מחייבת.

דעתנו פותחה בפני כל מי שורצה להביע דעה מקצועית בתחום הלחימה ביבשה. אטם מוחמנים להציג את תחומי העניין שלהם לסייע לה"ל (אם יבקש), להציג נושאים לדין ולהתנדב לפעלויות מסווג כלשהו במסגרת צוותי החשיבה, לכתוב מאמר או להשתתף במפגש מקצועי כלשהו. המעניינים מתקשים לפנות לעמותת "יד לשרון" ולציג את תחומי העניין שלהם.

עמדו, להביע דעה, לנסות ולהשפייע, על ידי הצעת הדעת והגיון למופקים ביום על הכנסת צה"ל למלחמות. קרוב לוודאי שצה"ל לא יענה ברצון כזה. המשרתים במדים לדורותיהם, כולל אנחנו בזמננו, לא רואו עין יפה התערבות מבחן במאה שהוא הטריטוריה הבלעדית של לובשי המדים, אבל הזמנים השתנו וצריך לנסota.

על כן החלטה עמותת השIRON להקים מסגרת של צוותי חשיבה בתחום מלחמת התמרון ביבשה, שתהווינה במאה להבעת דעתות, לפיתוח מחשבה, להתמודדות רעיונית ומקצועית ולsharing הפעליות העשויות לסייע בידי מקלטי החלטותocab בבחון את החלטותיהם לפני הביצוע ולקבל חוות דעת שנייה, ובכך לאפשר לקציני הצבא "לתרגל" את

- פירוט לקרים ומשמעותם של חיל השריון.
- התיחסות של משתתפי יום העיון.

בקבוצות הכנס, וגם עוד לפני, פנתה העמומה בכתב ובעל פה לכל גורם בעל סמכות ועמדת רלוונטיים, והזעה למז"י ולצה"ל בכלל סיוע לשIRON בכל מה שיידרש. עד היום, איש מכל אלה לא הביע עזון להיעזר בעמותה ובאנשיה והפניות נענו בתודה מונומנט אбел לא מעבר לכך.

אחד הנושאים שעלו מדברי הדוברים בכנס, היה כי אל לנו להמשיך ולהיות פסיביים. עם ישראל כולם שילם בזקוק על שינוי הכוון של צה"ל. עשינו את זה בעבר ולמרות פרישתנו מצה"ל נראה כי מישתנו לא הסתיימה. אנחנו צריכים לנוקוט

נחמן ורד (וגור) – יקיר העיר רחובות

אות "יקיר העיר רחובות" הוענק לאלי"ם (מייל') נחמן ורד (וגור) על תרומתו ארוכת השנים והתנדבות הפעלתנית בקהילה, בסיוו לגבור משכבות מצוקה כלכלית וחברתית, לעולים חדשים, ועל תמיכת החילים בזודים. האות הוענק לנחמן ורד – חבר עמותת "יד לשIRON" – על ידי ראש עיריית רחובות מר שוקי פורר, בטקס שהתקיים בעיר, ביום 6 במרץ 2007, לרجل מלאת 117 שנים להיווסדה. עמותת "יד לשIRON" מצטרפת לברכות ומאלחת לנחמן עשייה הרבה ובריאות טובה.

הניהגות קרבית

חיילים מילואים באימונים

הפיקוד והמנהיגות של צה"ל בעבר השתבש בחולוין, לפי מה שהתרטס בוחדים האחוריים, המקרה שטיירתי לא היה חריג, לדעתו, זו אחת הביעיות העיקריות של הצבא כולם – אין לנחיל מחדש ערכיהם שאינם מוטמעים בו עוד, ונורמות חדשות אינן מובנות מאליהן – וממי יניחל אותם? יש אכן צורך לבנות מבראשית, או לפחות מבראשית, קודים ואותוס של מנהיגות. השאלה הגדולה היא אם יש שיכולים ליטול על עצם את המשימה הקשה הזאת.

קרה לנו – לצבא שלנו, לשרין, כאן התשובה – זה מה שקרה לנו. במקומות דוגמה אישית, במקומות מנהיגות מובילה, הגיעו למנהיגות הננתנית ומפונקת. אני חולק על מי שמאשימה בכל אחת הטכנולוגיה – תיאוריה ה"פלזמה". גם במהלך המלחמות העבר ניתן היה לפיקד בששל וחווק. יש קלקליסיסטי בצבא שמקדיינו אינם מבינים שחובתם המוסרית והמקצועית היא להיות בKO הראשון עם חיליהם. משחו בשרשורת החינוי של מפקדי הצבא, בהנחלת מורשת העבר וערבי הלחימה,

* סאל' (מיל') עוזד מג'דו*

המערכת בגבול הצפוני בקץ האחרון, שרבים ממכנים אותה מלחמת לבנון השנייה, היתה קשה לצפיה לזרקי קרבנות מן העבר. בלבד מתחווה המורה של צפיה במלחמה מכוורת הטלוויזיה בבייט, ובין מאיינו הודיעו לצפות בתופעות שונות ומשונות שהתגלו במהלך, הן מבחינות תפוקוד הצבא ויחידותיו והן מבחינות החשיפה התקשורתיות. הרבה כבר נאמר ונכתב על כל זאת.

התמונה שהטרידה אותנו הופעה בתכנית "זוח מלחה" ששודרה בערוץ 10 בתקופת החגיגים. בתכנית זו צפיתי במח"ט סייר השוכב על הדשא, במקום עופרי כלשהו (קיבו? מפקדה עופרת?), שעיה שכוחותיו נלחמים בתוך לבנון. המה"ט, עטור במשקפי משא אופנתיים, התריאין תוך התפרדות על הדשא, וחיווה דעתו על אספקטים שונים בניהול המערכת.

הטנק של המה"ט שלו במלחמות יום הכנורים השמיד במהלך המלחמה לא פחות מ-7 טנקים מצרים, ולא במקורה. המה"ט היה בכל שלבי המלחמה בוגר היחידות הקדומות של החטיבה, בעמדות אש, בקרבת היחידות המובילות בתנועה. זו הייתה הנורמה. המה"ט שראיתי בתכנית של ערוץ 10, המה"ט החדש, היה כנראה מפקד על צילת התעללה מהבונקר בטאסה.

כוונתי בתגובה זו איננה לנוכח את המה"ט החדש. העניין הוא שאם אנחנו רוצחים להבין באמצעות מה

* סאל' (מיל') עוזד מג'דו שימייש מג'ד במילואים בשנים 1975-1983. באוגדה 143. במהלך המלחמת יום הכנורים היה מ"פ בחטיבת 421 של חיים ארז ולאחר מכן סמג"ד בחטיבת לפסי כנ, בשנים 1968-1972 שימש שלישי גודוי, מ"מ, סמ"פ ומ"פ בחטיבת 14.

תקציב ממשלה למודיאון הלוחם היהודי

2. התקציב השני בסך 4 מיליון ש"ח יאומן משרד ראש הממשלה, על פי חלוקה שנקבעה בהחלטת הממשלה מס' 1873 כמפורט.

3. המשרד אשר העבירו התchieビות עברו הפרויקט בעבר בהתאם להחלטת הממשלה הקדמת ויעבירו את התשלומים בגין התchieビות אלו, לא ידרשו להעביר שוב את הסכומים האמורים.

4. להסמין את המוניה על התקציבים במסדר האוצר לדאג להעברת התchieビותיהם עבור הפרויקט של המשודדים הנוגעים בדבר – אשר לא העבירו את חלוקם לאיגום כמתחייב על-פי סעיף 2 לעיל.

5. משרד האוצר יקצת בתקציב משרד ראש הממשלה הרשאה להתחייב בסך 16 מיליון ש"ח משנה התקציב 2007, כנגד השתתפות הממשלה במיזמי עלי פיני 4 שנות התקציב.

ביום י"ז בטבת תשס"ז, 7 בנואר 2007, התקבלה החלטת ממשלה ישראל מס' 1004 בעניין אתר הנצחה בטלרון, לזכר החיילים יהודים שלחמו במהלך מלחמות העולם השנייה, וזה לשונה:

"מחליטים (פה אחד): בהמשך להחלטת הממשלה מס' 1873 מיום 9.5.2004, בנושא הקמת אתר הנצחה לזכר החיילים היהודים שלחמו במהלך מלחמות העולם השנייה, לתקן את סעיף א' להחלטה מס' 1873 כדלקמן:

1. פורויקט הקמת אתר הנצחה לזכר החיילים היהודים שלחמו במהלך מלחמות העולם השנייה יתפרק על פyi ארבע שנים, החל משנה 2007 ועד שנת 2010 (במקום השנים 2004-2007).

כוחות השריון וזרוע היבשה – אנו איתכם

התקוממות הגדולה עליינו על בעם

תחמושת טנים רב תכליתית, המובילה
מסוגה בשלם עבורה כוחות השריון, כגדון
חוליות ניסי / חייר, מבנים ובונקרים,
רכבים, גמישים וסלים קל, מס' קרים.

למזהן 120 מ"מ

קלנית

התומחת שקל לוחם ומפקד
מצפה לה

למזהן 50 מ"מ

רקטה

הווכתם לנו שזו התחמושת
היעילה ביותר

סולתם מערכות סוקירה את חיל השריון

לע. מילואים 700

אטמי

- תפוחית שנות האלפים
- תותח מתנייע 155 מ"מ אחר טווח
סוטקין על רכב גלגלי
- התומחת פזיד במערכות ניוט
וכינון פדריות פופקורט מחשב
המקנות יכולת פעולה אוטונומית
וכינון אוטומטיות עם צוותים
מצווצמים
- לתומחת מערכת טעינה אוטומטית
האפשרה פרץ אש פידי וקצב
אש גבוהה

קרדום

- מערכת קרוגמה 120 מ"מ מתנייעת,
סואכתה להתקנה על רכבים זחליים
וגליליים בעלי קשר וסעה נורא
- הטרמבה פזידת במערכות ניוט וכינון
פדריות, פופקורט מחשב ומצינית
ביכולת פעולה אוטונומית וכינון אוטומטי

טיבם ההפכפכ של ללחים אסטרטגיים

ארוכי הטווח ואת יכולתם גם להטיעות, כפי שלימוד
אורתנו ניסיונו: מלחמת קדש יצאנו בנסיגה ש"גנבה" לנו את
פירות הניצחון ובמידה מסוימת גם את מהות
הביטחונות, במיוחד כאשר בלחץ משוטף של ברה"מ
ובעיקר אורה"ב, נאלצנו להיפרד מהחולמות על
מדולה ועל שטה. מצב הרוח הזה העכיד עוד יותר
כאשר בז'גוירין החליט שאין בדנו להחזיק גם
בחבל עזה ותוצאה מכך נשחף לאורה אוצר הדורות
מחדר לחדרות טורו מן הרצועה.
ואולם, בפרשפקטיבה של מספר שנים ובמבט
על תוצאות המגמה הרחוקה יותר, השגנו 11

שנות שקט שהיו חינויו ביתור לבניית המדינה
בשנותיה הראשונות והקשות, שנות המאיץ
העיקרי לקליטת העלייה ובניין המשק. חלפו
11 שנים מאז, והאים שוב ניצב בגבולנו והפעם
בעוצמה ובאחדות שלא ידעו כמותה מאז מלחמת
העצמאות, ואך יותר נחרצת, שהולידת תחושת
איום קיומי – מי שוכר.

מאימים אלה הziלה אוננו מלוחמת ששת הימים ובגדול. יצאו ממנה בתהוויה אדרה של מנצחים שעבורם "הشمיטים הם הגבוי". משך שנים אחת לآخرיה הפכו – במודיעין, בצבא ולא פחות מכך בזירה המדינית – את ה"ליך" שהערבים לדדו, סופסוף, שכן להם אופציה צבאית למלחמה נגדנו, בטוחה הנראת לעין, ושהם מודעים לכך. יתרה מזו, לפי הפירושים האסטרטגיים

החדשים שניתנו לגבולות המדינה ולחיפושים הביטחוני שלה, לעיצוב דמותה, לנוחה ולהתנהלותה בעמים, האמננו שגם גם לא ימנעו מאייתנו, אם גם יניסו פה ושם להתגנד, כמו בהתחשה, לקטו את פירות הНИtzחון. עד כדי כך היה הלך מוץק, שעוזב בשבע האחרון שלפני מלחמת ים הכניפורים, לא הפניה הנengaט המדינה את משימות המלחמה העומדת בשער ואת משמעותן המסוכנת של האשליות. כל כך עמוק חדר הלך לתודעת המודיעין, שאפילו ביום פרוץ המלחמה, כשהוזענו סיכום מודיעין, תהיינו על הפרדוקס: "מצד אחד אנו מנהחים כי הדרוג האסטרטגי במצרים ובسورיה מודע להעדר סיוכו להצלחה במלחמה... מצד שני ידינו גם ידיעות על מגמה לפתוח במלחמה בטוטום המדייניות".

כמה שניות לאחר מכן קיבלו את
סידור הלחי האסטרטגי הגדולה
בתולדותינו, וזאת ביום ההתקנות
השנתית וההתרומות בעצמנו, ביום
הניצחון – סטירבה שיבכלנו

לחזותה بعد מועד ולheimer מתוצאותיה. מלחמת ים כיפור ייצאנו, בסופו של דבר, מנזחים מבעית. מנצח במלחמה הקשה ביותר שיזענו עד אז ומוא, למעט מלחמת הקומוניות; אך ייצאנו ממנה במצב רוח לאומי של אסון, של כישלון ונסיגה. הסכמי הביניים שבאו בעקבותיה והנסיגת הכלולה בהם עוד העצימו תחווה זו. שכנענו את עצמנו, לפחות במודיעין, שהערבים יצליחו את הישגיהם במלחמה זו להמשך הקונפליקט נגד ישראל וכיבושיה, וכי נctrיך לעברו לפחות

יראו הדברים בעתיד: האם יניבו המשך של תהליכי
חויבי שיביא לחיזוק המדינה הלבנונית והחלשת
החינוך; האם תקונן או תגדל המعروבות
הסוציאלית והאריאנית לבנון; האם יתחזק או יהלש
كونסנסוס ערבי נגד הצער חיזabalלה-סוריה-
אריאן ובعد שלום עם ישראל; האם השפעות
ארה"ב ואירופה יתמידו בכיוון החויבי והאם צה"ל

כארורה כבר עתה אפשר להעיר את התפקיד האסטרטגי של מלחמת לבנון השנייה. מצד אחד אפשר לציין את הרוחקת החיזבאללה ככוח מזין מגובל ואולי מהדרום כלו; את החלטת האו"ם הרואה שבעקבותיה נכנסו כוחות צבא לבנון והאו"ם לאוזור הדרום; את התגברות סכיניה של ממשלה לבנון לשוד; את הריסת חלק מהתשתיות ששימשו את החיזבאללה וכן את החווואה של התקופן (קרי חיזבאללה) שהאסטרטטיה של "מדינה משוגעת" (קרי ישראל) נשאת פירות, ועוד. מצד שני ניתן לפחות לא רק בקורס העربים, אלא גם בקורס אומות העולם. עוד התברר שצה"ל נמצא לא מוכן כראוי לשدة הקרב שבו נתקל הפעם ולזה שיתפתח בעtid. התברר שצה"ל זוקק לטיפול שורש הן ברמת המוכנות שלו, הן ברמת החיליות והן בטיב המצויאות, כדי להיות ערוץ כתולכה להתמודדות במחלמות ברואות.

והם מדינה ינצלו כהלה את ה"שיעור לדוגמה" שקיבלו, באדיבות נסראללה, באשר למחדרינו בשדה הקרב ובמיגון העורף. מטיב הדברים דרשו ללקחים אלה פרספקטיבה של זמן, של מעשים ומחדים.

בכל זאת אפלו רשימה חלקית זו, שלא מדובר על ניתוח מפורט יותר, יכולת לשמש בסיס להפקת לקחים ולעיצוב מדיניות לטוווח הקروب. אך באותה עת ראיו שלא להיפגז ולהציגו על לקחים והשפעות לטוווח האורך. יש לזכור את נזימת המחוור וגופרוף של למבחן אסטנומטריה

זאתנו נציגו עמנואל גולדמן אמר לנו אם ביעורם שמכונתו לפגיעה מסיבית בעומק ישראל נמצאה מפוגרת בהרבה מהמיןימים הנדרש לארגונו והכנתו לפעולה ולקיים תחת אש. ולבסוף שמצב הרוח הלאומי, שהתפתח כתוצאה מלחמת לבנון השנייה, משקף חולשה ופסימות.

כל אלה יכולם להיחס כהישגים או מחדלים אסטרטגיים בטוחה הקצר ולאין לדעת עדין אם כך ייחסבו גם בטוחה הארוך יותר. קשה להזות כיצד

* אלוף (מיל') אביעזר עיר שירת שנים רבות במערך המודיעין והיה מפקד מב"ל (המכלה לביטחון לאומי)

aicotot lo-matzav shahmatodot nospat la-tigmar b-safek
calsho lo-gvi totzotot.

ברובד של האסטרטגיה המדינית קוצרת

הטווח אפשר לגבש בהקדם מדיניות שטוחה להזק את התוצאות החזויות של הלקחים שכבר הופקו ולהיאבק בתוצאותיהם השליליות. ושוב, ללא ניתוח מתמיד של התפתחויות העוקבות וללא התאמת המדיניות למתבקש בעידן, יפסיקו הלקחים עצמם לענות לנדרש.

ברובד של הלקחים ארכוי הטוח

כפי שתואר, בעל תוכנות של אידיאות רבה ואי יציבות נזמית, דרושים אורך נשימה, התמדה בבדיקה ופרשנטיביה מתאימה להסקת מסקנות. דרושה מצד אחד ספקנות מודולא לבני מה שנחננו בחשבים שלמדנו עד עתה, ומצד שני בחינה מתמדת של המציאות. לכן, הבה לא נマー להפיק עתה לקחים אסטרטגים ארכוי טווה מלחמת לבנון השנייה.

ניסינו עד כה מלמד שטמיד עמדו לרשותנו הזמן והמרחב הדורשים כדי להבין ולהסיק מסקנות מהמלךיים המסתפים, מבלי לאחר מדי. אפשר להימנע מהיות מופתעים – אם נקייד שלא להירדם בשמירה.

לבנון הייתה, ונשאה, קרקע טובענית שיטיכים וסיכוןים טמוניים عمוק בהרכבה החברתי והמדיני ובגורמי הכוח הפועלים בה ובטיבتها הקורובה והרחוקה. ההתמודדות עם סיכון הסביבה אפשררת, אולי, לסמן את המגמה, אך אין להמר ולהפיק לקחים ארכוי טווה.

חיל מחזק את תומונתו של גמל עבד אל-נאצר
בלחמת סיני 1956

עוד מלחמה אחת לפני שמישו מן העربים דבר ברצינות על שלום. לאור זאת גם הוסקה המסקנה שיש להעצים את צה"ל בנשק ובוגדות נוספת כדי ללמידה טוב יותר במלחמה אפשרית נגד קואליציה ערבית.

לא חלפו ארבע-חמש שנים ונשייא מצרים, סאדאת, פירק את הקואליציה הערבית והתיצב בירושלים. פעולתו האמיצה הביאה בכונפה את החתימה על הסכם השלום בין מצרים לישראל, שהוא أولי ההישג האסטרטגי הגדול ביותר מאז מלחמת החזרה, הישג שלא האמננו באפשרותו. מאז ובתהליך ארכוי, טיפלנו בהקנתן ממדיו המנופחים של צה"ל כדי להתאים לאתגרים חדשים.

נפנה עתה לאתגר הבא, למלחמה לבנון הרושונה, שהחלה ביוני 1982 ונזכיר שנה לאחר פרוץ מלחמה זו עוד הביא ניצחונו הצבאי המודול החתימת שלום בין מדינת ישראל למدين לבנון (17 במאי 1983) ושיהיו במלחמה זו גם היגאים אחרים: המחלבים של ערפתה הצווא מלבנון, השיעים עדין התייחסו אליו כמי שחררו אותם מעולם של הפליטים. בה בעת ולמרות סימנים מדאיים, החלום האסטרטגי על עיצוב המזורה התקיכן מחדש, עדין פרה. אך מכאן ואילך התהפק הגליל והכל חל להתפוגג. וכמי שצינו זאב שיף ואהו יער: "בשור האבך שהשאירו הטנקים הישראלית בסיגות נחשפו בפיצועי צבא בשדה הקרב. זאת kali לוותר על בחינה מתמדת של ההתמודדות שיבאו בעtid ושיתבעו שני נס".

כשיצאנו משם אחריו 18 שנים כבר צמח לבנון אויב גדול יותר, החזיבאללה, גם בשל דחף שאנו

గרמונו ובשל חזחת המשמעות של היוטנו כובשי שטח שרבו שייע.

כיצד בכל זאת אפשר להפיק לקחים אסטרטגיים? לodium, בשיטה רדיים:

ברובד של האסטרטגיה הצבאית: ברובד

זה, אם נעשית בדיקה כהלה ותחולן מלא של הפקט לקלחים, אפשר להתחיל מיד במתן מענה למודוס אופבני (אוף הפעולה) החדש של היריב שנ Tongla, ולחדרים שנחשפו בפיצועי צבא בשדה הקרב. זאת kali לוותר על בחינה מתמדת של ההתמודדות שיבאו בעtid ושיתבעו שני נס. אם יגשים המאמץ המלא לכך אפשר, להערכתי, לחדר תוך שנתיים עד שלוש שנים את הכוח ואת

עם השריון לאורך כל הקו

קובוצת אלביט מערכות מביאה את
חיזית הטכנולוגיה לשדה קרב היבשה
המודרני תוך מחויבות מתמדת
להבטחת יתרון הטכנולוגי של החיל.
קובוצת אלביט מערכות מברכת את
חל השראש, מפקדי וחיילי, מחזקת את
ידי ומיחתלת להמשר שיתוף הפעולה
למען ביטחון ישראל.

אלביט
מערכות
NEXT IS NOW
marcom@elbit.co.il • www.elbitsystems.com

איו הכרעה מן האoir בלבד

טנקים מרכבה באימונים

קונספציה הטוענת שnitן להכריע את הקרב באמצעות כוח האויר בלבד. בחליל האויר הושקע תקציב גדול על חשבון תקציב הכוח היבשתי. קונספציה זו התעלמה משתיה נקודות: האחת שחויטת האינטיפאדה בשטחים אינה חוות הכל והשנייה שאין כמעט בהיסטוריה הצבאית הכרעה אוירית נטו.

האיותיפאודה אינה חוות הכל

השחיה של צה"ל בשטחים והלחימה בטورو הביאו היישגים אדריכלים למדינה בעיקר בסיכון רבים של טדור שחשאו את העורף הישראלי מונע יחסית מול היקף ניסיונות הפיגוע. לצד הצלחות אלו לא דאג הפיקוד הבכיר של הצבא לאמן את היחידות הלחומת בצורות לחימה נוספות, כמו: לחימה בשטחים פתוחים, לחימה בשטחים בניוים מול אויב מצד היבט, ובמילים אחרות קיימת לחימה ישתית בעצימות גבוהה שהיא שונה במהותה מהלחימה בשטחים. בשנים האחרונות אפשר למצואו בצבא חיליל שרין המפעלים מכונות מלכחה משוכלות שמתאימים עליהם פחות חדש בשנה, בדומה להיקף האימונים שהייתה נהוג בכווות המילואים במשך שנים. גם חיל הרגלים, שמתווה הלחימה שלו בשטחים דומה יותר להלחימה שאליו הוא מיועד, כמעט ולא מתאמן במתויו לחימה אחרים.

הכרעה מהאויר

בכל תורות הלחימה הקלסיות לא קיימת הכרעה מהאויר. יש בהחלט השמדה של מטרות מהאויר ויש ש恸קה של האויב מהאויר, אך כל אלה הם גורמים מסוימים לחימה הביטחית שנوعדה להשיג הכרעה, שבובבויות המקרים היא מתקיימת לאחר כיבוש שיטה. הלחימה הוגונית לבנון ורק מחזקת את הידעו לנו מההיסטוריה הצבאית לאורך שנים ורבות – שלא ניתן להשיג הכרעה מהאויר בלבד.

מה על הצבא לעשות

לאור מצא זה ראוי לשנות את הנגזרים מהקונספציה הקיימת במישורים הבאים:

■ החזרת צבא לבשה לחווית ההשתקעה הצבאית. יצירת תנינית חדשה לבניית הכוח ביבשה שתהילה מבוססת על אימון של לפחות חצי שנה בכל שנה לכל צבא היבשה, ח"ר, שרין, טותחנים, הנדסה ועוד.

■ המגדלת הכוח הסדיר המצויה תחת היד בעת לחימה הן כמענה לאירועים בעין והן כימי היקף צבא המילואים, לאחר צמצום בגודלו ובאיכותו שנמשך כבר שנים. הגדלה זו יכולה להיות בשczות בצתום השחרור ההיסטורי של/api> מלש"בם (מיועדים לשירות ביטחון) מגויס, שהיקפו מגע למחמישים אחוז מתקיף אוכלוסיית זו. הגדלת הצבא הסדיר אפשר להיחדשות הקרים להתקאות ולהימנע מתעסקה מבצעית רצופה ושווקת.

■ ביצוע עבודות שיקום למ"חים תוך הטלת אחריות הביקורת על מפקדי יחידות המילואים של אותו ימ"ת.

האחת היא הצורך בכוח צבאי רב בשטחי יהודה ושומרון שמטרתו מניעת טדור כלפי אוכלוסייה המדינה. הסיבה השניה היא שבהעדר סיכון מוחשי ומשמעותי להלחימה היא מחייבת לנצח מושמעותית בתקציב הביטחון, ובין היתר ניתן לנצח מושמעותית גם באימון הצבא. לצורך הלחמות הרות התקשורת האזרחית פועלה באמצעות סדרה של פרשנים ומומחים שחיזקו את דעת הקהל ותמכו בקיוצים הנורחבים שבוצעו בצבא. התקשרות גם הטרמה לאויר ה"עליהם" שכונה נגד מושרט הקבע בغالל תנאי השירות שלהם. הצבא מצדיו לא השכיל לבודד את מושרט הקיוט הקרים מכל רוב הצבא שאינו קרבי, ובכך לא רק שתרם לבזבוז עזום בשורותינו אלא אף אפשר לטענות האלו להתקבע בתודעה האזרחית של הציבור הישראלי. לצד הקיצוץ הדורטי בצבא היבשה גובשה באימונים נעשה משתי סיבות עיקריות: הסיבה

על פה דורו

לחמות המפרץ הראשונה והשנייה שבנן נפגע אוניות כוחה הצבאי של עיראק, וכן הסכם השלום עם ירדן תורגם על ידי קוביי המדיניות בצבא לתפישה הגורסת כי בהעדר חיית מזוחית – הסיכון הכספי למדינה קטן. אם נظر לעניין זה את הטכם שלлом עם מצרים ואת הערכת הצבא את חולשת הצבא הסורי, נבין עד כמה "הגיונת" הייתה תרומה לאויר ה"עליהם" שכונה נגד מדינת החסיבה שcumult ואין איום קרקעי על מדינת ישראל. นอกจาก כך, בשנים האחרונות התקיימו במדינה תהליכים כלכליים שעירקים צמצום דרמטי בהוצאות המדינה. שני מרכיבים אלה, הובילו לצמצום הכוח היבשתי, במיוחד המשוריין, ובמיוחד המשוריין, ולצמצום חורי באים. הקיימים הדרומיים נעשה משתי סיבות עיקריות: הסיבה

מ

חברת IDC (חברה לפטוח תעשייתית 1996) מיוקנעם, שעסיקה בזמןו בפטוח מערכת בלימות חירום למרכבת סימן 3 פיתחה מוצר פשוט יותר ונוראי, מוצר המשתלב במגוון גודל ביותר של כל רכב ("טנקים, גאנ"שים ותומ"טים) בשינויים קלים ביותר.

בימים אלה יש ברשות החברה מוצר EBS, אשר הותקן ונבדק במגוון של כלי רכב בארץ וב בחו"ל. בארץ הותקן המוצר, בהתאם קלות בלבד, בגמ"ש "ברדלאס", בגמ"ש "אכזרית" ובטנק מרכבה סימן 4.

התקנה של מערכת EBS בכל רכב השונים הינה פשוטה מאוד יחסית ואפשרית לביצוע במרקמים מסוימים אפסילו בשדה.

מערכת EBS מאפשרת שליטה של המפקד על הרק"ם ומאפשרת גם נהג להפעיל את מערכת הבלמים כשאינו יכול לעשות זאת בדרך הרגילה.

שחרור הבלתי ניתן מהיר ביותר ומבצע על ידי הגורם שהפעיל את מערכת הблמים. בשנים האחרונות אירעו מספר לא מבוטל של תאונות, שמקורן בחוסר שליטה של המפקד על הרק"ם. רובן של התאונות הסתיימו בנזק, אך מיעוטן כלל גם פגימות בנפש, פצעים והורגים. מערכת EBS הייתה יכולה למנוע חלק ניכר מזאתות הללו.

מערכת EBS מתאימה לשימוש ביחד בכלי רכב המשמשים להדרכות (כולל מתן אפשרות בלילה לגננים), אך גם בכלי רכב מובצעים, כולל מתן אפשרות בלילה מהירה על ידי המפקד משיקולים טקטיים. מערכת EBS עשויה להיות קפיצה מדרגה בונשא בشيخות הצוות והנעה ולהציג סטנדרטים חדשים בשיטת הניהוג של כל רכב.

EBS - Emergency Brake System

חידוש בטיחותי בנהיגת רכב - בלימת חירום למניעת תאונות נהיגה

צחיק קורתן*

ההיגיון ברכ"ם הייתה במשך שנים, ותוספים להיות, אתגר הטוון בחובו סיוכנים בטיחותיים לא מבוטלים. כדי הנהג היישב בתא אמנים נתונים כל אמצעי השליטה בתנועת הרק"ם - האצה, בלימה והיגי - אך יכולת התכנית שלו מוגבלת והוא זוקק באופן שוטף לפקודות הכוונה מן המפקד. למפקד, יש אכן יכולת צפיפות מסוימת יכולת לכזון את נהג הרק"ם, אך אין בידו אמצעי שליטה בתנועת הרק"ם.

עדroz תקשורת בין המפקד נהוג, חלק ממערכות קשר הפנים, הינו מרכיב חיוני ביכולת לפקד ולנהוג ברכ"ם, אך לערו זה בעיות רבות, כגון: ניתוק פטייל הקשר ורעשי רקה המונעים מן נהג לשימוש את הפקדות. גם הנהג עצמו עלול לסבול מגורמי הפרעה שונים, ובכללם חסור עירנות, פגיעה ופציעת ועד. גם פגיאות במערכות הרק"ם עלולות להשפיע על הנהיג, ציוד אישי הנמצא בתא הנהג והופריע להפעלת דושות או ידיות, בשל מוגבלות של מערכת השליטה בהנעה או בctrineות הידראוליים או במכליים אוטומוטיביים, שאינו אפשר את הפעלתם התקינה.

* מודעה פרטומית. הכותב היו מנהל תחום מוצרים צבאיים בחברת IDC.

לאחינו השריונאים,
איתכם באימונים ובקרב.
ברכה חמה אלטל מקבוצת אלול

מלחמת לבנון השנייה ומלחמת יום הכיפורים - אין בסיס לשואת

ש המרבבים להשוות את המלחמה الأخيرة בלבנון עם מלחמת יום הכיפורים: בשתיهن נתפסנו בלתי מוכנים, בשתיهن הימ"חים היו מזנחים והיחידות נאלצו לאלהר בהצטדותן; כמו במלחמה הhere, גם הפעם

嘲諷的是，以色列軍隊在戰爭中發揮了重要作用；然而，以色列人自己卻被視為戰爭的起因。這就是以色列人對自己國家的評價。

שנק מרכבה שנפגע במלחמת לבנון השנייה

עתה כאשר האומות המתרחשים ושיתרתוכו
בעתיד הם על גבולנו ממש דרושה היערכות חדשה
- במבנה הכוח, במצווד ובאמינו - כדי לענות
אם על סוג הלחימה החדש של מתקפת טילים
על שטח המדינה, לחימה שתיה מגובה בהגנה
השוכבת בשוויון.

השווי השלייש: הוא שהפums שווה גם הצורך בתקומת קירה מלכתיים, כדי לתחקור ולהפיק את ליהי המלחמה ואך לישם. במלחמות יום היכפרורים לא Km עדין מוננו מסודר לתחקור מיוםן, ממוסד ושיטות של המלחמה – לא בזבא, אלא במערכת הביטחון ולא במשול. ועדת אגרנט היא שנטלה על עצמה למלא תפקיד תפקידי זה, ולמציע עד פרטם מסקנותיה, וגם אחר כך שותקו מוננו הבדיקה (להוציא את חיל האוורור). התוצאה הייתה שמדוברים שלמים לא תחקרו את עצם וולדוגמה

בחלכה אמורים בשטח למערכה ראויה.

השוני הבולט הנוסף בין שתי המלחמות היה

השוי הבלתי הנוסף בין שתי המלחמות היה איזורי הלחימה. במלחמה לבנון נפגעה העומק בתוך טחן ישראל, גאייה שהייתה מסיבית ורוצפה ושלא ידעו מוה עד כה. המערה בעקרונה והלא, בעצם, להפקתה של פגיעה מסבית זו. לעומת זאת במהלך מלחמת יום הכיפורים נוהלה המלחמה בשטחים הרגשיים ולא ב肄יותו. ייואל נעצמה היא ונורבה ביום היפויים, למרות שהצבא שנטפס בהפתעה החיליקות הייתה מפוארת, הצבא היה לרוב מאומן לסוג הלחימה שנדרש ממנו, והמצביות, למורות ההפתעה ומהם מחדלים, הייתה טובה ולעתים אף מעולה. ככל הבינו שנדרש מהם כל האומץ, כל הכוחות הנפשיים וכל התבוננה וחוחבם של המפקדים להיות אמורים לפוקודיהם ביתר ברב

במלחמת לבנון, לעומת זאת, היו ליקויים בכל מה שמשמעו צבאיות: במוניות הכוח ובאמונו; בבריגדיות לאיניות במתחם; בחגיגות של

* אלוף (מיל') אביעזר עיר שירת שנים רבות במערך המודיעין והיה מפקד מב"ל (המכලלה לביטחון לאומי)

18 • שריוו 25 – פארס 2007

טנק מצרי פגוע ב"חווה הסינית" במהלך יום הcapeiros

הקשים מקרוב, אך ברור לי שחוובה להפריד בין הרוגשת האובדן האישית והציבורית לבין המחריר ההכרחי שיש לשלם אם רוצחים להתקאים. כמובן ש策ריך לתקן מחדלים ושגיאות כדי שהמחריר ההכרחי ישולם בעתיד יהיה מוצדק.

בצאת הכוחות בקרב לבנון אמר אחד מפקדי האוגדות "אומה שאינה מוכנה להילחם על חירותה – לא ראייה לחירות זו את". אך המרחק בין האמירה ובין מה שהתרחש, כפי שמנגנים התקהרים, היה גדול מדי. אם קנה רמידה בקרב יהה אפס אבדות – כי אז עולה השאלה האם האומה מוכנה להילחם על חירותה.

אולי אז זה יש הגוון. מטרתה של ועדת מלכתיות באוטה עת יהיה לבחור את התהילכים כולל את התקופה שלפני המלחמה, את ניהול המלחמה, את עבודותם של הבודקים, המנסכים והמיישמים, ולהנחות ביחס לדרישת תיקון, השלמה או עונישה. בוחינה זאת, שתעסוק בכל סוגיות המלחמה ובבקורת ישות לחייב, אולי תהיה ורואה. ולבסוף עוד סוגיה כואבת שאני מעלה בדיילה. התהוושה שהפעם בניגוד לאז, מעבר לאבל הגודל על מות הגיבורים, במלחמות לבנון זו בצתה הפסיכולוגיה של לחימה ללא אבדות. אני שירק לאחת המשפחות האבלות ומכיר את הצער והאבדן על חירותה.

בחיל שבסמו שירתי פעם בשריון, קרי בחיל המודיעין, לא נערכו תחקירים כלכלה עד היום. כמובן, גם מסקנותיה של ועדת גרמן לא גרמו לתהlik הפתק לחקים מלא וראוי; היא אמנת תיקנה כמה תקנות וערכה ניתוחים משלה עצמה והצעה שיפורים וואיים וחשובים, אך חסרון של התקהרים והרכבה של הוועדה, שלא הייתה עלונה ובועל סמכות כמוות בתולדות ישראל, הביאו אותם גם מחדלים. זה בא לביטוי הן בשיטה העונישה – היא ניקתה את הממשלה מכל אחריות ישירה למה שהתרחש – והן בשיטה המסקנות העקרוניות והאופרטיביות. כדי לעמוד בדרישות הנbowות מסיכון תקיפה של קואלייצה ערבית העיצמו אז את הצבא לממדים שבמשך שנים עסקו בפירוקם.

הפעם, לעומת זאת, כבר פועל מנגנון תחזוק והפקת לקחים שפורס על פני כל הסוגיות הצבאיות של המלחמה. הפעם פועלות גם ועדת בדיקה ממשתנית שתפקידה גם לברר את תהליכי הפקת הלקהים ויישוםם. היא גם אמורה להזכיר לאומי בשלוות הנדבכים: הממשלה, הצבא והעורף. באותו זמן, ככלומר עתה, כבר החל מבקר המדינה את ביקורתו על אותן עניינים.

מדוע, אם כך, נחוצה כאן עוד ועדת חקירה מלכתיות? ואיזה תועלת היא תביא עתה, מלבד הפרעה או ביטול עבודה של שאר הוועדות? ועדת חקירה מלכתיות שתמונה בזוז מחזית השניה או שנייה, לאחר שהגורמים החוקרים והמסכנים כבר סיימו את מלאכתם ותהליכי השיקום יהיו בתלים –

קבוצת נייד-דיזל הנדסה מציגה חטיבת כוח חדשה עם הספקים תוגברים לאזרית משודרגת 2006

**קבוצת נייד-דיזל עם ניסיון הנדסי מעל 30 שנה!
תומכת ומחזקת את חיל השריון!**

ת.ד. 867 לוד, טלפון: 08-9781111, פקס: 08-9781137
דו"ל: www.nimda.co.il, אימייל: info@dslnim.co.il

יירמאנו העם

לשםוע בקהל שמואל...¹

אל"ם (מייל) דידי בן יואש

תגובה לדברי ד"ר שמואל גורדון על טנק המרכבה, בתוכנית "פוליטיקה"

לומר לא כל גוזמה – לתפארת מדינת ישראל. כמהוים חבורות ואלפי עובדים מועסקים ישירות ביצור הטנק ומערכותיו. מערכות בקרת האש, בקרת הצרית, מערכת המידע, מערכות המיגון וההישרדות ומערכת ההסעה – הן מהמובילות בעולם בעולם. מערכות רבות מוצאות להיל ורבות מישומנות בפרוייקטים מתקדמים אחרים. פיתוח וייצור טנק המרכבה לדורותיו היוו וממשיך להווות מנוף לפיתוח שורה של טכנולוגיות מתקדמות אשר בלעדיו פשטן לא היו מגיעים אליהן. היזהו "ארון קבורה" ד"ר גורדון? "ארון קבורה?"

האם אנו צריכים טנקים כדי להסתובב בקסבה של שם? כדי לשמר על קו התפר למלחמה כוללת, אשר כבר מזמן לבשה צורה אחרת? לחיזוק המורל? תמה ד"ר גורדון.² ובכן – התשובה לכל השאלות הללו היא כן בפה מלא. כל מי שפה בחידשות בטולויזיה יוכל להבחין בקלות, כי להחמי השריון על גבי הטנקים הם החנית בלחימה בפלשטיינאים, כפי שהוו בלחימה בלבנון (זה את מבלי לפגוע כהוא זה בתורותם של לוחמי הח"ה, ההנדסה, התותחנים, המודיעין, משמר הגבול ושאר הלוחמים). טנק המרכבה מוביילים את הנוחות בפשיות המשוריינותו למניעת רי המרגמות וטילי הקסאמ, טנק המרכבה מהווים את כוח החיפוי ואת עיקר כוח החילוץ, טנק המרכבה מבערים מארבים ארכוי טוחן בלילה ובכל תנאי מזג האוויר. הטנקים נמצאים שם מסיבה ממד בנאלית – פשוט אין פתרון טוב יותר! יתרה מזאת, גם בעוד 10 שנים לא יהיה פתרון טוב יותר!

גם טיסת שלמה של מטוסי JSF (Joint Strike Fighter) – מטוס הקרב העתידי המפותחה בארה"ב, וייתכן שבשאלה משובים צנעה ייען גם לחיל האוויר שלנו), או "אמצעי הלחימה שהמוח הישראלי והאמריקאי פיתחו"³ כדברי ד"ר גורדון

הוא השקעה מיידית של 685 מיליון דולר (בתקציב 2005-2006)⁴ בשיפור טנקי המערכת האמריקאים (M1A2-SEP) (M1A2-SEP). על אף הטענה של ד"ר גורדון כי: "אין כבר שימוש לטנק..." – מסתבר שגם הדעת האמריקאים יש גם יש.

אפשר להניח כי כל מי שעוסק ברכיניות הרואה בנושא צבא הבישה, הנוכחי והעתיד, מבין כי ד"ר גורדון לא נוטן לעובדות לבבל אותו. לפיכך, לא ה"יתני טוחה להתייחס לדעוטיו המלומדות, אלמלא התייחסתו לנושא פיתוח טנק המרכבה במסגר תוכנית "פוליטיקה"⁵: "טנק המרכבה", הוא קבוע בהרצאות "המקיף לארון הקבורה היקר ביותר שצירה מערכת הביטחון". "ארון קבורה" – כך בדיק. "ארון קבורה" – לא פחות. "ארון קבורה" – ואין פוצה פה.

המעט שאפשר לצפות מزاد המתיחת לטנק – שפותח במשך שנים דבות על ידי טובים המומחים שיש למדינת ישראל, בצבא, במשך הדעתון ובתעשייה, טנק שהגן על דורות של שירותאים במהלך מלחמת שלום הגליל, בא"ש, באז"ע, במהלך הבניון והשניה ובימים אלה ממש לאורך הגבולות, לטנק שעתיד לשאת לחומם אל הקרב במהלך הלחמות ישראלי הCEF, לצערנו, בעתיד – המעט שניתן לצפות גם ממי שאינו נשוא תארים אקדמיים מרשימים – הוא ברור את מילוטיו. העובdot, כבר אמרנו, אין משפיעות על ד"ר גורדון.

מדינת ישראל מישראל טנקים מסיבה אחת ויחידה – מפני שאף מדינה בעולם לא הייתה מוכנה למכור לנו בסוף שנות השבעים ותחילה שנות השמונים טנקים מודרניים. אבי הטנק, אלף ישראל טל (טליק), הוביל בתחילת הדרך מהלך פיתוח משותף עם מדינות נוספות. המהלך לא צלח. מחוסר בדרישה ותוך יבוש חזון מבצעי וטכנולוגי מבריק הוקמה כאן במאיצים עילאיים, עשויה שעיליה אפשר קרה שהלכה המרכזית מהלחימה הוכחה עבירות

עתו של ד"ר שמואל גורדון על טנקים זה מכבר: "לא ייאמן: במאה ה-21, לאחר שפיתחנו לשושה דגמים של טנק מודרני, אנו מפתחים ומיצרים דוגם נוסף, לשם מה בדיק?" הוא כתוב,⁶ או: "אין כבר שימוש לומכבה. אין שימוש לטנק, פרט להגנה. את כל הלוחמה ההתקפית למחקרים גדולים נגד כורים גרעיניים אי שם, נגד צבאות סדיים כמו הצבא הסורי, נגד הטורן, נגד כולם, תבעץ זרוע האויר שהפחלה לזרוע דומיננטית"⁷ ודוגממה אחרתונה: "הקדמה האנושית, הקדמה של חשיבה אסטרטגית עבורה של והשלב הזה הוא של לב הלוחמה מהאויר".

ד"ר גורדון אינו מסתפק בכך ולהוכיח רצינות טיעונו הוא מגייס את היקום כולו: "העולם כולו עבר את המהפכה. העולם כולו פירושו ארצות הברית וישראל, כל היתר מפגרים..."⁸ אני מניח כי לאלה המכונים בפיו "כל היתר" היה מה להסביר לד"ר גורדון על העובdot והסוגן. יתרה מכך, דבר ה"מהפהה" עידין לא הגיע לנראה לאזוני מפקדי הצבא האמריקאי, הממשים בתקציב עתק, של מעלה ממאה מיליארד דולר, תכנית מההכנות לצבא ישנה עתידי (Future Force), שרובה כולה מtabbedata על תפיסת לחימה חדשנית (Centric Warfare) וכן על כלים יבשתיים קלים (Future Combat Systems). מסתבר כי "הקדמה האנושית" – ככל שמדובר נוגע לצבא האמריקאי – בששת להגעה.

אכן, מלחמות שחיקה שבוחן ישתחפו לפני טנקים איןן תורחש שכיח לדעת האמריקאים. גם מבלי להתייחס לשוני המהותי בתחרishi הייחוס ביןינו ובינם, כמו גם לדרישת המבצעית העיקרית שלaura מפותחות מערכות נשק אלה (יכולת הטסה ופירסמה מהירה). יתכן וכדי לבדוק כיצד קרה שהלכה המרכזית מהלחימה הוכחה עבירות

1. שמואל א' פרק ח' פסוק 19.

2. "למה לזרוק 4 מיליארד שקל על המרכבה"/ד"ר שמואל גורדון, הארץ, 17 בינואר 2006.

3. ד"ר גורדון בראיון ליעקב אחימאיר, ערוץ 1, מבט ראשון, 23 בפברואר 2005.

4. שם.

5. שם.

6. שיפור הטנק לתוצרתcohמה עירונית M1A2-TUSK.

7. ערך 1,1 בדצמבר 2006.

8. "למה לזרוק 4 מיליארד שקל על המרכבה"/ד"ר שמואל גורדון, הארץ, 17 בינואר 2006.

קרב המרכבה

טנק מרכבה סימן 4 הישראלי וחسب למשמעותו בעולם, אך מסתבר שהוא לא מספיק; פעם אחר פעם הציגים אושׂנוי החיזבאללה לפניו בטנקים ובאנשי צוחם. שני איזומים עיקריים מרחוקים מעלה המרכבה: מטונים ומשקל של מאות קילוגרמים, הפגועים בהן חסוך, וטלי נ"ט שימושיים והחבלים מושווים שווים. ישראל נגדר החיזבאללה, גרסה פנים אל פום.

מרכבה סימן 4

1. מונע דיזל 1,500 כ"ס
2. תותח 120 מ"מ, עם מערכת ראיית לילה וקייבת אוטומטית
3. מיגון בליסטי מודולרי
4. מצלמה המאפשרת מבט לאחרו
5. מערכת סייבר שירופות והגנה מפני

קורנט-5

- טיל מונחה לייזר
תוצרת רוסיה
טווח: 5 ק"מ
חריפה: 1,200 מ"מ

אר-פיג'ג' 29

- טול רימוני נ"ט
תוצרת רוסיה
טווח עד: 550 מ'
חריטה שריון: 600 מ"מ

אנו: graphicnews.com

טיל מונחה תיל
תוצרת ארה"ב
טווח: 3,000-3,750 מ'
חריטה: 800 מ"מ

טיל מונחה תיל
תוצרת רוסיה
טווח: 3 ק"מ
חריטה: 400 מ"מ

ספינוגן
תוצרת רוסיה
טווח: 2 ק"מ
חריטה: 500 מ"מ

טנק המרכבה הוא היחיד(ms) המסוגל לעמוד בפני מרבית האומות ביבשה, לצד יכולתו להילחם ולהשמיד כל סוג טירה ביבשה

ובכן ד"ר גורדון, דעתם של מקבלי החלטות בצה"ל (כמו גם בעולם כולו) שונא לחילוטין מודיעין על טנקים בכלל וטנקים המרכבה בפרט. לפיכך נמשך וימשך ייצור הטנקים ואלה ימשיכו ויגנו עליינו, על הלוחמים שבhem ועם עלייך. הטנקים שלנו לא צפויים לתקוף את הכוח באיראן ומוטוסי חיל האויר לא צפויים לכבות את סוריה – כל אחד ותפקידו.

מן הרואי היה "שתקדמת האנושית" תנחה אותנו בראש ובראשונה באופן בו אנו מתחבאים.

על שטחי מפתח¹⁰ אמר במאמר שכותרתו: "זה"ל צריך טנקים".

האם היה עולה על דעתו של אל"ם (מייל') ד"ר שמואל גורדון, טייס קרב לשעבר בחיל האוויר שלנו, לנכונות את עשרות מטוסי הקרב שאיבד חיל האוויר במהלך יום הכיפור"ו" ארונות הקבורה הירקיים ביותר שרכשה מערכת הביטחון? כМОון שלא (מייל'), פרופסור יצחק בן-ישראל, לשעבר ראש האגף לפיתוח אמצעי לחימה ותשתיות (מפא"ת) במשרד הביטחון, וכיוון ראש החוג ללימודיו במכון אוניברסיטאי ת"א: "ברור כי אין דרך לניצחון במלחמה ללא מהלך קרקעי של השטלוות

תכבוש שטחים ובוודאי לא תחזיק בהם. הטנק לעומת הטיסת – עשה זאת בעבר, עשוה זאת גם כיוום ועשה זאת גם בעתיד. לטענו, שילמונו כלנו מחיר כדי מאיד בכדי ללמידה שוב את הלקח הזה בעימות האחרון לבנון. הטיב לנוכח זאת אלף (מייל'), פרופסור יצחק בן-ישראל, לשעבר ראש האגף לפיתוח אמצעי לחימה ותשתיות (מפא"ת) במשרד הביטחון, וכיוון ראש החוג ללימודיו במכון אוניברסיטאי ת"א: "ברור כי אין דרך

9. שם.

10. "זה"ל צריך טנקים"/אלוף (מייל'), פרופסור יצחק בן-ישראל, מגזין גלובס, 5 באוקטובר 2006.

יומן מלחמה

שוקה (יהושע) בר-און ז"ל

היה נעים לראות איך אנחנו פוגעים בטנקים שבתנוחה והם נעצרים ואנשים בורחים או שהטנקים עולים באש... בשלב מסויים נכנסו 4-5 טנקים מצרים במדרון הקדמי של "חמדיה". בغال התיליות אי אפשר היה לראות אותם... נתתי לתותחן וקסמן נקודה (שיח) שהוא היה יכול לראות במקום שמננו עללה הטנק (המצרים)... בינו לבין השגיח המט"ק המצרי בטנק שלו וצדד לעבריו תוך שהוא ממשיך בתנוחה. כשהיה בערך 30 מטר מני נתתי צו אש לוקסמן. יצא ח"ש ופקש אחוריו הולך. הוא פגע לי ימינו פג מהטנק המצרי. הוא פגע לי בכף שמאל שעה מעלה בראשי ותכה את האנטנה של המქם"ש וגרמה נזקים בזחל. וקסמן הסתובב וניסה לצאת אבל דחפיו אותו חזרה. "נוג אהורה מהה'". ימינו שעמד משמאלי כיון ופגע בו מאחוריו גלגל המתחה. להבות יצאו מידי. אמרתי לוקסמן: "עכשו תכניס לו". הוא ירה ח"ש נסף שפגע בתא הנאג המצרי. לעניין הנדרחות יצא מט"ק מהטנק הבוער, העביר רגלי לכף וירד לאט למיטה, הסתובב והלך לאיטו לכיוון התעללה. אף אחד לא יירה בו. התותח המצרי היה עדין מכון אליו גם המקלע. הקדורים התפוצצו בתוכו כל הזמן ורסיסים עפו סביבי.

... ואז מכיוון צפון, בערך באוזור איטליה (טגול 215) ראייתי בטוחה 100 מטר גוף שחור ואחריו נתב עף לעברי. בחליקן שנייה חשבתי: "יכול להיות שפגע של טנק כל כך לאט?", ואז הוא פגע בי. עד כמה שיכלoti לראות הפיעעה הייתה בתובה. הסתכלתי לפנים, היה עשן ואבק בצריכה ובצרכיו. והודעתה בקשרו: "כאן חרדון, נגעתית, ממשיך בתנוחה, סוף". מספר שנויות אחר כך ראייתי גוף נסף עף לכיווני והוא פגע בצריכה מאחוריו, בגובה הברך. שוב הסתכלתי פנימה ובשניה השסתכלתי היהתה התופעות. מעצמת הפיצוץ עף כובע הדיו-ארטי מראשי ומשקפי המשם מעיני. הרגשתי את עצמי עף לגובה ומתחילה ליפול כשרדיי כלפי מטה. כנראה שחתמתי מכיה מתא זיוד בכתף שמאל. הטנק (צ-817294-8) היה עדין בתנוחה לאחר. חשתתי שאפול לחלים וכשונפלתי התגלגלו ימינה מהטנק. כל החלק הזה נראה לי כ-SLOW MOTION. נשארתי שוכב בחול על גבי כסא אני חסר נשימה, ריאוטי כואבות,IDI הימאלית ורגל שמאל צורבות נורא, עיני שורופת והכל נראה לי מטופש. הרגשתי שאני רוצה לשכב כך ולנוח. ראייתי במושטש שగוף כהה יוצא מטה הטען-קשה ואחר כך יותר בבירור את התנוחה ויצא דרך צריחון המפקד ורע על הסיפון מאחוריו לכיוון דרום שם היה הטנק שלנו. התחלתי לדאוג לסייעו הנאג, בכל גוחותי קמתי והתחלתי לזרץ לכיוון הטנק. כשהייתי בקרבת הטנק נפתח מזרך הנאג והוא שולץ על הטנק שלקח את התנוחה. הוא פנה ורץ לשם. אחר כך רצתי לכיוון צפון. סימנתי לטנק של ליפשיך לעצמו. כל העסק מרגע הפיגוע היה שניות אבל חשתתי לגורל הפלגה.

שוקה בר-און ז"ל

א"ל שוקה בר-און ז"ל, מ"פ מילואים במלחמת יום הכיפורים בדרגת סרן, הצליח לכתוב יומן מלחמה מתקף בעית ההתרחשויות. יומנו מתחילה בשפט, בצהרי יום הכיפורים תש"ד (6 באוקטובר 1973) כאשר צלצל לחטיבתו וקצין האג"ם ענה לו שכדי שיבוא. בו ביום מתרוגנים הטנקים בשדה תימן. חסר ציוד. בשחר יום א' שלמחרת מתחילה התנוחה על שרושדות לחזית המצרים. מעט לפני השעה 11:00 כבר הגיעו לצומת רפידים ושמו שם ידיעות ראשונות על הרוגים ופצועים באזורי התעללה. מגע אש ראשון ביום ב' 8 באוקטובר 1973 ליד "מכשורי". על לחימתו ביום 9 באוקטובר ובו 18 באוקטובר, שהיתה מלאה במאצימים רבים בחילוץ פצועים תחת אש, על אף פציעתו, הוענק לו עיטור המופת.

שוקה בר-און ז"ל הוא בן למשפחה שירונית. אביו, תא"ל (מיל') אורן בר-און ז'ל, שירות בשריון והקים בשעתו את החטיבה 401. שוקה הבן הבכור, נולד בשנת 1949 והתגייס לשירות באגוסט 1967. סיים את שירותו בשנות ה-70 כמ"פ טנקים וחול למד גיאולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים. לאחר מלחמת יום הכיפורים, באפריל 1974, השתחרר משירות מילואים ולאחר מכן המשיך את לימודיו באוניברסיטה. בשליחי 1976, לאחר תקופה ממושכת של שירות מילואים מד"ש שנה, השתלם בקורס מג"דים וחזר לצבא כמג"ד טנקים בדרגת ס"א. ביום 'באלול תש"ל' (24 באוגוסט 1977) נפל בעת מילוי תפקידו בסיני.

האה ערן בר-און השתחרר בדרגת סגן. במלחמות יום הכיפורים היה כבר איש מילואים ונפצע ביום הרבעי למלחמות. בסוף 1974 התנדב לקבע, כי היו חסרים מ"פים, ושירת כמ"פ בחטיבת 188. בתום שנה בקבע השתחרר. במהלך שירות המילואים הגיע לדרגת אל"ם, לאחר שהיה מג"ד וסמח"ט של במל"ח שירות המילואים. אח נסף, גدعון בוגר החזיר, היה סmag"ד חטיבת שריון במילואים. אח נסף, גدعון בוגר החזיר, היה סmag"ד טנקים, השתחרר בדרגת סרן לאחר של"ג. שירות במילואים בשירות בכל קשת התפקידים וכיוום בדרגת אל"ם (מיל') הוא מפקד יחידת החילוץ וההצלה הארצית של פיקוד העורף.

ספר מלחמה

היום שכתב סרן שוקה בר-און בעית מלחמות יום הכיפורים מתקף ומספר את העשיה הגדולה של השירוניים הלוחמים בטנקים. העשיה היא אוסף של פרטם ושל מאבק אישי של כל אחד המוזכר ביום בעית ההיווכות, הלחימה, החילוץ והטיפול בפצועים, היחסנות והמשך לחימה בכל תנאי עד להפסקת האש בסיום המלחמה. נביא כאן רק מקצת מן היום וחלקים נרחבים יותר נביא בגליון אוקטובר 2007.

יום ג' 9 באוקטובר: ...הרי היה בקצב מהיר כאשר הטנקים המצרים לוחצים.

למפעלי פלדות עין חרוד מואחד מסורת של איכות וידע, בשילוב עם קדמה טכנולוגית בתחום התקן, עיבוד שבבי וריטון.

חטיבת המתקנת מתמחה בעבודות נירוסטה, אלומיניום, פלדת שרין ופלדות מיוחדות. כמו כן, בתחום ההיידראוליקה, מיכלי לחץ וצנרת גמישה עמידת חום. המפעל הינו יצרן מאושר וספק מושרשה של משרד הבטיחון לעמלה מ-40 שנה.

פלדות מתמחה לאורך שנים רבות בתכנון ייצור והתקנה של מחלבות קטנות, משאבות סניטריות וציוד לעיבוד מזון. המפעל הינו ספק מושרשה לתעשייה הכימיות ותעשיית המזון.

מערכת האיכות בפלדות עומדת בסטנדרטים בינלאומיים כגון : ISO 9002, CE, 3A (FDA) # WEBSITE: <http://www.pladot.co.il>

פלדות, עין חרוד מואחד 18965, טל: 04-6531641, פקס: 04-6485350
E-MAIL: pladot@pladot.co.il # WEBSITE: <http://www.pladot.co.il>

Industries Development
Corporation Ltd.

מערכת בילום חרום EBS נבנתה להתקינה מבניתית למזון גודל יותר של כלי רקסם. בזכה"ל הותקנה ונבנתה המערכת במרכיבים סימן 4, בגמ"ש ברדלים ובגמ"ש "אקווריה". המערכת מיועדת להברר את בטיחות הוצאות ע"י מניעת התאונות הנגעה.

מסובב ימי, לא חודר סיפון לשיגור רקטות. (שייר לרפאל רשות פיתוח אמצעי לחימה).

מערכת 10פ הינה דoor שני למערכות אחסנה וטיפול בתחום, לאחר מערכת 5פ. המערכת מוצעת סדרתית עברו טנק מרכיבים סימן 4.

חברת IDC הינה בית מערכת המתמחה בתיפוי, תכנון, ייצור סדרתי ומתקני סייע לוגיסטי בפרויקטים רבים בתחום מרכיבים.

תחום המוצרים הצבאים של חברת IDC אחראי לשורה ארוכה של מוצרים ומערכות, במשך כ-20 שנים במסגרת פרויקטים רבים של רק"מ וציוויל צבאי, במיוחד בתחום מרכיבים לדורותיו השונים.

במסגרת עבודת הפיתוח והיצור, חברת IDC משלבת את הידע המתකדם ביותר בתחום מכनיקה, היניעים, חשמל ובקраה.

פעליות הפיתוח והיצור ב-IDC מבוצעות על פי תקנים אבטחת איכות קפדיות כנדישת במערכות המיעודות לשוק הצבאי. החברה מוסמכת על פ"י ISO 9001:2000 ומוסוגת ברמה A של משאבות. כמו כן מסוגת החברה לטיסוג בטיחוני של "סודי ביוטר".

במסגרת העבודה החברה מבצעת: כתיבת אופיון, תכנון ראשוני ומלא, ניסויים, ייצור אובי טיפוס, ייצור סדרתי, כתיבת ספרות, שירות בשדה ואספקת חלקי חילוף.

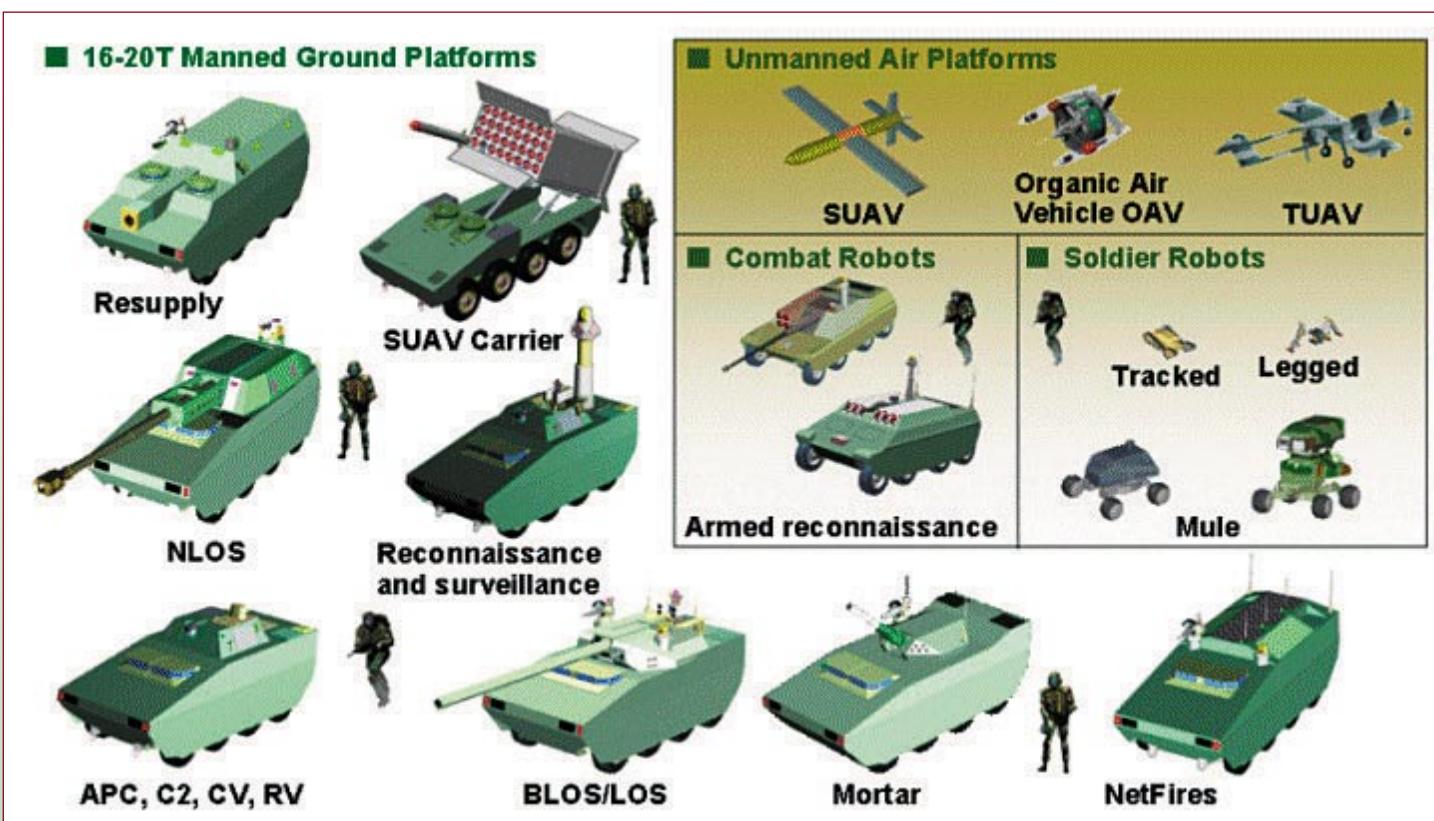
שדה הקרב היבשתי בעתיד

באוטה תקופה, כל הפיתוח והפיתוח של חימוש ישתתי במערב ובמזרח, הן בכמות והן באיכות, היה מונחה ומודרך מהצרכים הקובנרטיטים של העימות האפשרי בין שני הגושים. כיום קיימות רק זירות בודדות שבין הדגש הזה עודנו שיש – אולי בעיות אפשרי בין הרים לפיקיסטן וכן בין קוריאה הצפונית והדרומית. גם במזרח התיכון קיימת עדין אפשרות של התנגשות רבתית בין צבאות גדולים, שהציגו לאחורה במספר גדול של טנקים מערכת

גרמנית המזרחתית, בין הים הבלטי בצפון והרי האלפים. משני הצדדים של חייה אפשרויות זו ניצבו צבאות המציגים באלפים ריבס של טנקים מערכה, נושא גייסות מושורייניס, קני ארטילריה ונשק נ"ט רב ומגוון. המערה המשוירת הייתה בדמות התקפה בגלים עוקבים, מול הגנה עמוקה, הנשענת על שדות מוקשים, מכשולים וריכוזי נשק נ"ט. בנסיבות אסטרטגיות עיקריות, היה צפיו גם שימוש בנשק גרעיני טקטי.

סא"ל (מי"ז) דן נעמן

ב רוב שנות המלחמה השנייה של המאה העשרים, בתקופת "המלחמה הקרה", אמכו הכוחות האוויריים ובארצאות הברית רק דגם אחד של קרב היבשה. היה זה הדגם של ההתקפות האפשרית בין כוחות ברית ורשה וכוחות נאט"ו על המישורים של

משפחה של כלי רכב כבויים שמתקנן צבא ארה"ב לעתיד, הנעזרים בכלים טיסים בלתי מאוישים

שהוא מקיים מיחדיות שמקורו בשניים עד שלושה צבאות, כדי להציג את השילוב הבינ-מדיני, החשוב להם כל כ'.

עם זאת מוסכם על כל הצדדים שטנק המערה הוא נשק הכהרעה היבשתי האולטימטיבי ואין לוותר עליו. אולם צבאות רבים מצמצמים מאוד את מספר הטנקים בס"כ שלהם, לאור האיום החזויים. בתחום זה אפשר לפחות אין את צבא בריטניה שהברשותו רכ 385 טנקי צ'לנגר 2 ואת הצבא הצבאי המסתפק ב-415 טנקים לפחות. גם בצבאות האחרים חל צמצום במספר הטנקים שברשותם. יחד עם זאת לא פסקו המאמצים לשדרוג הטנקים, על ידי יישום טכנולוגיות חדשות, כגון דיגיטיזציה של מערכות השליטה ובקרה, קני נומחה אוונסים יוויתר או השרותם לצרכיהם קונקרטיים, כגון: לחימה בשטחים בנויים או התאמה לאזרורים אקלים קשה. אחד ממאמציו הפינתיים העיקרים מכון למערכות ההגנה אקטיביות שייגנו על כל סוג הрак"ם בפניו ופגיעה וחידרה של טילי הנ"ט החדשניים, בעלי ראיין הקבר הרfolית.

על אף הצטומים – לא פסקה ההצעה בטנקים
חדשים. כך רכשו מדינות אירופה מספר ועדי-
שורודה את הדגמים האחוריים של טנק הליאופרד
2A5/6 הגרמניים, ואילו הווו רוכשות כ-1000 טנקים
T-90. המדינה היחידה, המפתחת כיום דגם חדש
ישיל ג'וה מירבאה ברא גורבאגדוןוטה

הברעה יעיבר ביבשה.

גיאיסות, כראק"ם סיור והנדסה. השליטה והבקרה, התקשרות והמודיעין עברו שדרוג מלא.

מסלול הпитוח העיקרי, שבו צועד צבא ארצות הברית הוא "מערכת הקרב העתידית" או FCS (FUTURE COMBAT SYSTEM). גישה מהפכנית זו לשדה הקרב הבינוני וווטגונומיות מבחינה פיקודית, ומבחןת ארגניזטטיבית ואלגוריסטייה, המצוידות ברק"ם למתן הסטיון באש והלוגיסטיקה, בנושאי גיוסות ובמערכות אש בכינון יישר ועקיין, בנושאי גיוסות ולשומות סיור, רוביות יבשתיות המיעדות למשימות סיור, אבטחה, השמדת מטרות ויפוי מכשולים. מערכת זו פועלת בהתאם מטריה של מז"ל"ים מסוימים מגוונים המאפשרים לה מבט אל "הצד האחורי של הגבעה". הארגון, המבנה והמצויד של "מערכות הקרב" אלה, עונים גם על הדרישת הציבור האמריקאי לחסכו מרבי באמונות.

מפתחי ה-FCS מנסים להקנות לר"ק"ם ולאם"ח המופעלים במסגרת, את כל התוכנות, שדורות קודמים רכ חלמו עליהם, כגון: מודיעין מלא ועדכני, אפשרויות פעולה ביום,ليل ובלילה ובכל מגוון, ירי מדויק ומתביה גם לטוחחים הארכומים ומעבר לקו האופק וככובן, אמצעי התראה והגנה אפקטיביים.

FUTURE RAPID EFFECT SYSTEM (FRES) – פיתוח ויזור המורכבות כרכום ביחס לטכנולוגיות החדיות ביתר ולבן הינו גם יקר מאוד. משומן כך מתייחסים צבאות רבים לסיום הפיתוח האמריקני כדי להחליט אם לאמץ אותו. זהה אמרו בעיקר לגבי הצבא הבריטי, הנמצא בתהליכי פיתוח איטי של מערכת קרב יבשתית דומה בשם FRES (FUTURE RAPID EFFECT SYSTEM). תחן, שאותו ורקם זיהיל ישמש בסיסי FRES ובסיסו ל-FCS.

ארגוני ההגנה האזרחיים מקימים בינוויים "חטיבות הפעלה מהירה", כדי שייכלו להיענות לדרישות האו"ם או לאפשר תוגובה צבאית, במקרים שבוחן היא נדרשת. האיחוד האירופי מרכיב את החטיבות

מערביים, זהה עלול לכלול גם את צה"ל. עם התמונות האימפריה הסובייטית ופירוק ברית ורשה, חלה תפנית בראית שדה הקרב היבשתי העתידי. הביאה לכך הערכה מפוקחת של האיזויומים האפרשיים, תוך התחשבות בהפתחויות הטכנולוגיות והשפעתן על שדה הקרב העתידי. הנחתה היסוד היא שלא צפוי עימות מזין ביז' גושי, או בין המעצמות הגודלות. מתקבל להנחת, שהעימותים הצפויים בעתיד, ככל שאפשר לחוץ, יהיו מוצעים "שמירת השלו"ם" מטעם האו"ם, מלוחמות נגד כוחות גരילה וטורו והתרבותיות בסכסוכים על רקע לאומי, דתי ודתי.

כיוון שאין צופים עימומתים מסווג זה על אדמת אירופה או ביבשת האמריקאית, מושם דגש על יובילות אוטורית ואפשרות הובלה ינית של הכוחות. מבחב זה מביל את המשקל המרבי של כל הרק"ם העדרושים ל-25 טון עד 30 טון, עם כל המשטמען אשר גונדרת אגדתא רוחה הדואנו בלטראן.

כוחם של חילוט האוויר בצירוף החימוש המונחה המדיק ימנעו בעתיד, עוד יותר מהיום, היוצרות ריכוז כוחות גדולים. זה עשוי להביא לביזור ודילול שדה הקרב היבשתי העתידי. הפיתוח, החטויות והארוגן של כוחות הקרים בעתיד מבוססים על החזיווי האמור ונדרשים להם תשובות טכנולוגיות ואופרטיביות ראיות.

בפיקוחים ובכיוויים דרך אלה שותפות המעוצמות הצבאיות והארגונים הביטחוניים האזרחיים. בראש צוועד כmobin צבא ארצות הברית, שהחליט לפעול בשתי דרכם נפרדות – במציאות פתרונות מיידיים ובפיתוח מערכות עתידיות, המושתתות על תפיסות חדשות וטכנולוגיות חדשות. הפתורן המידי לכוחות שייחספו לאיזומים הקיימים, נמצא באופןו "חטיבת המעבר" – INTERIM BRIGADE.

אליה חטיבות בעלות נידות וכוח אש גבוהים, שהר��"ס הבסיסי שלhn הוא הסטראיקר 8x8 בתצורות שונות: כנושא לתותח 105 מ"מ, כנושא

מרכז המידע בטלרוו

דבורי גורגו

גילוון הכסף של "שערון" הוא האזכור הנזכר ביותר לדורותיהם ומיציהם, על מקורות המידע הרבים, חלקם ייחודיים ונדרים ביותר, שתרמתם למרוך מידע (מרם"ד) לטורן לאורך השנים, בעקבות קרייאתנו אליהם לתרום כל פריט מידע העוסק בשערון. הפעם מוקדש המדור להקרת התורמים בשלושת החודשים האחרונים ולפירוט תרומתם.

תרומות גב' יעל دونקלמן

אל"ם בן دونקלמן עלה מקנדה כדי להצטרף לשורות ההגנה עם פרוץ מלחמת השחרור, כשהוא מגיס חברים מח"ל נייקים נוספים למטרה זו. הוא השתתף בקרבות לפתחת הדרכ לירושלים והתמנה למפקד חטיבת 7 עם עלייתה לגליל. החטיבה כבשה את נצרת (במצח דקל) וקצתה הישגים נוספים בגיל המשער. עם סיום המלחמה שב לKenneth והמשיך את מסלול חייו, תוך שהוא שומר על קשר עם החטיבה ועם מקורביו בישראל. ביוני 1997 החל לעולמו. לקרהו השנה העשירה לפטירתו וראתה לנכון אלמנתו, יעל, לתורם ל"יד לשערון" את עזבונו של בעלה המנוח בן دونקלמן זל, הקשור בשירותו בצה"ל.

באוקטובר השנה התקבלו מקנדה הפורים החשובים, ששימשו מוצאים במקדי השערון ובמיזיאון הלוחם היהודי במהלך מלחמת העולם השנייה. בינויהם צילומים מתkopפת מלחמת העצמאות, הסכם הכניעה המקורית של העיר נצרת, סכין קומנדנו – שי מפקד חטיבת 7 במהלך העצמאות בין עם יעל – ועליה חרוטות המילים "לטוריון מאי 1948", אוטובוגרפיה שכותב ופריטים אישיים בינויהם דרכון ודיסקית. ב-24 בינואר 2007 ארחנו את גב' יעל دونקלמן ל"יד לשערון" והודיענו לה על תרומתה החשובה. תודה למור קובי ברוש, הקונסול הכללי בקנדה, על סיועה בהעברת האוסף באמצעות הדואר הדיפלומטי ל"יד לשערון".

אל"ם בן دونקלמן (1913-1997), מפקד חטיבת 7 במהלך העצמאות מאי 1948

בקróב:

קטלוג מלא של הסרטיה של "יד לשערון"

למעלה מ-1000 כתורים של סרטים העוסקים בתולדות חיל השרון, לחימה וחיימה, טכנולוגיה צבאית, הסברה, הדרכה, הנצחה אוירועי חיל השרון ו"יד לשערון".

תרומות אלוף אודי שני

עם פרישתו מצה"ל, בחר אלוף אודי שני לתרום ספרים רבים ששמשו אותו לאורך שנים רבות. אל מרכזו מידע לטורן התוודע במוחלך תפקידי כנסנ"ר, וביטה לא אחת את הערכתו כלפי העשייה החשובה בתחום תיעוד המורשת של חיל השערון. הבחירה במירם"ד לטורן לשמש אכסניה לאוסף חשוב זה, מצביעת על האמון ביכולתנו לחתם מענה מקצועי וזמן לחיל השערון.

תרומות תא"ל (מלח') ד"ר יצחק (טולקה) אורד

לקראת מעבר למקומות מגורי חדש, בחר תא"ל (מלח') יצחק (טולקה) אורד, לתרום מספרייתו נוספת מקורות חשוב ביצור. אוסף זה שימושו במשך שנים רבות, שבמהלכן חקר ופרסם ספרים ומאמרים בנושא העמידה היהודית בשואה והלחימה היהודית נגד הנאצים, במסגרת צבאות בעלות הברית, הפרטיזנים והמחתרות. בין המקורות שנמסרו לנו יש מפות מתקופת מלחמת העולם השנייה וכן ספרו האוטוביוגרפי "נעורים בלחיימה" בהוצאה לאור בשנת 1977, שאצל בהוואה, והוא מהו מוקור רב ערך לחקר שאות יהודית אירופה ופולין בפרט, הלחימה היהודית מוחץ לגטאות והתקומה.

מרכז מידע לטורן, האוצר את מוזיאון הלוחם היהודי במלחמת העולם השנייה, מאז הנחת אבן הפינה למוזיאון ב-4 בספטמבר 2002, הינו המקומ המתאים ביותר לקילת מקורות מידע ופריטים בנושא. טולקה משמש יו"ר צוות המוזיאון ואוראי על תחומי תוכן פולין.

תרומות תא"ל (מלח') אורן בז'اري

תא"ל (מלח') אורן בז'اري, העיר אלינו בשנות היובל למבצע קדש, שבו היה מפקד חטיבת ששת הימים, מפקדת חטיבת 10, סיון תשכ"ח, יוני 1968 493, עמי. סודי, צילום ותצליטו, וכן צילומים מאלבומו האישי הקשור למלחמת ששת הימים וכן תצליטו.

מדובר במסמך של מפקדת חטיבת השערון 10, שעלה פיקד במלחמת ששת הימים, ואשר פורסם ביוני 1968 לצורך ריכוז מחלכי החטיבה והפקת לוחמים. הצילומים מאלבומו האישי מביאים את הפן האישי שלו מכמ"ט במהלך מלחמה, ומងחים את ההישגים המרשימים שנהנלה החטיבה.

תרומות יסדים (יאסן) בז'יז'ורא

תודה ליאסן, שהגע "יד לשערון" ובדיו "טיפורת של פלוגה 4' גש"ח 867 אוגדת גיוסות השערון 162 מלחמת ים כפפו – ספר ותצליטו. זה סייר פלוגת החימוש בזווית אישית במהלך מלחמת ים הים הים. חשוב היה לו, כי במרכז המתעד את מורשת חיל השרון למדו על תפקידים של אנשי החימוש בסדרי הכוחות של השרון בלחיימה ובתחזקקה השוטפת.

ל משפחת השריון, ברכת בית פּוֹנִיצִיה אֶמְרִיקָה יִשְׂרָאֵל צַרְנִית זָכוֹרִית נֶגֶד יְרִי אֲפֻלִּיקְצִוָּת צָבָאיָת וְאֶזְרָחִיוֹת לְמַבְנִים וּרְכִבִּים

אזור התעשייה "ציפורית" ת.ד. 703 נצורת עילית 17053
טלפון: 04-6518857 פקס: 04-6410222,
טלפון: 04-6519888 (шиוק), 04-6519237 (יצור והנדסה)

בדרכו:

הורם" דפים

עלון תומרי-ידע אינטראקטיבי לסלgi הפיקוד והחינוך בחיל השריון.

תרומות מר נחום זוחי

נחום זוחי תרם את עבודתו של בנו, סרן צור זוחי, "אגודת אדע": המארב לחטיבה 25", שנפל במהלך מבצע לבנון השנייה ב-13 באוגוסט 2006. את העבודה כתוב צור בהיותו חניך בקק"ש, ביוני 2000. העבודה סוכרת את המארב המוצלח של אוגודתו של אברם אדע (ברן) על חטיבה 25 המצרית במהלך יום הכנפורים. בכתיבתו סתום צור על ראיון שקיים עם אביו, נחום זוחי, שהוא מ"פ' בחטיבה 217 של נתקה ניר ועל מקורות כתובים.

צור הוא בן למשפחה של לוחמים. סבו, בניה (בנימין) זוחי, שירות במהלך מלחמת העולם השנייה בבריגדה היהודית באיטליה. דודו של נחום האב, נחום זוחי, שעלה והוא קורי, לחם ונפל במהלך המשחרור ברצועה עזה. אחותו של צור, טל זוחי, שירות אף הוא בשריון, בשופון.

צור התעניין הרבה בסיפור חייהם של סבו, במהלך העולם השני, וشاءב את ערכי הלחימה וההקרבה כבר מינקות. עבדות המורשת של הננד מוצאת לה את מקומה הטבעי לצד ספר זיכרונותיו של הסב "פרק הי'", שנורם על ידי המשפחה עבור מוזיאון הלוחם היהודי במהלך מלחמת העולם השנייה. התמונה המופיעה בשער ספר הזיכרונות, ובבה פוטוסים השניים במקש זוחי בנהלל, מבטאת זאת יותר מכל.

נוֹךְ וַלְדוֹת – צור זוחי פוסף לצד סבו בניה זוחי במקש המשפחה בנהלל

נש mach לתרומות מקורות מידע ופריטי אוסף של מפקדים ולוחמים בסיני ובכל גזרה לשמרם במרכז מידע לטורי המרכז את אוצרות השריון

המשיכו להירשם למפעל החינוך של חיל השריון!

טלפון: 04/784302-08, פקס: 04-92559-08

info@yadlashiryon.com

אתיה מליכסון ז"ל

תורמים ותומכים. אתיה ומרדי (מיגואל) מליכסון 1967

תא"ל (AMIL) מנשה עננו

ביום י"ד במרחישון תשס"ז (5 בנובמבר 2006) הלכה מאייתנו אישת מופלאה ושםה אתיה מליכסון ז"ל. עמותת "יד לשרון" בltrון מרכינה ראש לזכרה של אתיה מליכסון ומעליה על נס את אישיותה ואת אישיות בעלה המנוח מרדי (מיגואל) מליכסון שהקדישו את חייהם לביטחון ישראל ולרווחת הפרט. אתיה מליכסון (מיגואל) מליכסון הוגדים לעמותת "יד לשרון" ומרדכי (מיגואל) מליכסון הוגדים בין התורמים הגדולים לעמותת "יד לשון" ולמוסדות רבים בארץ. הלוייתה התקיימה לחירות, ט"ו בחודש מרחישון, תשס"ז (6 בנובמבר 2006). ספ"ד לה בהלווייתה נשא דברים לזכרה מאוחר יותר, תא"ל (AMIL) מנשה ענבר מנכ"ל העמותה.

לזכרה של ידידתו הגדולה גב' אתיה מליכסון ז"ל

ביום 6 בנובמבר 2006, הלכה מאייתנו החברה שלנו, אתיה הרשיון – ידידתו אוניה מליכסון זורה לברכה. עזוב לנו בעליך; את חסורה לנו – כחברה, כיידה, כאם, וככימא האוהבת של "יד לשון"; המקום היקר לך ביותר, המקום שתמיד חשבת עליו ורוק בטוב.

לפניה מעלה מעשר שנים נוצר הקשור הראשון ביןינו, בין שני הענקים – בין, ידידתו, ובין י"ד העמותה מוסה פלד ז"ל. אמנים לא נכחתי בפגישת זו, אך החברים שהשתתפו העידו על חשמל באויר, על כימיה מדהימה ועל אהבה ממבט ראשון. את מוסה הייתם שי ענקים, אשימים עם חזון, עם ראש בענינים ורגלים יציבות על הקרקע. יחד פעלו למשם משימות חשובות ב"יד לשון", פרויקטים שהעשו מואוד את איכות התಚאה, שהיקנו את המורשת ואת גיבוש משפחחת הרשיון, ומעל הכל חיזקו את האהבה בינינו. יחד הקמנו וחנכנו, בימי 1998, את מכלול מועדון הרשיון, ובו מועדון, חדר דיננס וחדר הרצאות. מכלול זה אפשר לנו, הרשיונאים, מקום נאה להיפגש בו, מקום נוח לקיים בו דיון ועוד.

ברצף ובאותה נשימה חכננו יחד, בדצמבר 1999, את היצירה המופלאה – אולם המרכבה. זו יצירה אדריכלית מדהימה, ובה מוקן מיצג רב-MSCI המציג סיור של עצמה ורעות. זהו מכלול מרגש, היוצר גאווה.

מעורב לכל תרומה פיזית, שהענתקת באהבה רבה וביד נדיבה, הענתק לנו את החיבור האוהב תמיד. אנחנו זוכרים אותן, יקירתנו אתיה. יחד עם קרובינו משפחת הקרים, ניגש ונקיד לספר בר ובעשיתך המופלאה.

יהיה זכרך ברוך

אתיה באירוע ב"יד לשון"

הspd לאתיה מליכסון ז"ל

הלכה מאייתנו החברה שלנו, החברה של הרשיון, אתיה מליכסון ז"ל. עשור חלף מאז היכרנו לראשונה, היכרות מהבקת ואחותה. כל ביקור שלך בltrון, כל מפגש איתך, כל אירוע וכל ערב רעות שבו השתתפת העמיק את אהבתנו אליו, אישת נפלאה. את הייתה אומרת לנו – חילילים יקרים שלו, גנולים שלו, ואחנה השבנו – אתיה חברה שלנו; לא הסכמת לשום תואר אחר.

נפלא בחלקנו זכות גדולה, להכיר אישת נפלאה, אישת מדהימה, אישת גביה; אישת שלבה ענק לאהבה ורועליה חקוקת להבק; אישת שכל רצונה היה להעניק, להעניק ולהעניק; אישת שזכה לעבורה הוא יצירה הומה של העם היהודי. אנחנו "ביד לשון" הרגשנו מוחוקים חזק ותמיד. ממש מחיצית מתקופת היכרונות היה אלף מוסה פלד ז"ל שותף פעיל מאוד, ואוטו אהבת והערכת עד מאד. לכתחנו מאייתנו באפריל 2000 הוסיף לך כאב הרבה בשש שנותיך האחרונות. יושבראש העמותה אלף חיים ארץ ואנוכי, שמרנו על הקשר החם איתך, אתיה חברתנו. בכל המפגשים בינו, בטעמה מואוד האהבת לבעלך מיגואל ז"ל. תמיד נתה לנו הרגשה שאת ממסת את צוואתנו, שהיא משנת חייכם הפשטה – לאהוב את הארץ ולעשות הכל לבניינה, לביטחונה ולשגשוגה, להיאלי השرين. ולהעניק עד אין סוף לרוחותם של חיילי חייליו, חיילי השرين.

אתיה, אנחנו כבר מתגעגעים לאותן פגישות שבהן דיברת אלוי, אלינו בשלוש שפות לפחות. מכיוון שאת שפת היידיש אהבת יותר מכל, צרפתית את רעייתך לאה, ושתייכן הפלגתן לנלחמותך רוחקים.

אתיה, חברה שלנו, אהנו אותך מאד.

יהיה זכרך ברוך

הדבר הכי טוב שאפשר לעשות עם חיור זה לתת אותו

מאות מעובדי דיסקונט, מתנדבים למען הקהילה במגוון פעילויות
ברחבי הארץ ונותנים לאלפי אנשים סיבה לח'יר.

הלוֹחֵם הַיְהוּדִי בָּמַלְחָמָת הָעוֹלָם השׁנִית וֶתְרֹוחַתּוּ לְשָׂרֵיוֹן הַיְשָׁרָאֵלִי

במלחמה העצמאות היו כל השריון שלנו דלים ומעטים. במהלך המלחמה הוחל בהקמת גודדי שריון ספרויים שניים לפחות כיחידות שריון. מפקדי הגודדים האלה היו קודם לכן לוחמים בצבאות שונים במהלך מלחמת העולם השנייה, שהביאו איתם תורה לחיימה, ידע בעבודת מטה ובהדרכה יידע טכני מאותם צבאות. היו אלה פליקס באוטס, חיים לסקוב, משה דיין, ישראל כרמי וטדי איתן.

כל מפקדי הגודדים האלה היו קודם לכן לוחמים בכבות שונות במהלך מלחמת העולם השנייה, יונקו מתורת הלחימה השוריונית שהתקבלה באורה של מלחמה, ואotta הביאו עם לצה"ל, יחד עם כל הידע הטכני, ההדרוכתי ומאפייני עבדות המטה החינויים ללחימת שריון. הם באו מהצבא הבריטי, הeosיטי, הצרפתי וכן הושפעו עמוקות מצבא ארה"ב.

היו אלה פליקס באוטס, חיים לסקוב, משה דיין, ישראל כרמי וטדי איתן. הם אלה שהניחו את היסודות לשריון של צה"ל והמשנו על גבם את להימת השריון במהלך העצמאות.

להלן סיורים בתמצית:

חַיִם לְסָקוּב

מִפְקֵד גָּז' 79 (73) – הַגָּדוֹד הַמְשׂוֹרֵי הַיחִידִי בָּצָה"ל בָּמַלְחָמָת הָעֲצָמָאֹת

חיים לסקוב שירת בפלוגות הלילה המיוודאות של יונגייט, ובאביב 1940 התנדב לצבא הבריטי, שם שירת חמיש שנים בארכיות כמו לבוב, איטליה, בלמיה והולנד. הוא היה מפקד פלוגה מס' 9 בגדוד השני של הbrigade היהודית והגיע לדרגת רב סרן. לאחר שבארץ ישראל נטל לסקוב חלק בהדרכה

אל"ם (מלח') בני חיכלסון

ב מלחמת העצמאות כמעט ולא הייתה שריון כלל. הקמת צה"ל כצבא סדיר תוך כדי המלחמה חייבה להקים גם חיליות המצוידים בשנק כבד, כńskiל נגד לפליית צבאות ערבי. אולם העלייה מהמחתרת לוויתה במחסור משוער של אמצעי לחימה מסוימים שונים ובעיר שריון, מטוסים וספינות. זאת ועוד, מפקדי המחותרות לא הוכשו לוחמה סדורה ובוואדי לא להפעיל עציבות משורינות בשדה הקרב.

ኒצני השריון נבטו בדמות מושורייני ה"סנדוויץ'" ושוריוניות תוצרת בית שהתבססו על כל רכב רגילים ביציפוי לוחות שריון, שנעשה בתעשייה מלאכת ובסדניות למיניהם, אלה שמשו לילוי השירותים לנוכח שליטת ערבי הארץ בדרכיהם. על בסיס אמצעים אלה הוקם לראשונה שירות-המשוריינים (שמ"ש) בפיקוחו של יצחק שדה. עם התפתחות צה"ל במהלך המלחמה והתחלה הרCHASE של טנקים ושוריוניות ממוקורות שונות הוחל בהקמתם של גודדי שריון ספרויים שניסו לפועל כיחידות שריון, תוך מתן דגש על המהירות ועצמת האש, על אף שלא מצוידים היו בטנקים. במהלך המלחמה הוקמו גודוד טנקים יחיד – מד' 82, גודוד משוריין יחיד – גודוד 79 וכן מספר גודודים פשיטה ממוכנים.

חיים לסקוב

בתום המלחמה השתחרר משירותו וחזר לנכונות השלווה. ביולי 1951 חזר לשירות קבוע, כדי להקים גדרות בחטיבת הראל המוחודשת. בשנת 1953 מונה למפקד בית הספר לשוריון וערב מלחמת סיני מונה לסגן מפקד חטיבת 12. לאחר מלחמת סיני מונה למפקד חטיבת 27, ולאחר כך למפקד חטיבת 60 בחיל השריון.

בשנת 1962 מונה ישראל לארגן את המשטרה הצבאית ולפקד עליה. בשנת 1972 השתחרר מצה"ל. לאחר מלחמת ים התיכוניות מונה לחוקר בוגudit אגרנט.

ישראל כרמי

פליקס רפאל באטוס נולד בפולין ב-1910 למשפחה מתבוללת, שירת כשורינו בצבא הסובייטי. תחילה נשלח לקורס נהגי טנקים ולאחר מכן נаг בטנק סיור קל ואחר כך בטנק ט-34, שאיתו לחם במהלך המלחמה כולה. ב-1943 שימש מפקד טנק בדרגת סמל.

פליקס באטוס

במסגרת הצבא הפולני הגולה ("ארמיה לודובה") שבחסות הסובייטים, למד באטוס שיטה חדשה באקדמיה לפיקוד וללחם בשורות העוצבה הפולנית בצבא ברית המועצות. הוא סיים את שירותו כמפקד גוד שריון ועלה ארצה. כאן גויס על ידי יצחק שדה להקמת גוד טנקים, והוזמן לו הכינוי "הרמן". שבתי טבת אמר כי ב-1947 הוא היה "היהודי המנוסה והמלומד ביותר בלחימת שריון בכל ארץ ישראל".

באטוס הרצה בקורס מפקדי כיתות של ה"הגנה" בгиורה כשבדריו מתרגמים לעברית. ב-1948 יסד

لسקוב היה ממייסדי חיל השריון הישראלי, אך בשל חילוקי דעות עם יצחק שדה בעניין בית הספר לשריון – הוקמו במהלך מלחמת העצמאות שני בתים ספר לשריון. כיוון שלא היו די שרים ניסיון מלוחמת העולם השנייה היה מחסום במדרכיהם. במהלך מלחמת העצמאות פיקד על גוד 79 (73) בחטיבת 7 בקרבות לטрон. לאחר כשלון התקפה הראשונה נערכו הכוחות להתקפה נוספת. של לסקוב, שהיה הגודד המשוריין היחיד בצה"ל (במהלך כל מלחמת העצמאות), תוגבר בעוד פלוגות משורניות והתאמן בניסיעה בלילה בלי אוות. לפני התקפה השנייה ערך לסקוב תרגיל שלידי וחורה כללית, אך גם התקפה זו, שהתקיימה ב-31 במאי 1948, נכשלה ונחדרה, על אף ביצועו המרשימים של הגודד המשוריין שכוחותיו הצליחו לחדר לחצר המשטרה ולסלול את הדרך להתקפת הח"ר שבועה לאחר מכן.

לאחר מכן פיקד לסקוב על חטיבת 7 כולה. ביולי 1948, במסגרת מבצע דקל לכיבוש הגליל ונצרת, ניהלה חטיבת 7 את מה שאפשר לכנות קרבי השריון בשירון הרראשון בצה"ל, כאשר תותח 20 מ"מ שהזובע על גיב זחל"ם השמיד שישה מטוק שמוני המתוירניים של צבא קאואג'י.

לאחר המלחמה שימש לסקוב וראש אגף ההדרכה במטכ"ל, מפקד חיל האויר, סגן רמטכ"ל החימי, אג"ם, מפקד גיסות השריון והרמטכ"ל החימי, החל ב-1 בינואר 1958 ועד לתפקידו מכובנתו ב-1 בינואר 1961. עוד שימש לסקוב חבר בוועדת אגראט לאחר מלחמת ים הים הכספי והיה מנכ"ל רשות הנמלים וניצב תלונות החילים הראשון של צה"ל. נפטר ב-6 בדצמבר 1982.

ישראל כרמי

מפקד גוד הפשיטה המתוכנן (חטיבת הנגב)

נולד בשנת 1917 בלוודג' שבפולין והתחנך בדניציג. היה חבר תנועת הנעור הבונים. בשנת 1933 יצא להכשרה בקיבוץ קלוסובה בפולין. בהchalת 1935 עלה לארץ, במסגרת עליית הנעור, לקיבוץ גבעת השלושה. הצטרף לארגון ה"הגנה", ובכ"ד שומר שדות המשק.

באמצע שנת 1935 התגייס למשטרה הבריטית, בה שירת במשך שנתיים וחצי. במהלך שירותו ביעו תפקדים שונים בירושלים ובנצרת. כשפרצו מאורעות 1936 הועבר למשטרת עפולה ולאחר מכן נשלה להיות אחראי על הנוטרים בכפר יחזקאל ובגבעה. במסגרת שירותו השתתף בהתקפה הראשונה על משמיר העמק, ולאחר מכן הועבר לשירות המשטרת כגען בצחפת.

בשנת 1937 חזר כרמי לקיבוץ, ולאחר מכן יצא לקורס מפקדי כיתות של פלוגות השדה (פו"ש) בתל ליטוינסקי (לימים תל השומר). לאחר סיום הקורס החל לארגן את פלוגות הנגב השונות: יואב, בכיבוש באר שבע, בכיבוש בארות יצחק ועוד. בהמשך החל להדריך את פלוגות השדה בקריית חיים ואחריו כן השתתף כמפקד מטה

את פניו והציגו לו לסייע בהקמת יחידת פשיטה מומונה, שהייתה אמורה לפעול בגב, מעבר לקווי האויב. המתנדבים עברו אימונים עם מדריכים מארץישראל במהלך טונה שברפת. בתום האימונים נשלחו לאנץ. טדי, שקיבל דרגת רב-סרן, הופקד על הקמת הגודוד ואימונו.

יחידה של 137 בעליים, מתוכם 67 לוחמים והשאר אנשי עזר ומינהלה, צורפה לחטיבת הנגב, והוצאה במסגרת הגודוד התשייע, שעלייו פיקד ישראלי כרמי. ב-20 במאי 1948 הצליפה היחידה לפולוגת הגיפורים של ישראל כרמי, ואיתה ירדה לנגב והשתתפה בפשיטה על שדה התעופה של עזה (25 במאי 1948). עם הקמת חטיבה 8, נכלל בה גודוד הפשיטה 89 (של משה דין) וטדי הצליף לגודוד. היו שחששו מפינוי, משום שסביר כי הינו סיכון זר, אך עם הזמן הוכיח עצמו, בעיקר ב"קרבות עשרתיים".

טדי יצא למטר"ל להקים גודוד מיוחד של דוברי צרפתית. בתחילת אוגוסט 1948 העונקה לו דרגת רב-סרן והוא התמנה למפקד גודוד 75, שהקמו. החלה במחנה תל-ליטוינסקי (לימים תל השומר). המטרה הייתה להקים גודוד פשיטה, שיتبסס על מתנדבים מארצות דוברות צרפתית. צב הפנית מתנדבים היה איטי ובסופו של דבר הגיעו לגודוד 400 איש שנדראו לעיתונים כייחידה של ליגון הזדים. ניכר העדר פיקוד ומשמעת, ובפועל תופעות של תגרות, גבירות והזנחה. בדיעבד, נראה כי נעשתה טיעות בכך שהוקם גודוד "צרפתי" ולא נעשה ניסיון לשבל את חברי עם בני הארץ. טדי ויתר על רעיון הקמת גודוד, בחור את 90 המוחזרים, צירף אליהם 70 אנשי מינהלה והקים מחנה בעין-שמר.

היחידה עברה אימון גיבוש מפרק ליד קיסריה ואנישה ציידו במיטב הנשק האישי הקל שהיה מצוין. איתן ערך את הלוחמים בשלוש מחלקות, מהן שתי מחלקות קומנדו, כשהכל אחת מהן שלושה צוותי קרב. לאחר ניפוי שנערך בקרוב הלוחמים, נותרו רק 75 וב-14 בספטמבר 1948 הועברה הפלוגה לחזית הדרום, תחת הכוורת הקומנדו הצלפית".

בליל 18 באוקטובר 1948 יצא כוח משולב של פולוגת החול"מ'ים מגודוד 9 והקומנדו הצלפתי בחמשה חול"מ'ים להטריד את מחנות רפיה. בהגיים סמוך למחנה, תפסו שלושה חול"מ'ים עם מדוות חיפוי ורתק, ושני חול"מ'ים התקרכבו לשער המחנה, ירו לעברו ונסוגו לאחר. לאחר כמה דקוטות שבו ותקפו את המרינה ביריות בגורה אחרת.

בליל 19 באוקטובר 1948 יצא כוח של 15 לוחמים מהיחידה בחול"מ'יםבודד, בפיקוד אל"י אוברלנדר, כדי להניח מוקשים בצומת רפה אל-עריש. את הכוח הוביל עמוס קרנסקי וייעקב ברכה, סיירים מגודוד 9. במרקח מהמחזמת השairoו את כל הרכב והמשיכו ברוגל. לפני הגיעם לצומת נתקלו במאهل בדויא שאנשיו ירו לעברם אש טורונית. אנשי ה"קומנדו" השיבו באש אוטומטית חזקה והמשיכו בדרכם, אך המצריים הבחינו ביריות והניחו מארב שקט בצומת. כאשר הגיעו הכוח נפתחה לעברו אש עזה, שגורמה לפציעתם של

משה דין

89 על לוד והגיע עד ומלחה. נראה שהכוונה הייתה לפרק את קו ההגנה החיצוני על יד הגודוד, תוך אחיזה בעיר לוד, שתביא להתחומות ההתנדבות, אך למעשה הקיף הגודוד את העיר מזרחה, כשהאריוונית שלו ענה בלבד לתוכה ולוד ווארה נטע ווחולף על ידי שאול יפה.

דין הדגיש את החשיבות של המהירות, ביל' עצמצם את הסיכויים להיפגע ובשל ההשפעה שהתחיה לה על האויב. הכוח הישראלי פתח באש לכל עבר, כשהוא סופג אש. הוא חזר ונע על עקבותיו באותה שיטה. החיליל הרוכבים נאלצו לסגת, אם כי סייעו לשבור את רוח המגנים בשתי הערים. ב-17 ביולי תקף גודוד הפשיטה של דין בחזית הדרום, לאחר שתוגבר ברכוב מושוריין, וכבש את אראינה. לאחר מכן נפרד דין מגודוד ועלה בסולם הפיקוד, בשורה של תפקדים, עד שהתמנה לדומט"ל הרבעי ב-6 בדצמבר 1953. לאחר מלחמת סיני, ב-29 בינואר 1958, השתחרר מצה"ל וחזר כשר הביטחון ערב מלחמת ששת הימים ב-1 ביוני 1967. דין פרש מתפקידו כשר הביטחון לאחר הנקרה. דין היה שר החוץ ולאחר מכן כשר מודיעין בשירות הזרים, במקביל לכהונתו כשר הביטחון, במקביל לכהונתו כשר המלחמה העולמית השניה.

יחד עם יצחק שדה את הספר לשדרין. בשירות המשוריינים שימש באטוס כקצין תכנון וכמו כן, ביחד עם ישראל כרמי, היה המפקד של קורס המשוריינים הראשון. כמייסד ומפקד גודוד הטנקים 82 בחטיבת 8 במהלך מלחמת העצמאית – גודוד הטנקים היחידי בצה"ל במהלך מלחמה זו – הנהיג באטוס תרגולות, כמו: טיהור טנק מהתקפה כימית, אף כי לא בזירה התיכון, ואף לא בברית המועצות נעשה שימוש בו גם בשדה הקרב.

תחת פיקודו היו מגוון של כלים מודרניים, כולל הוצ'קס, קромול, שרמנים ורנו, שהגיעו לצה"ל בדריכים שונים, "השאלה" מהריטים וכשלל. הטנקים היו שניים ובמצב טכני ירוד. מרכיב מגוון נוסף היה הפלוגה "הروسית" וה"אנגלוסקסית" שבגדוד, שנקרו ארכ' בר של הרקע של רוב החילילם בפלוגה.

במלחמת העצמאית תקף גודוד 82, בהנהגתו של באטוס, את שדה התעופה לוד במבצע "דני" ב-16 ביולי 1948. הגודוד, בפיקוד באטוס, השתף גם במבצע "יואב" ותקף את עיראק אל מנשייה ב-16 באוקטובר 1948. בקרב זה היו לפחות 82 שחי פלוגות טנקים: עשרה טנקים הוצ'קס, בפלוגה "הרוסית" ושני טנקים קромול בפלוגה "האנגלוסקסית". הפיקוד על הקרב היה בידי המפקד של חיל הרגלים שהוא מזור, ציריך להתייעץ עם באטוס, ושניהם היו בזמן הקרב במרקח מה משדה הקרב. ההתקפה נכשלה ובאטוס נפצע ווחולף על ידי שאול יפה.

לאחר המלחמה פרש באטוס מצה"ל. בשלהי שנות ה-60' הוא ניהל תחנת אגד תייר בנמל התעופה לוד.

משה דין

מפקד גודוד הפשיטה המתוכן 89 (בחטיבת 8)

משה דין, שנולד בארץ ב-20 במאי 1915, שירת בפלוגות הלילה המיוודות" של וינגגייט, נפצע בפלישה של הבריטים לבנון בעת שהיא סייר שהוביל יחידה בריטית בכביש החוף, צפוןית לראש הנקרה. דין ביצע פעולות מודיעין בשירות הבריטים במהלך התיכון, במקביל למלחמת העולם השנייה. דין הושפע מДЕומיון של אברהם באום, שפיקד על

כוח שריון מהארמיה השלישית של פטוון במהלך מלחמת העולם השנייה. דין קלט רעיונות, כמו: תנעה מתמדת ושימוש בכוח אש כאלמנט פסיקולובי יותר מאשר באמצעותי קTEL. דין התמנה למפקד גודוד הפשיטה הממונע 89 בחטיבת 8, וחזר לשם כך מהפיקוד שלו בגורת דגניה. הכוונה הייתה לבסס את הגודוד על משורריים ודין החל לאספסם מהחטיפות השונות, שם נתקל בקשישים, וכך פנה גס למקורות אחרים, אנשי לח"י. הגודוד, שנקרו תחילה גודוד הפשיטה 75, שמי הקדם היה טדי דיוורה. והוא גודוד פלוגות חיל רגלים ממונעת ופלוגות גיבים יחד עם יחידות שירותים 81, מנה ארבע מאות איש ואורגן בשולש פלוגות חיל רגלים שונות. ביולי 1948, במהלך מבצע "דני", הסתער גודוד הפשיטה

סדי איתן

מפקד גודוד הפשיטה 75 הקומנדו הצלפתי"

בסוף אפריל 1948 הוקם גודוד הפשיטה מס' 75, שבו רוכזו מתנדבים מחו"ל, ורובם הגודול יהודים דוברי צרפתית, בעיקר מקרוב יוצאי מרוקו. בראשם עמד רס"ן טדי איתן (שם הקדום היה טדי דיוורה. הוא היה נזהר נזהר, פעל המחרת הצלפית ששירת ב"ליגון הזרים הצלפתי"). טדי התגMISSION ל"הגנה" בצלפת, עבר אימונים ועלה לארץ. יצחק שדה קיבל

משוכנע ביכולתה לבצע עצמה המשימה ורחה כל ניסיון של המג"ד יששכר ('ישכה') שדמי להציג לו עוזרת.

בליל 26 בדצמבר 1948 תקפה הפלוגה את משלט י"ג בעוצמה ובਮיריות שהפתיעו את המצרים והביאו לכיבושו מהיר. בשעה 17:00 יצאו משטח הכנים בחלוצה ובשעה 00:45 אחר חצות היה עיקות "קומנדוז הסתער!" הגיעו אל קירות הבתים, ובעקבותיהם הגיעו ורצו גם הלוחמים האחרים. המשלט בידיהם. הפלוגה נערכה להגן על המשלט שכבהה, אך תוך זמן קצר החלו התקפות הנגד של המצרים. טדי בקש מהמג"ד סייע ארטילרי וקיבול אותו. ההתקפות לא פסקו, מספר הנפגעים גדול והתחמושת החלה אזהות. המג"ד 'ישכה' יצא בשעה 10:03 עם תגבורות - פלוגתו של סולל כהן וישראל שנפצע קשה. טדי תעב תגבורות, אך זו לא אותה על סוללת המסילה, כ-100 מ' מהמשלט. אל המשלט עצמו שלח את המחלקה של אריאל אילית, מפלוגות ברן.

הכוח של המשלט הדף את התקפות המצרים, אך היה ברור כי אם לא ייעג הגודוד התעשייתי עד עלות השחר, תהינה התקפות המצרים קשות ויעילות יותר. ואמנם, עם שחר, החל הכוח שהחזיק במשלט י"ג לסגת, ללא דעת כי הגודוד התעשייתי מתקרב. בעת הנסיגת השאירו הרוגים על המשלט. את פציעיהם ריכזו ליד המסילה והסתירו אותם מתחת למעיבר-מים. בינו-טאים פרץ הגודוד התעשייתי את שדה המוקשים שעיבב אותו והחל לנוע לעבר המשלטים י"ג, י"ד וט"ז. פלוגות וייסטרוג כבשה את משלט י"ג.

כאשר הגיעו אנשי הפלוגה אל מעבר המים גלו כי המצרים רצחו את הפצועים והתעללו בצויה קשה בשמונה גופות, והדביר עורר זעוזע קשה. הפלוגה היו גם 7 פצועים. בך עליה מהר הרוגים ל-15 (חמשית מסמך הלוחמים) והפלוגה הועברה לבאר-שבע להמשך התארגנות. לאחר מכון פורקה הפלוגה ואנשיה פזרו בין פלוגות הגודוד השביעי.

שתי המחלקות, עליהם פיקדו פרנדינג ביבלו ורפאל ווילר, הגיעו לתעללה, וכיוון שהחששו לעזוב את החול"מם, הפעיל מדי רתק של מקלעים ודרבן את האנשים לצאת ולהסתער, תוך שהם שואגים בפרטית. הם הגיעו לבית הקברות המוסלמי, שם זחולו תפסו מחותמת, עד שני המ"מים קמו ותוך עיקות "קומנדוז הסתער!" הגיעו אל קירות הבתים, ובעקבותיהם הגיעו קמו ורצו גם הלוחמים האחרים. הלחומים החלו לטהר את הסמטאות והבתים, אך הדברים התנהלו ללא תיאום ובלא שליטה של הפיקוד המרכזי. לחמים רבים הרבו לירוט באופן בלתי מובהך ונוצר מחסור בתותחות. הלחימה בשטוח הבניין גרמה למספר נפגעים, בהם המ"ם י"יר שנפצע קשה. טדי תעב תגבורות, אך זו לא הגעה.

בשעה 15:05 ארגן טדי את הכוח בשני טורים וחל להתקדם בתנועה מאובטחת לעבר בניין המשטרה. כעבור זמן זיהה 'כוח המפקדים' את 'קומנדוז', ושם שמעו את תלונתו של טדי על התיחסות העורף לביעו: הפטוציאים, חלקים גוססים, אינם מקבלים טיפול, ואין מעברים לו תחמושת להמשך הפעילות. הוא סיים צאים כי אם לא יקבל סיוע בהקדם - ייטוש את העיר עם לוחמי.

לאחר כיבוש העיר ביצעו כמה מאנשי היחידה לנוקם את דם חרביהם, ופגעו בשביים ואזרחים, עד שהמח"ט שרג' נאלץ להפעיל כוח כדי להריגים. כאשר הגיעו כינס אותו טדי באחת החצרות, הבחין בשלל הרכב של לחקו. הוא ארגן אותן בשולשות וחחל במסע רגלי מואץ אל מהчин בעיר. הלחומים, שלא רצו לפחות אחורי מפקדים, נאלצו להשליך את הביצה בדרכן... בקרוב על כיבוש העיר נהרגו שלושה. עוד 14 לוחמים מהפלוגה נפצעו.

במבחן 'הורב' סופה הפלוגה לגדוד 7 ונטלה חלק במבחן, בכיבוש משלטי התAMILה. המשימה שהוטלה עליה הייתה כיבוש משלט י"ג. מפקדה היה

אוברלנדר וברכה. הכוח נסוג כשהוא נושא עימו באلونקה את אליו הפטוצע לא מבולנס. אליו פונה לאורים, אך מת מפציעו בעבו יומיים. בלילות הבאים יצאו סיירים הגודוד לסריקות באזורי הצומת, לנסות ולגלות מה עלה בגROLו של יעקב ברכה, שהושאר פוצע בשטח, אך עקבותיו נעלמו. סרן מرك לו מונה לסגנו של טדי איתן.

בפקודת המבחן, שהוצאה ב-20 באוקטובר 1948 נקבע כי הפלוגה תפעל תחת פיקוד גודוד 9, עליו פיקד ישראל כרמי. בתוכנית הפריצה להעיר נקבע כי הפלוגה תיכנס לפולה מיד לאחר כיבוש 'השכונה החדשה': היא תעג 'בזחל' מים עד לתעלת הנ"ט ותפרק רגליות לתוך השטוח הבניי דרך התעלה ודרך בית הקברות המוסלמי.

תנועת הגודוד התשייע מאורים לשמרן-הנגב החלה באיחור וכتوואה מכח התאזרחה בפועלות הכוחות כולם. מפקדת הגודוד הגעה לנקודת הייערכות רק סמוך ל-03:30 ושם ערך כומי תדריך אהרון

טדי איתן

למפקדים. לפעת הגיע טדי איתן בג'יפ שלו, נסע וכועס, בטענה שבתוכנית דבר על לחימת-ليلיה של כSSH שעotta, אך בפועל נותרו רק כעתה-טיים. תוך איום שייסרב לפעול באיחור שב אל אנשיו, שি�יבו בשישה 'זחל' מים בהמשך הטו הגודוד.

בשעה 03:45 התחלת ההתקפה: תחילתה בהרעת תותחים ומרגמות, המשכה בתקפת כוח הטעה ופריסת חסימות, ויקלה בתקפת כוח המפקדים מגודוד 9, בפיקוד 'שורלנה' (ישראל כהן), שפרצה את המכשולים ובשעה 04:10 הודיעה כי 'השכונה החדשה' בידיה.

המח"ט נחום שרג' הורה לטדי לנוע עם הפלוגה לעבר הפריצה ולהתקדם אל תוך העיר. שלושה 'זחל' מים ועליהם שתי מחלקות דהרו לעבר תעלת הנ"ט, שנשלטה בידי עמדות ומצדדיות של המצרים.

מקורות:

1. אפרון משה, **מצבאים יהודים**, צפת: המתميد, 1959.
2. בורנשטיין שמואל (עורך), מול האובי הנazi, כרך א', תל אביב; ארגון נכי המלחמה בנאצים, 1961.
3. ברונר עמידע, **ニצני השידון**, תל אביב: מערכות, 1995.
4. גבעתי משה, בדרכם המדבר והאס, תל אביב: משרד הביטחון, 1994.
5. גבעתי משה, **בידיהם חולשה הפלדה**, תל אביב: משרד הביטחון, 1997.
6. גבר יואב, גורען לצבא עברו סדי, ירושלים: יד יצחק בן צבי, 1986.
7. דיני משה, **אבני דוד**, ירושלים: עידנים, 1976.
8. הרצוג חיים, עם לביא יkom, ירושלים: עידנים, 1983.
9. כפיר אילן וארז יעקב, **כח"ל בחילו – חיל השריון**, תל אביב: רביבים, 1981.
10. גז. מושקט (עורך), **לוחמים יהודים במלחמת הנאצים**, תל אביב: ספריית הפעלים, 1971.
11. נאור מרדכי, **לסקוב תל אביב**: מערכות, 1985.
12. טבת שבתי, **חו"טם בצריה**, תל אביב: שוקן, 1968.
13. קדיש אלון" סלע אברהם וארנון גולן, כיבוש לוד, יולי 1948, תל אביב: משרד הביטחון, 2000.
14. שיף גיאן, **סיכון מ"מם תל אביב**: מערכות, 1991.
15. שיף גיאן, **סיכון מ"מם תל אביב**: מערכות, 1976.

השריון הגרמני במלחמת העולם השנייה

עלית היטלר לשטן שינתה את מפת אירופה מהר יותר מאשר עלייתו של נפוליאון, אך לתקופה קצרה יותר. הייתה זו עלייתם של כוחות השריון בצבא הגרמני שאפשרה להיטלר לבצע את סדרת כיבושים. כוחות אלה הביאו להצלחת צבאו יותר מהלופטוואפה (חיל האוויר), והרבה יותר מהקוואזילינגים (משתפי הפעולה במדינות האויב). כל אמצעיו האחרים לריכוך ההתקפות לא היו מאפשרים את ההצלחה המהירה אל מולא כשר החדירה וגמיאת המרחקים של כוחות השריון

כי רציתי מאד להכניסם לשימוש אצלנו. מעניין ודי לשמע שמרשל קונייב היה מפקד השריונים של הצד השני. על ידי פיזור של כוח אדם גרמני שאורגן ונבחר בדקירות, יכולתי לאמן הרבה צוותי טנקים ספרדיים". נוכחתי שהספרדיםلومדים מהר אבל גם מהירים לשוכות. ב-1938 היו תחת פיקודו ארבעה גדודי טנקים, כל אחד מהם מורכב משולש פלוגות ובכל פלוגה 15 טנקים. ארבע פלוגות היו מצוידות בטנקים רוסיים. היו ברשותי גם 30 פלוגות נ"ט, לכל אחת 6 תותחים בני 37 מ"מ.

גנרל פרנקו רצה לפצל את הטנקים בין יחידות חיל הרגליים, כפי שרצו כל הגנרים מהאסcola הישנה. היה עלי ללחם בנוטיה זו במאץ להפיעל את הטנקים במרoco. שיטה זו הייתה אחד הגורמים העיקריים להצלחת פרנcano. חזרתי מספרד עם גמר המלחמה, ביוני 1939, וכתבתית את הדוח'ה על ניסיוני וולקח שנלמוד. אחר זאת קיבלתי את הפיקוד על רגימנט טנקים באוסטריה.

הפטעה נפוליאון

באוגוסט קיבלתי את הפיקוד על בриיגדת טנקים בדיוויזיית השריון השניה שהשתתפה בפלישה לפולין. דיוויזיה זו השתתפה בלחימה של גנרל קליסטט, באגן הדרומי הקיצוני, מעבר לקרפטים. הוטל עלי להתקדם לעבר מעבר יבלונקה. הצעתי תכנית אחרת: לשולח לשם הbrigade הממנכטה, ולבצע איגוף דרך חורשות עבותות ומעבר לדכס עם ברייגדת הטנקים שבפיוקדי. כשירדתי לעמק הגעתי לכפר והפתעתית את האוכלוסייה שהייתה בדרך להנסיה. הצלחתי לחדר דרך ביצורי האויב,

שריון, במיוחד אחרי אלה של ליד הארץ ואחריו אלה של גנרל פולר. כמו כן, עקבנו בעניין רב אחר צעדיה הראשונים של ברייגדת הטנקים הבריטית הראשונה".

גנרל פון טומה המשיך בספר: "יתכן שתתפללו לשם צי בדומה למה שקרה בצבא הבריטי נתקלה התפתחות כוחות השריון בהתקפות המפקדים הבכירים של הצבא הגרמני. הוותיקים החשו לפתח במהירות כוחות אלה, כי הם עצם לא הבינו את הטכניקה של מלחמת שרין והרגשותם לא היונה נזהה ביחס למים אלה. במקורה הטוב ביותר ביותר גלו התעניניות מלאה בחשנות ובזיהות. יכולנו לפתח זרוע מלחמה זו הרבה מהר לו לאחסן זה".

הטנקים בספרד

בשנת 1936 נשלח גנרל פון טומה בראש גודוד טנקים לספרד שבה התחוללה מלחמת האזרחים. כבר אז נראה שספרד תשמש בסיס ניסויים אירופי. אני הייתי מפקד כל כוחות הקרים האגרמניים בספרד. עוזרתנו העיקרית לפרנcano הייתה התבטאה בהספקת רכב, מטוסים וטנקים. בתחילת הירוחו דק כמה מכונות ישנות שכבר יצאו מכלל שימוש. המשלו הראשון של טנקים גרמניים הגיע בטפטמבר, ואחריו משלוח גדול יותר באוקטובר. טנקים רוסיים החלו להגיע לכוחות הצד השני במהלך הרבה רביה יותר בסוף חודש יולי. טנקים אלה היו מטיבוס נבד יותר מאשר משלנו, והוא חמושים רק במכונות ירייה. הרכזתי על פרס של 500 פצצות לכל קבוצה שתיקח טנק בשבי,

אל"ם (מלח) בני חילטסו

Rיטלר הריש שcadai לתמוך בהתפתחות חדשה זו של כוחות השריון, אך היה עליו לשלם ולסבב נזקים ואבדות בתגובה מאוחרת יותר על כי לא ניתן להם את מלאת תמיתו. הסיפור אודוטה ה"פנצרים" סופר לילד הארץ וניתן לו בדוח אורך משנת 1945 על ידי גנרל פון טומה, שהיה המפורסם ביתר בין הראשונים מפקדי השריון בגרמניה אחרי גודריין. בזיה זה הוא מתאר את ההתפתחות השריון בצבא הגרמני לאחר שהיטלר שחרר עצמו מגבלות "חוזה ורוסיה".

אם כל היחידות

"עד שנת 1934 היונו מוגבלים לניסויים טקטיים בלבד. עד אז רכשנו את ניסויינו המשמעותי היחיד במחנה ניסויים ברוסיה ליד קזאן, בהתאם להסדר עם הממלכה הסובייטית. ניסויים אלה נעשו במיוחד ללימוד הבעיות המכניות, אבל ב-1934 הוקם גודוד הטנקים הראשון ב"אררדון". הייתה זו חוות נפלאה להשתמש בטנקים אמיתיים. אני הייתי המפקד. הייתה זו גם כל היחידות האחזורות. אחורי כו הילך וגדל הדוד לרימנטן בן שני גודרים, ועוד שניים הוקמו ב"זוסן". הם צוידו באיטיות ובחדוגה, בהתאם להספק של בתיה החזרות.

בнтאים הילכה המסתורת וגדלה. בשנת 1935 הוקמו שתי ברייגדות (חטיבות) טנקים, ברייגדה לכל אחת משתי הדיוויזיות המשוריינות שהיו אז בתהילן התארגנות. קציני הטנקים הגרמנים עקו בהתמדה אחר הצעות וההשיפות הבריטיות על מלחמת

גנרל קליסט

גנרל פולר

קשה מאוד, ואני מצאתי מפקד טוב מאוד אפלו בתנאים קשים".

הסיבות להצלחת השריון

גנרל טומה נשאל מהם לדעתו הגורמים העיקריים שאפשרו לכוחות השריון הגרמני לבצע שורה ארוכה של חידושים מוצלחים במהלך הראשון של המלחמה. ועל כך הוא חמש סיבות עיקריות:

- ריכוז כל הכוחות בנקודות הפריצה בשיתוף עם מפכיצים.
- ניצול ההצלחה על ידי המשך התנועה בלילה שכנתזאה ממנה הושגו לעיתים קרובות הפתעות בעומק מערכ האויב והביאו את ההצלחה.
- עלילות אויריות ולעומתנה נחיתות האויב באוויר ובהגנת נ"ט.
- העובדה שדיוויזיית השריון נשאה עצמה דלק, המסתפיק לתנועה של 150–200 קילומטר, ובמידת הצורך סופק לכוח החילוץ דלק מהאויר.
- נשיאת מזון והספקה לשולשה ימים בבטן הטנק והספקה לעוד שלושה ימים בת"ל (תובלת דרג לחותם) הרגימנטלי ושלושה ימים נוספים בת"ל הדיוויזיוני.

גנרל טומה הזכיר כמה דוגמאות של השגת מווירות בהבקעה לעומק על ידי כוחות השריון בקרבות פולין. בסעע שבעת הימים משלזיה העילית לורשה עברו הכוחות 70 ק"מ בממוצע ליום

השוניות, קבע טומה שאילו ניתן לו לבחור בין "עור עבה" ו"ץ מהיר" היה בחור באחרון. לעומת, הוא העדיף טנק מהיר על פני טנק כבד ומשוריין, היטב, אך מסובבל. הוא המשיך ואמר, שבדעתו, הרגימנט השריון האידיאלי צריך להיות מורכב משני שלישים טנקים גדולים, ושליש אחד טנקים מהירים מאוד בעלי שריון קל.

לעצוז כל מה שקרה מאוחר

בשיחה על המתקפה של 1940, אמר גנרל פון טומה: "כל מפקדי הטענים רצו שגורדראן יעדמו בראש כוחות השריון שפרצטו דרך הארדנים. קליסט לא הייתה אותה מטרה אחד המונחים הראשיים לשימוש בהם. מינוי ספקון, אפילו חזר בתשובה, למפקד ראשי של כוחות השריון, היה אופייני לאופן שבו נעשו דברים בצבא הגרמני וכן גם בצבא הבריטי אבל גודריאן נחשב למרדן. היטלר צrisk היה לקבע דבריו והוא אישר את מינויו של קליסט. על כל פנים גודריאן נקרא לבצע את המאמץ העיקרי בהבקעה שבוצעה על ידי לפי אותו הקווים וההנחיות שניטשו בתמרוני 1937. אחרי כן המשיך לפקד על ההתקדמות לתעלת למאש. הוא התרכז בהשגת ההצלחה ואופן פעולתו התבטה במשפט שהיה שגור בפיו: 'לעצוז עם כל מה שקרה מאוחר'". הפריצה המהירה והתקופנית זו הייתה מכרעת, כי היא לא ניתן לנצח טיפות שהות להתרון מחדש. היה נהוג לומר בצבא הגרמני: גודריאן תמיד וואה אדום, וכן מסתער כמו פר. אני מסקים להשקפה זו. היה לי ניסיון אישי בשירות תחת פיקודו בחזית סמולנסק בשנת 1941, במקום שההתנוגות הייתה

אחר מסע התקשובות לילי של 80 ק"מ, מבלי לאבד אף לא טנק אחד.

הדיוויזיות הקלות

אחר הקרבות בפולין הועברתי למטה הכללי בתפקיד ראש הכוחות המוסعين. מפקדה זו כללה כוחות טנקים, יחידות ממכוניות, קברליה (פרשים, שעדיין הייתה קיימת דיוויזיה אחת צו) ויחידות האופניים. בקרבות פולין היו לנו שיש דיוויזיות משוריינות וארבע דיוויזיות קלות. לכל אחת מדיוויזיות השריון הייתה בריגדת טנקים המורכבת משני ורגימנטים שלכל אחד שני ימיים אגדדים, הוציאו מכלל שימוש רביעי מטנקים בגל קלקלים ותקלות שונות ברכב.

הדיוויזיות הקלות היו בוגר ניסיון. הן כללו שני רגימנטים ממכוניות (כל אחד שלושה גדודים) וגדוד טנקים אחד. נסף לה היה להן דוד סיור משוריין, דוד רוכבי אופניים ורגימנט ארטילריה. ביטלו את הדיוויזיות אלה לאחר הקרבות בפולין, והפכו אותן לדיוויזיות שריון. במקפה במערב ב-1940 היו לנו עשר דיוויזיות שריון מלאות. כמו כן הוגדל מספר הטענים הבינוניים בדיוויזיה. עם זאת, עדין כללו הדיוויזיות יותר מדי טנקים קלים".

"ץ מהיר" עדיף על "עור עבה"

(נ"ידות עדיפה על תייאנו)

אחרי כן גילה טומה סוד: בפלישה לצרפת היו לגרמנים 2,400 טנקים בלבד ולא 6000 כפי שמספר בדוחות הצרפתים באותה זمان. הוא אמר שאינו מביא בחשבון את טנקי הסיור הקלים אשר כונו על ידי "פחיות סדרניים". הטענים הצרפתים היו רבים וטובים משלנו, אבל אטיים מדי. ניצחנו את הצרפתים הודות למהירות הגדולה ולרמת הנידחות הגבוהה של הטענים שלנו וכן משום שידענו לנצל את ההצלחה".

(גודריאן אמר: "הטענים הצרפתים עלו על שלנו בכמות ובאיכות השריון והחימוש, אבל נפלו משלנו ב מהירות ובאפשרויות הקשר והשליטה. ריכזו כל כוחות השריון בנקודה המכרצה, הניצול מהיר של ההצלחה ויזמת הקצינים בכל הדרגות היו את הגורם העיקרי לניצחוננו בשנת 1940". מנטויפל העיר: "בימי שלום לא הערכנו במידה מסוימת את גורם מהירות הטענים בשדה הקרב. בקרוב נוכחנו כי הוא חשוב יותר מאשר עבה").

בשיחה על הסוגים השונים של טנקים ותכונותיהם

גנרל ה�ו פון מנוטיפל

בזיל הנרי לידל הארט

טורי המכוניות היו פגיעים ועל החיללים היה לודת רוחוק ממקום הפעולה. רק חיל רגלים משוריין יכול היה לספק את הדרישות המהירות של קרב ניד.

"זאת ועוד – מובילים אלה שקו והתקללו בדרכן על נקלה. צופת הiyיה ארץ אידיאלית לתנועת כוחות שריון, אבל רוסיה הייתה ביותר למעבר בגל שטחיה העצומים שהייתה לרוב חולמים או בוציים. בחילקים מסוימים הגיע החול עד עומק של כ-60 או 90 ס"מ, ולאחר הגשים הוא אף הפרק החול לבוץ". טומה הוסיף: "אפריקה הייתה גנעדן לתנועת שריון. טנקייטים שהיו ברוסיה מצאו שיוטר קל להסתגל לתנאים באפריקה. תחיה זו שנאה לישם את המסקנות שנלמדו בקרבות אפריקה בארץ שבה התנאים שונים לגמרי. (המערב התענין למשווה ורק ברוסיה לאחר המלחמה ובמדבר כבר לא היה להם עניין, במחוף מצה"ל).

טומה הדגיש עוד משגה חמורה שנעשה בחזית הרוסית: חסור שיתוף פעולה עם הצנחנים. "דבר זה הציב פועלות רבות שכילו להימגר בהצלחה. יחידות הצנחנים היו חיל "לופטוופה", דבר שגורם לחילוקי דעתות בדרגים הגבוהים ביחס לתפעולם. מרעת אחרית הiyיה אי-יעילותם של ההתאחדים המתנאיים. זהו נשק חוני מואוד אבל ברשותנו היו רק תחליפים אשר השלדה שלחם לא יכולה לשאת את המשא".

הטנק הגרמני מול הטנק הרוסי

היות וטומה נפל בשבי באלא-עלמיין בסתיו 1942, לא יכול היה למסור עובדות נוספות ונספנות וمسקנות

להתמקם בה כראוי ובינתיים היו דיוויזיות השריון מגichtetות ממחבאן ומתקיפות את האויב מן העורף".

שגיאות בקרבות ברוסיה

למתקפה של 1942 הוקמו 4 דיוויזיות שריון נוספת. דבר זה הושג בחלוקת על ידי פירוקה של דיוויזיות הקבלריה (הפרשיים) שעדיין הייתה קיימת אך לא הייתה עיילה. כמו כן הפסו שלוש דיוויזיות חיל-רגלים למילוונות, וכך לעומת קומתות שהפכו למומכנות לתקראת מתקפת 1941. "אבל רק עשר מתוך 20 דיוויזיות השריון הקודמות היו בכושר מלא בהתאם לתקן, מפני שהיטלר פקד לא להגדיל המותות וכוחות השירותים בלבד להגדיל את כוח המחץ של השירותים. אבל לא יכולתי לשכנע את היטלר – כי הוא היה להוט אחורי היתרון של הגדלת מספר הדיוויזיות. מספרים תמיד להליכבו את דמיונו". ווגדריאן העי: טומה צדק בביטולו על הראורוגניציות של כוחות השריון בצבא הגרמני לפני הפלישה לרוסיה. חטיבות שריון צריכות להיות חזקות בטנקים, אני מסכים בהחלה עם השkpתו ועם אלה של גנרל מנוטיפל (מי שהיה אחד מפקדי השריון הפעילים בצבא). המספר 20 דיוויזיות שריון רושים, אבל מספר הטנקים למעשה לא מדל. בכך הלחימה שלנו היו 4234 טנקים בלבד ולא 12 אלף כפי שקבעו הרוסים. אבל הפעם שני שלישים מהטנקים היו בינוינו ולא קלים כפי שהיא בקרבות הראשונות שלנו". בשיחה על הקרבות ברוסיה אמר טומה כי כוחות השריון הגרמני פதחו בשיטה חדשה שהוכחה כמושלמת מאוד: "דיוויזיות שריון היו פרוצות את החזית בלילה ומסתתרות בערוות מאחורי הקווים בשטח האויב. ביןתיים היו הרוסים סוגרים את הפרצה. בוקר היה חיל הרגלים הגרמני תוקף במקום הפרצה הסgorה שהروسים עוד לא הספיקו

ובתנאי קרב. ההתקדמות מהמרנה לליון הייתה באותו הקצב. במקפתה 1941 ברוסיה ההתקדמות מירוסלב עד אחרי קיבת הייתה התקדמות ממוצעת של 25 ק"מ ליום במשך 20 ימים. מגל'יקוב לאורייל הייתה התקדמות בקצב של 70 ק"מ ליום במשך שלושה ימים.

וגדריאן תאר את מהלך הניסיון של שרינו בפריצה לרוסיה, וזה הראה על קצב מוהיר יותר אפילו מהמשמעות שהזכר פון טומה. אחת מדיוויזיות החוד של גודריאן חדרה 80 ק"מ לעומק רוסיה ביום הראשון והגעה למינסק, הנמצאת 300 ק"מ מהגבול. ביום השלישי למסע התקדמות עבר שוב 80 ק"מ. גנרל טומה הדגיש כי חשוב שמקד כוחות השירות יהיה במוצב פיקוד קדומני – במרכזי הטנקים שלנו. הוא צריך לחת פקודות מן האוכף, כמו מפקדי חיל הפרשיים בעבר. המשימה הטקטית של המפקד נמצאת בכו החזית והוא חייב להיות במקום. עליו להשאיר את העניינים המנהליים בראש המטה שלו.

האורוגניציה לפני הפלישה לרוסיה

אחרי כן תאר טומה את הארגון מחדש שנעשה בחיל השירות הגרמני לפני הפלישה לרוסיה, והבהיר שלדעונו היה זה משגה חמורה ביותר. מכל דיוויזיה משוריינת נלקח אחד משני הרגימנטים של הטנקים שלא כדי ליצור 20 דיוויזיות נוספות. "אני לא הסכמתי להסדר זה ומהית בפני היטלר כי הוא תמיד התעניין בבעיות טכניות". טומה טען שכטצואה מהארגון חדש נפגם איזון הכוחות. הדבר גומם להכפלת מספר המותות וכוחות השירותים בלבד להגדיל את כוח המחץ של השירותים. "אבל לא יכולתי לשכנע את היטלר – כי הוא היה להוט אחורי היתרון של הגדלת מספר הדיוויזיות. מספרים תמיד להליכבו את דמיונו". ווגדריאן העי: טומה צדק בביטולו על הראורוגניציות של כוחות השריון בצבא הגרמני לפני הפלישה לרוסיה. חטיבות שריון צריכות להיות חזקות בטנקים, אני מסכים בהחלה עם השkpתו ועם אלה של גנרל מנוטיפל (מי שהיה אחד מפקדי השריון הפעילים בצבא). המספר 20 דיוויזיות שריון רושים, אבל מספר הטנקים למעשה לא מדל. בכך הלחימה שלנו היו 4234 טנקים בלבד ולא 12 אלף כפי שקבעו הרוסים. אבל הפעם שני שלישים מהטנקים היו בינוינו ולא קלים כפי שהיא בקרבות הראשונות שלנו". בשיחה על הקרבות ברוסיה אמר טומה כי כוחות השריון הגרמני פתחו בשיטה חדשה שהוכחה כמושלמת מאוד: "דיוויזיות שריון היו פרוצות את החזית בלילה ומסתתרות בערוות מאחורי הקווים בשטח האויב. ביןתיים היו הרוסים סוגרים את הפרצה. בוקר היה חיל הרגלים הגרמני תוקף במקום הפרצה הסgorה שהروسים עוד לא הספיקו

גנרל סומה

של 1000 מטר. לאחר הדיפת ההתקפה הרוסית התברר כי כ-350 טנקים שלהם נעצרו ונשארו בשדה הקרב וחלק ניכר מהם שונסגו, נזוק. לנוכח הושמדם רק עשרה טנקים, אבל מספר גדול יותר נזוק. רק מחרות שמצד הגරמנים זה היה קרב הגנה, היה קרב זה מבוסס על הטקטיקה של ניצול מלא של ניידות רגימנט הטנקים להתקפות בשטח המתחם שהוחזק על ידי שני הרגימנטים של חיל-הרגלים". מנטופיל סיים את הדוח שלו בהערה מודגשת: "בקרב טנקים, אם אתה עומד במקומו אתה אבוד". הוא המשיך ותאר את החשיבות של הקפדיות המשיך צוות טנקים כדי להבטיח הבנה טקסטית וניצול יתרונה בקרב מודרני. "לאחר שמליאים תנאי זה, צריך לכוון את בניית הטנק לאיזון בין שרירין, חימוש ומהירות ולהביא בחשבון את הסכנות של התקפות מהאוור, צנחנים ונסק וקטן".

לסיום, אמר מנטופיל: "כוח אש, עובי שרירין, מהירות וニידות הם העיקריים והטנק הטוב ביותר הנז זה המאחד בתוכו את כל הדרישות המוגדרות הללו במקסימום הצלחה. לדעתו הטנק הגרמני מסוג "פנתר", היה המוצלח מכולם, יוכל להיות קרוב לאידייאלי, אילו אפשר היה להנמק את מבנהו. הלקח שהעיב מאד והואו למדי מיל ניסיונותיים: יש צורך לשים דגש מיוחד על מהירות הטנק בשירהו הקרה. היכולת לנوع במהירות מעמדה אחת לשנייה ועל ידי כך להימנע מהפגיעה מasad האובי, היא שאלת "חיים מוות" לטנק.

סיכום

דומה כי כאשר אנו מעיינים בדבריהם של שני מפקדי השריון הגרמניים האלה, גנרל ריטר פון טומאה ונרגל פון מנטופיל, מתרברים כמה מכך הייסוד בלחמתה של שרירין שזכה "למד על בשרו" מלחמת סיני ב-1956 ועד מלחמת שלום הגליל. נושאים כמו שיתוף פעולה קרקעי-אוור, בחירות אנשי צוות נכונה וריכוז הכוח בנקודת ההכרעה הינם נכסץ צאן ברזל לכל צבא באשר הוא. כמו כן מלמדים דברי מפקדי השריון עד כמה היה הצבא הגרמני בכל וחיל השריון שלו בפרט, אויב נורא שהצריך משאבים רבים וזמן לא מועט של מרבית אומות העולם כדי להתגבר עליו.

מקורות

- Panzer Baron: The military exploits of General Hasso von Manteuffel by Donald Grey Brownlow, The Christopher Publishing House, North Quincy, Massachusetts, 1975
- בזיל הנרי לידל הארט, *הצד השני של הגביעת מערבות*, ת"א, 1985.

שנאלצו להמשיך במשימות עם מספר טנקים שהלך וקטן מפני שלא יכולו לחכות לתיקוני. לעיתים קרובות נאלצו לבצע משימות שהו למעלה מכוחם המשי, כי המשימות נקבעו לפני יכולת הביצוע של דיוויזיה בכושר מלא אך למעשה ניכר מהטנקים היה בלתי תקין.

חשיבות גם של דיוויזיות שרירין יהיה סיוע אוורי משלה – טיסת סיור, טיסת מפציצים טקטיים וטיסת קישור של מטוסים קלים לשימוש המפקד והמטה. לעיתים קרובות ציריך מפקד דיוויזיית שרירין לנצל את הפעולה מהאוור. בתחילת המתקפה ברוסיה היה לחיל השריון כוח אויר אבל המטה העליון של זאת ממנו בנובמבר 1941 כדי לדרכו את הפיקוח אך זה הוכח כשגיאה חריפה. ברצוני להציג שזמנם שלום צרכיota הטיסות להתאמן יחד עם הדיוויזיות.

גם תובלה אוורית חיונית להספקת תחמושת, דלק, מזון ואנשים. כיוון שבתheid יצטרכו ארוכים יותר, עליהן להיות מסוגלות להתקדם עד 200 ק"מ ביום. בעיתות סיוע אויר בלחמת שרירין, חשבות רבה על בניין קילומטר אחד הוכיחו אינן מבנים את החינויות של גורם זה. זה היה אחד המכשולים הגדולים ברככנו בזמן המלחמה".

טקטיקה ומבנה טנקים

בדיוון על טקטיקה ומבנה הטנקים, התייחס מנטופיל ליתרון בבניית טנקים נמכרים שאיןם מהווים מטרה גדולה. הקושי בבניית טנק מוגדר התייחס לסכנה שתהתקנית והטנק "תנתק" יתר על המידה בסלעים, בליטות, גזעים כroots ווכו. אך אך אפשר להתגבר על מכשולי קרקע קלים על ידי הכרה יסודית של הקרוע ובחרית קו התקדמות נכון. אלה הן הפעולות החשובות בניהוג בטנקים. מנטופיל סיפר על הקרב בטרגול פרומוס, על יד ישי שברומניה בתחילת מאי 1944. שם נודפה ההתקפה הרוסית הראשונה לעבר שדות טנקים נסף. נתק סטליין הוא הכבד בעולם, יש לו זחלים חזקים ושרירין טוב. יתרון חשוב נסף היא הצללית הנמוכה ב-51 ס"מ מה-פנתר. הוא בעלי ספק טנק ייעיל לפיצוץ אבל אליו מדוי".

הmbוססות על הניסיון הנוגע לחיל האחרון של המלחמה. אבל בתקופה זו היה מנטופיל אחד מפקדי השריון הבולטים ומסknותיו מאשרות את השקפותיו הקודומות של גנרל פון טומה ובקרים רבים אף מרחיבות ומשלימות אותן. מנטופיל תאר את השקפותיו הבודדות באריכות רבה ואין כאן אפשרות לפרט את כלו, אבל מן הרואין לציין את העקרונות שבון: "הטנקים חייבים להיות מודרניים. התייחס אומר שהוא לפחות המלחמה החשוב ביותר. באשר לבניין הטנק: "פנתר" הראה את הדרך הנכונה כאב טיפוס. הנגנו לקרוא ל"טיגר" בשם "טיגר רהייטים" למרות שהיא הייתה מוכנה טובה בקרבות הראשוניים. איטיות הייתה מכשול ברוסיה יותר מאשר בצרפת, בגל המרחקים הגדולים". בהעדרו על הטנקים הרוסיים אמר מנטופיל: "טנק סטליין הוא הכבד ביותר, יש לו זחלים חזקים ושרירין טוב. יתרון חשוב נסף היא הצללית הנמוכה ב-51 ס"מ מה-פנתר". הוא בעלי ספק טנק ייעיל לפיצוץ אבל אליו מדוי".

סיוע קרבי ותחזוקה

עוד תיאר מנטופיל את שתי המගעות העיקריות שהיו בעוכרי הצבא הגרמני למקרה שאפשר היה למונע אותן. "כל יחידה ודיוויזיה זוקה לסדרנה. נידית משלה שתולה את הדרג הלוחם (הטקטיף). צבאו עשה משגה חמורה כאשר חשב שסదנות נידיות אלה חייבות להיות מאוחר (בעורף). עליון היהות תחת פיקוחו של המפקד הטקטפי הנמצא איתן בקשר אלחוט ולנוו ייחד עם הכוח, דבר זה הוא חיוני על מנת שהתקנים הדורשים יכולים להישנות בלילה. דבר זה היה מקל על המפקדים

לוחמת שריון

היינץ גודריאן, ראה מסגרת, מגדולי הוגי הדעות בהפעלת שריון, כתב מאמר בראשית שנות החמישים של המאה הקודמת. העקרונות מסתבר לא השתנו בהרבה. מוגש בזה עיבוד של המאמר.

אל"ם (מייל") בני מיכלסון

38 והגיע מקץ 48 שעות לסיואול. הטנקים הצפון קוריאנים המשיכו להתקדם למאות הנשקי הנגד טנקי ולמרות מאמרי חיל האויר של אורה"ב.

היו לכך כמה סיבות: החימום והإيمان הבלתי מספיקים של הדרום קוריאנים והגבול הבלתי טבעי, שלא ניתן להגנה עיליה, מזג האויר הרע שמנע פעילות מלאה של חיל האויר וכן קשיי הספקה של צבא ארצות הברית. אולם כל הסיבות האלה איןן צרכות להסיח את דעתנו מהעובדת המרכזית, כי למותות התגברותה הרבה של ההגנה הנגד שריון – אין אמצעי נגד מוחלט לפני שריון, המכريع במלחמה הבישה.

אמנם, משפרים בהתמדה אמצעים נ"ט, אך גם מגוון הטנק מש坦ר וכבר כו"ם יש סוג מיוחד של שריון העומד בפניו המטען החலול. כלים מסווג הבזקה, כוחם יפה לטוחחים קטנים בלבד, תותחים נגד טנקים מתגים בנקל ואמנם ממשווים הם מושמדים במחירות על ידי הטנקים של האויב. לכן, רק תוכחה נ"ט משוריין ונייד, עם או בלי ציריך, יכול להתמודד עם הטנק בשדה הקרב.

ברכב המשוריין חלו הרבה שיפורים מאז מלחמת העולם השנייה – במנוע ובחלים, בשריון ובונחת, בצד הכנון וביצוד הקשר. שריון יכול לפעול בלילה כמו ביום, ביחסו אם הדבר מעשה בשיתוף פעולה עם חיל הרגלים וחיל התותחים, המוסעים על כל רכבי המשוריינים אף הם. מבחינה אסטרטגית, שריון כיים, כמו בעבר, הוא הנורם המכרע.

אפשר, כמובן, לגורו מיכלתו של כוח בנייני 1950, פרוסם כי הסוג החדש של הבזקה יצמצם את יעילותו של שריון מפעליים אותו סטטית גרידא בשיטה בלתי מתאים או בתפקידי הגנה.

גנרל אוברסט היינץ וילহלם גודריאן

גנרל אוברסט היינץ וילহלם גודריאן (17 ביוני 1888 – 14 במאי 1954) היה מפקדי הפנצרים (טנקי הפנצר) של הורמאכט. הוא היה בין הוגיה העיקריים של טקטיקת מלחתת הבזק, הבליצריג. הוא היה הכוח המניע מאחורי חיל שריון הגרמני ואך היה שותף בתכנונם של טנקים מסוימים (המפורסים ביוטר והוא פנדר סיימן ו/ו). כמו כן, הוא פרסם עקרונות רבים של לחימת שריון, והספר המפורסם בוורו הוא "Achtung! Panzer" ("הxietyot פנצר", במובן שיש להיזהר מהפנצרים). הוא היה בין האנשים הבודדים שהיעזו להתווכח עם אドルף היטלר.

השריון אם מפצלים אותו, מرتקם אותו לתפקידים מסוימים במעלה, מפעליים אותו סטטית גרידא בשיטה בלתי מתאים או בתפקידי הגנה. בעtid. כמה ימים לאחר פרסום זה, חצה הצבא הצפון קוריאני את קו הרוחב

* שיגור העותודות שלו למקומות שבו מתחפתה המהломה מתחסנה סבירה וחושש, שלא זו עתידה להיות המהломה בה"א הידעה – וראוי משום כך לשומר את העותודות עברו המהломה הצפואה עדין לפי הערכתו. (כזאת אירע גם בעת הפלישה לנורמנדי).

עקרונות לוחמת שריון הם:

■ ניידות,

■ מהירות,

■ גישה בלתי-ישירה.

האמצעים לימושם הם:

■ השיתוף הוכח בין שריון וחיל האויר.

■ הפתעה במקום ובזמן המהלהמה.

■ קודם כל – ניצול של החדרה הטקטית לחדרה אסטרטגיית عمוקה, המבוצעת על ידי כוחות שריון הדורחים עצמאית לפני הגוף העיקרי של הצבא.

קצב שריון מביא להבקעה המכרעת, האסטרטגית, בתנאי שומריהם עליו כל הזמן. אופן התקדמות האmittiy של כוחות שריון, דומה לנחל גועש, המקיים תנגודות חזקים וחוזר למקומות תורפה. הוא מתקוץ בעבוירו פרצה צרה והוא מופשט לאחר שעבר אותה.

בתהتمדה של קצב התקדמות וביכולת להעביר את המאץ העיקרי במלחמות מוגהה לגזרה – צפוף הקשר לשתק את האויב.

בכל שלב, לאחר הפריצה הראשונה, Maiinitת התקדמותו של שריון על האויב במקומות שונים. על ידי כך מוסחת תשומת לבו של פיקוד האויב מוקודה מסויימת אחת והוא מפזר את העותודות שלו, שיאין יכולות להגעה בזמן לאותו מקום שבו האוים מפתחת למלומה ממשית*. לפיקד יכולים כוחות שריון, המנוחים נכוונה, להשיג הפתעה טקטית ואסטרטגית בעת ובשעה אחת.

בוני 1950, פורסם כי הסוג החדש של הבזקה יצמצם את יעילותו של שריון בעtid. כמה ימים לאחר פרסום זה, חצה הצבא הצפון קוריאני את קו הרוחב

אתר "יד לשריון" בלטרון - מוסד לימודי חינוכי לעוסקים בחוראה, לתלמידים ולהורים

נחמה בפעולה

יחד, ביצוע החלטה האומנותי ובוגחותם במקומם, כל בית ספר ש"ר, מורים, תלמידים והורים (מאות אורחים והיליל חיל השריון).

בchodשים הקורסים אנו מתחלים בהפעלת טקסים מיוחדים בהם יחולקו תעוזת הזהות הראשונה לתלמידי התיכון, 250 תלמידי תיכון חדש ת"א קיבלו התעוזות "יד לשריון" בלטרון. נושא מהניגות והתנדבות, ילמדו 250 תלמידי כיתות ט' מכל העיר רמת השרון.

לsicום, עד כה, השתלמו באתר כ-500 אנשי חינוך מובילים, מנהלי אגפים, מנהלי בת-ספר, מורים ומפקחים, כ-4300 תלמידים ביקרו בזירה מרכזית, כל בית ספר באתר, כל זאת בנוסף לביקורים הרגילים של קבוצות מבתי ספר וז' רק ההתחלה! חשוב להזכיר לחברים שבזכותם הפך "יד לשריון" בלטרון לאתר החינוכי למדוד מהדרגה הראשונה המטפח נושאים עריכיים ומשמעותיים בחינוך הנעור, באמצעותים חוויתיים ואיכותיים.

לאנשי החינוך העוסקים בדבר, למורים, לתלמידים ולהורים כל זאת בהצלחה מרבית.

תודה ליו"ר עמותת "יד לשריון" – אלף (מיל') חיים ארץ, למנכ"ל עמותת "יד לשריון" – תא"ל (מיל') מנשה ענבר, למנהל האתר "יד לשריון" – סא"ל (מיל') דוד גלעט, למולחן חזקאל – מזכירת העמותה ומנהלת הלשכה, לאושרת שפרא – מנהלת מרכז המבקרים, לדוריון דבר – מנהל של"ח, למדריכים ולמתנדבים: תא"ל (מיל') צביקה קניתור, תא"ל (מיל') איתין קינ'קאלוי, ד"ר יוסי לשם, אל"ס (מיל') רמי מתן, וחיים מויאל ולשלבי ספרירנבו.

צבי בר – ראש עיריית רמת גן ועשרות אנשי החינוך מהעיר.

עירייה חולון – ביה"ס מגנים, ביה"ס שרת, ביה"ס ניב.

איציק ואוכברגר – ראש עיריית רמת השרון וכל הזכויות המוביל בחינוך.

שוקי פורד – ראש עיריית רחובות וכל הזכויות החינוך של העיר.

ליורה אלמוג – יו"ר הסתדרות המורים בת"א. **שמעואל גروس** – מפקח מחוז ת"א ומרבית מנהלי בת-ספרesis היסודיים של תל אביב.

גבrial געמן – ראש העיר שלומי, מורים ותלמידים.

סמניר הקיבוצים – מדריכים ותלמידים. בנוסף קיימו השתלומות מוסדיות לבתי ספר ובו השתתפות המנהל, המורים והעסיקים בחינוך, לכל מוסד בנפרד. ואלה בת-ספר: תיכון חדש ת"א, רמת אביב י' – תא"א, דוד ילין – תא"א, תיכון נעמת – תא"א, ש"ר – תא"א ולמדריכי וחניכי שבת החופים.

על מנת להטמעית את הנושאים החשובים האלה ארגנו גם ביקורים באתר, בהם נוטלים חלק כל המורים, התלמידים וההורמים יחד, באותו יום ללמידה ולחוות את הנושאים שבית הספר ייתן עליהם דגש מיוחד. במהלך שנת הלימודים באו במרוכז, כל בית ספר בפרט, רמת אביב, ג' ש"ר "הבעל שם טוב" – כל ביקור כלל מאות מבקרים, ובנוסף אף תלמידי כותות ז' מהעיר תא"א.

על מנת לקשר בין התלמידים והחילימים קיימו ביום הזיכרון ליצחק רבין ז"ל, טקס בו השתתפו

נחמה בר-כוכבא (בריל) *

ב ימים בהם מערצת החינוך בישראל שואפת向前ם ולטפח נושאים משמעותיים בחינוך הנוצר לאהבת הארץ, מעורבות אישית, עזרה הדידית ומהיגיות, מתנדב אדר "יד לשריון" בלטרון, להיות בין המובילים במדינת בטיפול ולימוד נושאים אלה למפקחים, מנהלים, מורים ותלמידים.

בחודשים האחרונים יומו אלף (מיל') חיים ארץ – יו"ר עמותת "יד לשריון", תא"ל (מיל') מנשה ענבר – מנכ"ל עמותת "יד לשריון", סא"ל (מיל') דוד גלעט – מנהל האתר השוריין ואנוכי – אששת חינוך ותיקה, תוכנית יהודית המשלבת בתוכה השתלמויות בנושאים משמעותיים אלה: הנצחה פעילה, גבורה, דבקות במטרה, מהניגות, אהבת הארץ, הכרת המורשת היהודית, הלחום היהודי במלחמת העולמות והשניה בצבאות העולמים, של"ח, הכרת אוור לטрон המכינה היסטורית וצביאות "וציפורים נודדות לא ידועות גבולות".

פנינו בחוצה להשותפות לראשי ערים, מנהלי מנהל החינוך, מפקחים ומנהלים – וגעינו בהתהבות ובנכונות להשתתף בפרויקט זה. עד היום היו באותו ימי עיון ובסירורים:

* **נחמה בריל ברכובא, אלמנתו של אלף משה בר כוכבא (בריל), בעלת פרס הצעינות בניהול בת-ספר מטעם משרד החינוך ומטעם עירית תא"א-יפו ופרס מפעל החיים בחינוך מטעם משרד החינוך.**

גיבורי מלחמת העולם השנייה

ייפם פומרן בעל עיטור לנין במלחמת העולם השנייה

ייפם פומרן וההמצר שלא נכוע

בשעה 03:50 התחלפו המשמרות בתחנת הרכבת. מפקד המשמרות הייצאת מסר את התפקיד למחליפו ואמרו: "עוד מעט תוכלו לנוח. צריכה להגיע עוד רכבת אחת בשעה 04:05, היא תביא חלקי חילוף לטורקוטורים ואחר כך אין רכבות עד שעה 06:00 בוקר".

בשעה 04:00 פילח את החשכה הזרקור של קטר הרכבת שהופיעה על הגשר מוהנדס הגמני של הגבול. "הגטנים דיקנים למופץ" העיר מפקד התחנה. היו אלו המילימ' האחרונות שלן. צורור של כדור מקלע הפלו ארצה. הדלתות של קרונות המשא של הרכבת הגמנית נפתחו לרווחה וחילימ' גרמניים חמושים קסדו וחומושים בתתי מקלעים ורימונים, זינקו מתוכם והשתלטו תוך דקות ספורות על מושמרות הגשר ועל תחנת הרכבת. בשעה 04:12 כבר שלטו הגטנים על הגשר הגדול מעל נהר בוג וטנקים זרמו על פניו אל הגגדה הרוסית. יהדות הסער הגמנית שביצעו את התקפת הפתע השתייכו לדיויזיה ה-44 של חיל הרגליים המומ�. ברגע שבו נפתחה אש המקלעים מהרכבת, תקפו יהודיות חיל הרגלים של הדיויזיה מס' 45 את המבצר עצמו, לאחר שעברו את הנהר בסירות גומי. במבצר נמצא אוטה שעה היהודיות הבאות: גדור של משמר הגבול, פלוגת המפקדים עזבו את המחנות לבולות את חופשיהם קשור, שני גוזדי חיל הנדסה, פלוגת הובלה ופלוגת המפקדים, שכמעט כל חיליליה היו נשים. בסך הכל היו במבצר כ-3500 איש, מהם 300 חיילות וכ-100 אזרחים משפחות אנשי קבע. רוב הקצינים ששפחותיהם גרו בעיר, לא נמצא אותה שעה במבצר ואילו החילימ' ישנו שנתן שרים, פרט לקצין ה兜רן ומחליקת המשמר התורנית. כשהשמע הקצין ה兜רן את היריות וההתפוצצות הרימונים מצד הגשר, הפעיל את מנגנון האזעקה. באותו

גדולה לשטח המבצר ההרוס, שהפך בינוים גן זיכרון ליבורי הגנתו. בעורף ציוד חדש הוחל בבדיקה קפונית של כל שלל מאדמת המבצר. אחרי חודשים של عمل מלאו החוקרים בעומק של 50 מ', במקום שהיה כנראה בונקר המפקדה, את שרידי יומן המלחמה של המבצר. היו אלה "מגילות גנוות", שפענחו בעורף קרני רנטגן ובאמצעים מדיעים חדשניים אחרים. בסוף אותה שנה, למלטה מעשר שנים לאחר שהחלה בפעולתה, סיימה ועדת החקירה את מסקנותיה שרווכו ופורסמו בספר הגנת ברסט-ליטובסק". הספר סוגס סודו עד שנות 1958, כאשר הוחלט, בעית כהונתו של חילוצ'יב, לפרסם באופן סלקטיבי את כל המסמכים המקוריים מיימי המלחמה.

בדבָר על נסיבות נפילתו של המבצר. מקרים גרמניים נודע רק, כי אנשי המבצר לחמו במשך שנים ימים עד האס האחרון, וכי איש מהם לא חודש ימים אחר היכובוש. באוגוסט 1944, אחרי שנאר בחים אחר היכובוש, יצא למקומות אחד מחקליק המבצר. 25 שנים לאחר מותו של אלף משנה פומרן הווענק לו עיטור לנין. שעת האפס לפלייה הגמנית לרוסיה נועדה ל-15:04 לפנות בוקר, 22 ביוני 1941. היה זה יום א' שהוא יום חופה בצבא הסובייטי. רוב המפקדים עזבו את המחנות לבולות את חופשיהם עם משפחותיהם ובכਬচר נשאו רק המפקדים והקצינים התורניים. הסכם הידידות בין רוסיה וגרמניה עוד היה בתוקף. תחנת הרכבת שליד המבצר דמתה لكن נמלים: רכבות עמוסות נפתחו ותבואה הגיעו מרוסיה ונסקרו למשחתת הקניות מערב-גרמנית וביקשו לגבות עדויות מוטתקי ההתקפה על המבצר.

בaylor 1955, כשנתיים לאחר מותו של סטליין, ובקבוקות מינויו של חילוצ'יב לראשות המפלגה הקומוניסטית של ברית המועצות, יצא משלחת הבוג. בשלב הבא נגנו עדויות מכל הקצינים והחיילים הגרמנים שבשבוי, ששירתו במהלך תתקופת המבצר. כדי להשלים את התמונה התקשרה הוועדה עם הנציגים של ארגוני החילימ' של מערב-גרמניה וביקשו לגבות עדויות מוטתקי ההתקפה על המבצר.

בקיץ 1955, כשנתיים לאחר מותו של סטליין, ובקבוקות מינויו של חילוצ'יב לראשות המפלגה הקומוניסטית של ברית המועצות, יצא משלחת

אל"ם (מלח"מ) בני חילטסון

ל שנים לאחר תום מלחמת העולם השנייה נתרטמה פרשת עמידתו נפילתו של מבצר ברסט-ליטובסק על גבול רוסיה-פולין, שהיא אחד המבקרים הראשונים שהותקפו בפלישה הנאצית. שנבנה כמו שאן קודם כן על ידי הוצר ניקולאי הראשון, שימש בשנות 1941 מהנה מפקדה לצבא הסובייטי בביילורוסיה המערבית ושם נורו היריות הראשונות שבישרו את התחלת הפלישה הגרמנית לרוסיה, בעיתות הלילה של 22 ביוני 1941.

במשך שנים לא ידעו ההיסטוריונים הסובייטיים דבר על נסיבות נפילתו של המבצר. מקרים גרמניים נודע רק, כי אנשי המבצר לחמו במשך שנים ימים עד האס האחרון, וכי איש מהם לא חודש ימים אחר היכובוש. באוגוסט 1944, אחרי שנאר בחים אחר היכובוש, יצא למקומות אחד מחקליק המבצר בצבא האדום, בראשות גנרל חקירה מיוחדת של הצבא האדום, בראשות גנרל זינצ'יק. המבצר נמצא הרוס לחהלטן והחוקרים העלו רക שרייד גופות, תילו עצמות ושרידי נשק ותחמושת אוכל חלודה.

בשלב הבא נגנו עדויות מכל הקצינים והחיילים הגרמנים שבשבוי, ששירתו במהלך תתקופת המבצר. כדי להשלים את התמונה התקשרה הוועדה עם הנציגים של ארגוני החילימ' של מערב-גרמניה וביקשו לגבות עדויות מוטתקי ההתקפה על המבצר.

בקיץ 1955, כשנתיים לאחר מותו של סטליין, ובקבוקות מינויו של חילוצ'יב לראשות המפלגה הקומוניסטית של ברית המועצות, יצא משלחת

טיהור המבצר נמשך עד 20 ביולי ואז נפל בשבי גם רס"ן גברילוב לאחר שנמצא מכורבל בקרעיו שמייכות ומכוסה רגבי עפר באחד ממרתפי המבצר.

קומייסר פומין שנפל בשבי בתחילת يول' והוצא מיידית להורג על ידי הגרמנים ליד קיר המבצר, לאחר שאחד החילימ' הרוסים מסר לגורמנים שהוא גם קומייסר גם יהודי. חיל' זה חסל אחר כך בשבי על ידי חבירו בחנק בשל בגידתו. הפיקוד עבר לידי סון שלבלובסקי. המגן האחרון של המבצר נתפס למשעה רק בمارس 1942, כתשעה וחודשים לאחר פרוץ המלחמה עם ברית המועצות.

הנתן מבצר ברסיטל'יטובסק הפכה לסמל הגבורה של האדים הסובייטיים, נגד מתקפת הפטע הנaziית. חיסולו של הבוגד במחנה השבויים נכנס למורשת הצבא האדום כמורשת לטיפול בבודדים. אף כי הגרמנים איבדו ביבוש המבצר ועד לטיעורו הסופי כ-50,000 איש (הרוגים, פצועים ונעדרים), אין לכך כי דחיסת מספר כה גדול של חיילים בשטח המבצר ותפיסתם על ידי הגרמנים ביום א' "עם המכניםים למטה" – כשהקצינים בחופשה, רק התורנים במבצר והחילימ' האחר של הנאר ובתווך התהומות והזמן מעברו האחר של אנשי צבא המגנים כ-100 אזרחים ממושחות אונשי צבא הקבע – הייתה כתם שחור, אחד מני רבים, על הצבא האדום והמשטר הסובייטי. רק לאחר מותו של סטליון העוז לטפל בנושא ולהזכיר את גברילוב (ורבים אחרים) שהיו בשבי הגרמני מהגולג', ורק ב-1965 הוענקו יעוטרי "מלחמת המולדת הגדולה" למגנים: לגברילוב יעוטר "גבור ברית המועצות" ולקומייסר פומין "יעוטר לנין" – העיטור הגבוה ביותר של ברית המועצות המוענק על הישג הרואין לשמש אותן ומופת לציבור כולו.

קטן ובו ארבעה צנחים המראיא בלילה לעבר ברסיטל'יטובסק. אולם, למודיעין הרוסי לא היה עוד ניסיון בהצנחת הסוכנים וכל הקבוצה נפלה בידי הגרמנים.

באחד يول' שלחו הגרמנים למבצר גוד' חייל' קומנדו לבושים מדי חיל וגלים סובייטי. הגרמנים התקרכבו מכיוון מזורה בשעות הלילה והרוסים חשבו, כי הגעה התבוגרת ונתנו להם להיכנס דרך השער המזרחי. כשהיו הגרמנים בפנים פתחו לפטע באש מתת מקלעים על מנייני החומה והשתלטו עליה, והרוסים לא התאוששו עוד. בעת הסתבר כי דחיסת כמות כה גודלה של חיילים לנור' המבצר עבר פרוץ המלחמה הייתה משגה חמור, המגנים נותרו ללא הספקה ותחמושת (שמרכיבה הייתה התייה בובונקרים מעברו השני של הנהר) ונאלצו להיכנע לאחר לחימת גבורה של מעט יותר משבעה ימים. למחמת הציבו הגרמנים רמקולים מסביב למבצר ושדרו ידיותם שבישרו כי תמה המלחמה מוסולגת גרמייניות שהוצבו בסתר בגדה השניתה של הנהר. פנו אחד התפוצץ בדרכו של מפקד המבצר, רב' בריסון גברילוב. נדמה היה כי המבצר אבוד.

לפתע נשמעו שאגות'-הסתערות: "ווארא!..." קבוצת חיילים של הגודן ה-4 התארגנה בפיקודו של קומייסר פומין, הקצין הבכיר ביותר בגזרה זו של המבצר. החילימ' הרוסיים הסתערו על בניין המודען, חיסלו בקרב כדיינים חלק מהגדוד הגרמי שהתבצע שם ופתחו באש מקלעים הגרמייניות שנפלו לידם, אל עבר ייחדות גרמייניות אחרות בסביבה.

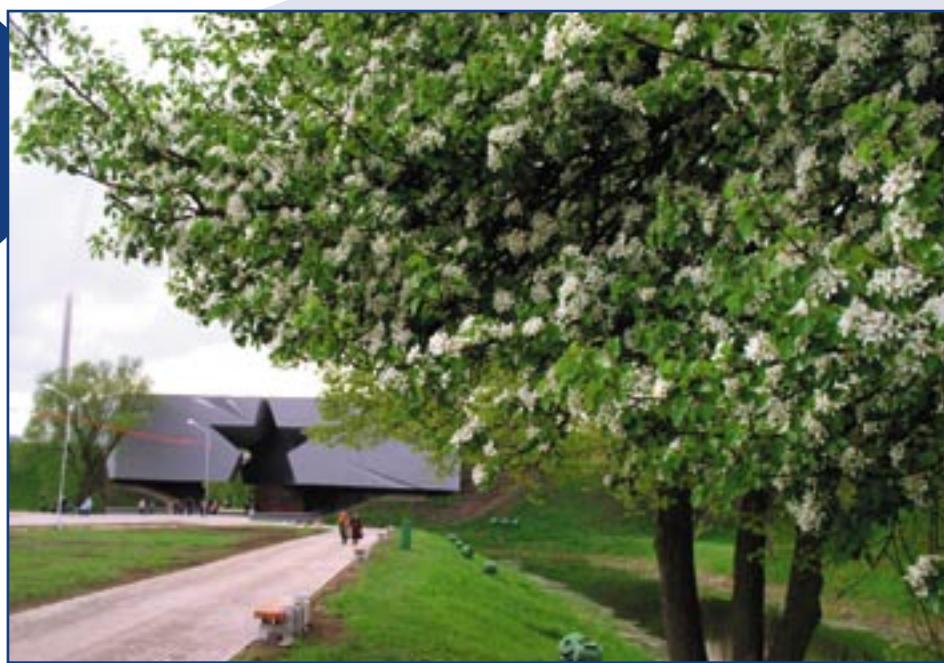
הגרמנים שהופטו מהתקפת הנגד העזה, נסוגו לחלק המערבי של המבצר, אך שם נתקלו במאור של חייל' גודן 333, שיירו עליהם מחלונות צרי'י המגורים העולים באש.

בשעה 05:30 שוב היו חקלים נכדים מהמבצר בידי הروسים. בפיקודו של פומין הציבו חייל' גוד' משמר הגובל ה-9 מקלעים כבדים על חומתו הדרומיות של המבצר ופתחו באש לעבר הגשר שעליו צעדו טורים ארוכים של רגלים גרמייניים. כ-500 מגינים שנותרו בחים, ביןיהם כ-200 חיילות, התבצרו בין תיל' החרבנות. ההתקפות היהו מוקו' המים היחיד. פצעים רבים מתו מחוסר מים, ב-7 ביולי הגיעו הגרמנים את יתר חומות המבצר. למחמת שידר רדיו בRELIN הודיעו על כיבוש המבצר ברסיטל'יטובסק.

ברם, היטל' התערב באופן אישי ושלח לקלונה את הפוקודה הבאה: "הכבד והפרטיז'ה של הצבא הגרמי אינם מאפרירים טקטייה זאת. אין מבחן בעולם המסוגל לעמוד מול הצבא הגרמי. עלייך לכבות את המבצר ברסיטל'יטובסק תוך שבוע ימים. קלונה ארגן כוח משימה לכיבוש המבצר شامل שתי דיויזיות רגליים, ארבע טייסות של מפציצי צלילה, שני גודדי מרגמות כבדות וחטיבת תותחים כבדים 208 מ'".

ב-24 ביוני פתחו הגרמנים בהרעתה המבצר. באותו יום נعروו 146 תקיפות מטוסים על המבצר. אש התותחים והמרגמות לא פסקה גם בשעות הלילה. ההרעשה נשכה 48 שעות. אחורייה באה התקפה רגליים בסיוו להביורים, שנהדרה בקרב כדיינים. שוב החלה הרעתה המבצר והתקפות נשכו עד ה-30 ביוני.

הקשר בין המבצר ומפקדת הצבא הרוסי נתקע עוד בהתקפה הראשונה כשפגעו פגוי הגרמנים בחדר האלחוט. במטה הכללי במוסקבה לא ידעו מאומה על גורל המבצר. בסוף יוני החליט המטה הרוסי לשולח קבוצת סיירים עם מכשירי אלחוט בדרך האוויר אל המבצר הנצור. מטוס נושאים

האנדרטה שהוקמה בפתח המבצר

דבורי בוגר

יש קשר מיוחד בין כל הספרים הנתקרים הפעם במדור. הקשר הגלוי יותר הוא הקשר הנושא שלם ל"יד לשריון" ולעשייה בשריון. אך מעבר לכך, קיים הקשר האישי של הכותבים והיוזמים של הספרים ל"יד לשריון". מי קשר רב שנים וממי קשר צער ייחסי, המבטיחה את המשכו:

עודד קפלויק, שהפיק את המיצגים ב"יד לשריון", המעצימים את החוויה של המבקר ב"יד לשריון"; מיכאל מס, שפתח ופתח את אוסף הרק"ם ב"יד לשריון" ומשמש כאוצר שלו מיום כינונו; יעקב מאיה, בעל עיטור העוז ממבצע קדש, המקיים עמו קשר רצוף יחד עם חבריו הוותיקים מפלוגה א' מהוללת של מגדוד 82 בחטיבה 7; צוות ההפקה והכתיבה של ספר חטיבה 7, בהובתו של מט"ק צער, מאור לוי, שרתם גם אותו ב"יד לשריון" למשימה החשובה זו, זוכה להראות את פירעומנו ימ"פ בשריון, שהתחבר ל"יד לשריון" במהלך הכתיבה משירות סדר; וברק חמדי – דמות צעריה ומבטיחה בספרות העברית העשויית, עם רדק שריוני כמ"פ בשריון, שהתחבר ל"יד לשריון" במהלך הכתיבה ולאחריה. הספרים יוצרים מיזוג של גישות הנוגעות בערכיו מורשת, גבורה ורעות בחיל השריון לאורך הדורות; וכשמדובר בערכים אלה ברור כי ככל מצטלבים ב"יד לשריון". לא ייפלא כי נושא לסקרה הפעם נופך אישי.

עו... ומלאר לימיינן / יעקב מאיה

הוצאת המחבר, 2006, 211 עמ'

"האדם הוא לב ונשמה" – אמר לפניו שנים ראש הממשלה המנוח יצחק רבין בעצרת הגבורה של חיל השריון ב"יד לשריון" בלטרון. הוא ואדי ראה לנגד עניין, עת שימש כאלו' פיקוד הצפון בשנת 1958, מורה לסגן יעקב הצעיר להגן על מפעלי יבוש אגם החולה לצורך ניקוז אל הירדן. מילוטיו מההדרות בראשו של יעקב מאיה עד היום:

"שמע בחור, העבודה של יבוש החולה וכוריתת תעלת הירדן חייבות להימשך בכל מחיר, כולל תחת אש. אי לכך, ברגע שתיפתח אש מצד הסורים, אתה יצא מהסואה, נכנס 200 מטר מהגבול ומספץ את הבונקרים של הסורים מהם יווים על כוחותינו ומשתק את האש הסורית. לא מענייןiali איך תעשה זאת, אפלו במאפך אם יש צורך. عليك להופיע בחמתעה ולהת מענה אש מה שהיינו הסורי יפסיק מיידית. צא ייחד עם מפקדי הטנקים לך לטיו מקדים לאורך שביל הפטרולים, בגדים אゾחיים ובג'יפ אゾחוי, ובזמן הנסעה תוכל להכין כווטיס טוחנים ומטרות. בחוד עמדות לטנקים, כך שגם עבדות הטנקים מתנהל בעיליות ובמקצועיות" (עמ' 112–113).

לא היה אדם מתאים לסייע בצע פקודה נחרצת זו. הוא אימץ אותה כלשונה וביצע את המשימה חרף פציעת מוחותית בזרועו, עת נחת פגנו על הטנק שלו בעודו חשוף בצריח.

יעקב מאיה יכול להזכיר על מקרים בהם המותה היה כה קרוב אליו, וכי מלאר האן עליו כשלוקו כדורי האויב באפיהם מכל כיוון. חלקו במערכה, כך הוא אמרין, היה לדבוק במשימה באופןם ובמקצועיות, כשמנגד סייע לו המלאך לצאת ממנה אי, גם אם פצוע.

לפעמים צרך תירוץ כדי לכתוב אוטוביוגרפיה. ניכר כי המנייע והדחיפה לכתיבת הספר של יעקב מאיה היו סיפורי השתתפותו במערכות ישראל, ובפרט סיפור גבורתו בקרב על סכר הראפה במהלך מבצע קדש. שימושו למלאכת הכתיבה מצא את הקשר הבל נתק בין סיפור ילדותו ובחותו עם משפטו בין סיפורו כלוחם וכמפקד בשוריון. ערכיו המשפחתי, האחוות והרעות עליהם התהנן, הנחו אותו לכל ארוך שירותו ובערכות בהן השתתף. תנאי החיים הקשיים, עימם התמודד מילודו עם עלייתו עם משפחתו מהתרכיה בשנת 1943, והתנסיות כوابת נס כבעל משפחה חישלו אותו ועיצבו אותו ללחימה וכמפקד בשוריון. ציוויל הסוגניים והמורשיים של אביו המנוח, אברהם מאיה, השזירים בין דפי הספר, לכארה לא קשור לכתוב, מלמדים על מקומו החשוב של אביו בחיו, וכי ממן למד את הראייה האופטימית במלחמה היראייה האופטימית במהלך הקרב. "בשעת גורל, לא הממון יושיע, אלא ידע ניסיין ותשיה" – אימץ יעקב מוסר השכל מהאחד המשלים והרבים של סבו החכם, ונעד בו בקרב על סכר הראפה במהלך קדש, עת שעת אחריו טנק המ"פ משה בריל (בר-כוכבא) הנערץ ונגמ"ש הסמ"פ, כשהוא חשוף לא יכולת אש מהטנק, והוא יצא מושך נשק ורימונים בלבד.

אביו וסבו היו עבورو דמויות מופת, שעיצבו את מערכת שיקוליו המקצועיים והמוסריים כלוחם וכמפקד, ומבליל להתכוון לכך מהו הוא, יעקב מאיה, מקור לגאווה ודמות מופת לדור המשך במשפחתו.

עבור המוני חיליל השריון לדורי דורות, תהיה מורשת פלוגה א' מגדוד 82 בחטיבה 7 במצבע קדש – בדגש על סיפור גבורתו של יעקב מאיה, המט"ק הנוצע, שהוא מכריע בהצלחת כיבוש היעד של מוצב סכר הראפה – מקור ללימוד ולחיקוי.

יעקב מאיה

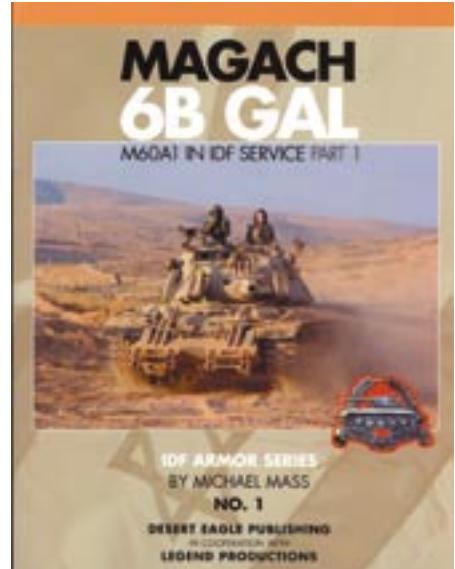

Magach 6B Gal: M60A1 in IDF service, Part I

Michael Mass [IDF Armor Series; No. 1], Desert Eagle Publishing & Legend Productions, 2006, 63 pp.
[כריכה רכה]

זהו כרך ראשון בסדרה העוסקת בכלים קרבניים משל השירות הימי. עורך הסדרה וכותב הכרך הוא מיכאל מס – שם דבר בארץ ובעולם בתחום בניית דגמים ואיסוף מידע על רק"ם. הכרך עוסק בטנק המגח (טנק פטען שעבר הסבה לצורכי הטמעתו בח"ל), אך הוא גם מתיחס למרכיבים כליליים הקשורים בלחמת שריון ובטנקאות. זו סדרה ישראלית ראשונה, הסוקרת את כל השירות של צה"ל, והוא עמודה בשורה אחת עם סדרות פופולריות ומוכובדות בעולם כמו ה-*War & Armor*, *Verlinden*, *Armor & Armor* ועוד, שמייכאל מס כתוב בעבור כרכימים העוסקים בכללי שירות צה"ל.

הספר מלאה בצילומים רבים ממאגר הצילומים העצום של מיכאל מס, שעלי גאוותו. בין הצילומים גם המערכות הפנימיות של הכללים, שאותם ממחפשים בניו דגמים, ופעמים רבות מתחזקים מדרות האינפורמציה המופיעות בפרסומים. עיון של פתיחות רבה יותר אפשר את פרסום הצילומים הנדירים והנחשיים, והביא לחישות יכולות הטכנולוגיות של חיל השירות הימי. לבסוף זה, כמו לאלה שיבאו אחויין, מסר בורור עבור אויבנו באשר לעוצמתו של חיל השירות הימי.

אבק / ברק חמדני

כתר, 2006, עמ' 273

"המג"ד...", "שומע", הוא אומר בלי להסתכל עלי. "אתה מה?"? ". הוא שותק לרגע. המצית קופץ. הוא מדליק את הסיגריה. "חיוויב". אז מה קורה? למה אתה לא שמח? ". "מה? איזה סוסים? על מה אתה מדבר? "... קיבלי את שכחה אורך, כי יורים בסוסים חזקים, זה למה. "מה? איזה חמ"ט אחרון של החטיבה? ". "מה? מז'טומרת? ". החטיבה. את המינוי שרציתי. אבל... הקטן הוא שאני חמ"ט האחרון של החטיבה. "מה? מז'טומרת? ". "בדוק מה ששמעת – אני חמ"ט האחרון. סוגדים את החטיבה. בעוד שנה יהיה אין חטיבה 500. בעוד שנה, במקומ ארבע חטיבות טדיות, יהיו רק שלוש, שלוש חטיבות של מרכבות. המגחים עוזרים לאחסן ביום"חים, החטיבה מפרקת... ". אבל איך זה שלא צירכים את החטיבה? "... ". ננראה שלא צירכים... לא צירכים טנקים. לא צירכים טרונים. זה העניין – הנהיצות של כוח שריון היה לא מה שהיית פעם... ". "אני לא מבן – מה פתאום לא צריך טנקים? אין ייעשו מלחמה ביל טנקים? ". זה גם מה שאני אומר... אין יותר מלחמות? .. הגענו אל המנוחה והנהלה? .. בזמן האחרון יש כל מיני קולות שטוניים שהעלם משתנה, שהאים משתנה, וההצהבה צדrik להתחאים את עצמו לאיים". (עמ' 220-221)

ברק חמדני, מ"פ בשירות מילואים, תכנן לכנות ספר שיציג את הווי השירותים בימיון, וילמד את הצד הערבי של היילי השירות בהתקנות השוטפת. הוא יצא מנוהת הזמן של רה"ארגון בחיל השירות, כשחטיבות בעלות מורשת נסגרו משיקולי ייעול וחיסכון, כסמן המלמד על מצבו של חיל השירות.

הסיפור ממחיש את המשמעות של מהלך זה דרך עיניהם של מפקד גדוד, בועז רוט, המועמד לתפקיד המה"ט, ונางו הנאמן, דודי תורגמן. אליהם חוברת ניצ, הרל"שית הנאמנה. השלשה יוצרים מטבחון אינטימי במסגרתו הם מיישרים אינפורמציה אישית וחילית. מערכת היחסים מולידה אمانות ושותפות גורל.

דודי רואה במג"ד דמות מופת, שאיתה הוא שואף לחקות, והוא מוצא את עצמו מאמץ צורת חטיבה וביטויים השגורים בפיו של המג"ד. עבورو השוואות עם המג"ד היא סדרת חינוך יומיומית.

הסיפור מבוסס על עבודות היסטוריות הקשורות ברה"ארגון בחיל השירות, ובהקשרו לספר זה, חטיבה .500

הספר, שהופץ חוותדים ספריים לפני מלחמת לבנון השנייה מעורר תחיות בלתי נמנעות.

7 את החטיבה; סיפורה של חטיבת השריון 7 בסער המלחמות 1948-2006

עריכה: תא"ל (מיל') ד"ר דני אשר, הפקה: מאור לוי, הוצאה חטיבה 7, 2006, 172 עמ' [אלבום]
האלבום המפואר של חטיבה 7 הוא אחד ממיוזמי המורשת החשובים ביותר בתולדות החטיבה וחיל השריון.
ניסיונות רבים נעשו עם השנים להפיק ספר ראוי לשם, שיסקרו את תולדות החטיבה החל מהפקודה של
בנ"גוריון ב'ג' במאי 1948 להקמת החטיבה. והנה, בשנות היובל לחטיבה יצא סוף סוף אלבום גדול ומש伤ים,
חדש מלל ותובנות. ועדין צרה היריעה מהליכת המורשת העצומה של חטיבה חשובה זו, שעשתה
ועשויה היסטוריה מازה הקמת המדינה, והיא שהביאה להכרה בעוצמותו של חיל השריון בעקבות לחימתה
במבצע קדש.

שני מה"טים ליוו את כתיבת הספר באופן אישי: המה"ט בעבר אל"ם איל זמיר והmah"ט הנוכחי אל"ם אמן
אשר. בגיןו הם מגישים לנו את היצירה החשובה, שתהיה לחם חוק לכל שריון. ההיסטוריה של דני אשר
עריך את התכנים הרבים והמטתק שנבחרו להיות המומונה על הוצאה הספר, מאור לוי, השקיע ימים ולילות
 כדי להפיק את הפרטום כל עוד הוא בשירותו הסדרי, שכן הוא הכיר את הכרוניקה של יזמות שנעקרו לאחר
פרץ של מוטיבציה, שלא עמד מזוויה גב ומשאבם מספיקים.

מתוך אחריות לדיקוק ולשלמות הנתונים בחרה החטיבה להגדיר את האלבום כמהדורה ראשונה. בעמוד
השער היא מבירה כי הספר הוא ריכזו פרקים עיקריים של מורשת החטיבה ומכאן אפשר להסיק כי צפופה
לצאת מהדורה שתכלול השלמות והתיקונים לפי הצורך. הספר עורך בציר כרונולוגי של מלחמות ישראל. כל
פרק מביא את תיאור מלחמי החטיבה במהלך, סיפור גודז, סיפור כל (שוויונית, זה"ם, טנק ועוד) ומידע
נוסף המתיחס להווי החטיבה. הפרק החתום את הספר הוא פרק הנצהה לחיל הרגלים החטיבה.

בשם עמותת "יד לשוריון" – חזקו ואמצו על מפעל מורשת זה!

עדשה מוטרפת / עוזד קפליק

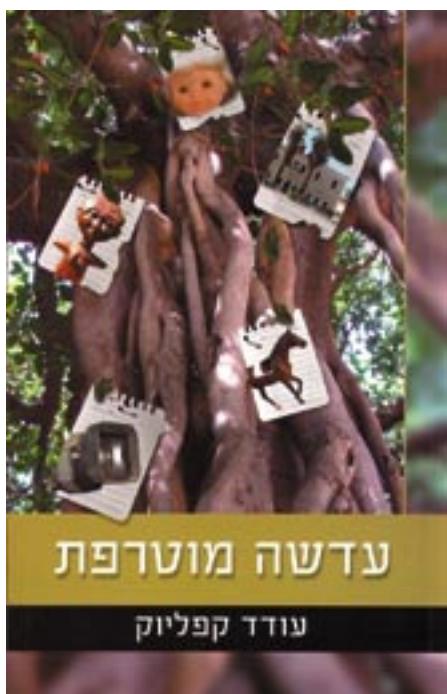
הדים, 2006 תשס"ו, 191 עמ'

וירטואוז-צלם-סופר, שנולד בזמנו הנכון ובמקום הנכון, החליט לשבט ולכתוב את מסכת חייו בדרכו שלו.
כך נולדה לה יצירה מדහמה בשם "עדשה מוטרפת".

ישב וירטואוז-צלם-סופר וחיש תלמים של שורות, שיצרו אוטוביוגרפיה הבנויה מאפייניות חיים
ריאליות וסוריאליסטיות גם יחד. החוט המקשר ביניהן הוא המורה לנו ולצומח, בית הספר החקלאי
"מקווה ישראל", שדמותו המסורתית משמשת עבورو מקור השראה ומלהו אותו לכל אורך חייו בכל
הרפטאותיו והtentatioinstו המקצועית והאישית. כל עוד חידת החיים, הרוחני והగשמי, שללה הקדיש
המורה את חייו, לא תיפתר, י Mishik לזרום דם היצירה בעורקיו של תלמידיו הנאמנים.

האוירה הפטריאוטית שאפיינה את "מקווה ישראל" בימים של טרום מדינה, עיצבה את תפיסת עולמו
הרב-ימני שבו ממשים ערכי הרוח והחומר בערבותה, ממש כמו בשוריון. בפרק "מרקיבות מעופפת" הוא
מספר את סיפורו לידתו של המיג'ג "רעות ועוצמה", המוקן באודיטוריום "המרכבה" ב"יד לשוריון", שדרש
הירוכות צבאית מורכבת ומידה רבה של דמיון ואומץ לבצע את הרעינותו, שבחלקם היו כורכים בסיכון
חיים ממשי.

קחו לכם פסק זמן לראות את החיים דרך העדשה המוטרפת של עוזד קפליק. זיכרו! ללא היד הירוטואוזית
המכוננת אותה – היא הייתה ישירה מדי לטעםם של רבים.

תפילה לבן יתוספו נפגעים בשnis הבואות

עמית מזוז עם הרמטכ"ל דן חלו

בכנס של פצועי חיל
השוריון שהתקיים
בחול-אביב במעמד
שר הביטחון מר עמר
פרץ והרמטכ"ל ראל
דן חלו, במקץ"
כ"ג בטבת תשס"ז,
13 בינואר 2007, נשא
דברים עמית מזוז
שנפצע קשה במהלך
לבנון השנייה, השתקם
חליקת, לפיו שעלה,
התעקש וקיבל אישור
חריג לחזור לשירות
סדיר וכיום הוא צוער
בקורס הקצינים. ואלה
דבריו:

امي קצת פחות. לפנות ערבי כבר חברתי לצדוד "עשה". הדבר הראשון שעשיתי היה, כמובן, להציג טנק (יoud ל' טנק מרכבה סימן 4ב). לאחר מכן מה של חיפושים, מצאתי ולקחת.

הטנק שלי היה (וועודנו) הטנק – מרכבה סימן 4 ב', והואתו עברתי את המלחמה. במסגרת הלוחימה השთפתית במספר פעולות בשטח לבנון. בليل שבת 12 באוגוסט נכנסנו ללנון בדרכנו לעומק השיטה. חיצינו את הסקי ועת הכפר פארון, נלחמונו בפאתי ר' נידורה תוך יוזם מגע והשמדת אובי, שם נפגע גם הטנק שלי מטיל קורנט. התותחן שלי, רועי גורניצה (שישוב כאן היום) ואני נפצענו קשה. לאחר חילוץ רועי מהטנק על-ידי דימה, מהחולה הטכנית של הפלוגה, פינייתי את עצמי עם עוד שני לוחמים פצועים מהפלוגה במורד הדרך אל התהא"ד שהיה בוואדי. משם חולצתי במסוק לבית החולים רמב"ם בחיפה. סבלתי מכויות בפנים, בעיניים, בצוואר ובידים וכן מושסמים בידיים, ומפצעיות הדף קשות ביריאות ומשאיות עשן חוריפה. בית החולים נתחתי בזרע להוציאת ריסים מהעורק והונשמתי. במקביל, טיפולו בכוכיות. לאחר שנתקתתי מההנשמה, הייתה לי קריסה נשימתייה, שבעקבותיה החדר נקז לראיוני השמאלי עקב גולוי חור בראיה. לאחר כמעט שבוע של "שודוש" החלה התואוששות מהירה, ולאחר עשרה ימים בבית החולים שוחררתי הביתה ולהמשך טיפול באשפוז יומי.

שר הביטחון,
הרמטכ"ל,
קצין השריון הראשי,
ראש עיריית תל-אביב,
לוחמים ומפקדים בעבר ובווהו,
משפחת נגעי צה"ל והשריון,
אני, עמית מזוז, יל"ד "הboveה התלאיבית" בהגדה. נולדתי וגדלתי בתל אביב, גשתי כל חיי בתל אביב, אני בוגר הגימנסיה העברית הרצליה, והשלמתי תואר ראשון במדעי המחשב בתיכון ועד לגיסטי לצה"ל. למות פניות מייחדות טכנולוגיות רבות, התעקשתי לשרת ביחידת קרבית, והתגייסתי לשוריון.

השתתפותי כמת"ק בפיילוט של טנק מרכבה סימן 4 ב' והוצבתי בדורות, להדרה והטמעת המערוכות בחיל, זמן קצר לפני פרוץ המלחמה. עם תחילת המלחמה, עשתי ככל יכולתי ללוות לפצוף ולהצטרך לכוחות החטיבה של, חטיבת 401, שהתארגנה לפעה, עד שבקשוותי נגענו. בבוקר يوم ראשון 23 ביולי 2006 נאמר לי בטלפון לעלות צפונה. אני שמחתי,

עמית מזו עם שר הביטחון עמי פרץ

ולהודות להנהלה ולכל הצוות הרפואי בבית החולים רמב"ם, בפרט במחלקת טיפול נמרץ בראשות ד"ר ברילבאי ובמחלקה כירורוגית חזה בראשות ד"ר בנזון, שטיפולים האנושיים והמקצועיים היה מעל ומעבר לכל צפיפות.

מכל מי מצח"ל שהיה עימי בקשר מאז פצעתי, ברצוני לציין שתים, שתנהגונון וראואה מנקחת מבטן לציוון מיוחד:
■ ■ רונה, קצינת הנפגעים של השירות. מסיורה והתמדתה והרצון הבלתי נדלה שלא לעוזר ולהקל רואויים להערכת כולם!
■ ■ מאיה, מפקדת גף פיתוח הדרכה בשזפון, שהייתה בקשר מתמיד ודאגה לכל דבר, צורך או בקשה.

הערכתי ותודתי נתנו לנו!

כל אשר עברתי, היה אכן וכ/apps לעומת מה שעברו הורי, ואני מודה להם, על שהיו חזקים לכל אורך התקופה.

אני מאמין החלה מהירה ושלמה לכל הפצועים ושיבת לחים נורמליים. שלא מרצוני הצלופת למשחת פצעויי השרון, אך מהיכרות עם כמה מנוגעים מלוחמות העבר, אני יודע שהצלופת למשחת מכובדת. ולסימן, נושא אני תפילה, לבלי יתוטספו נפגעים בשנים הבאות علينا.

ברצוני להזכיר, כי מבחינתי לא זו בלבד שטונגן המרכיב 4 לא אכזב אלא הוכיה את יכולותיו ואת כושר ההגנה על החזותים. בגין הדברים שנאמרו לאחר המלחמה האחרונה, לדעתינו חנק חוני. אני באופן אישי מאוד מושך מההקלטה להמשך בייצור של טנק המרכיב, הטנק הישראלי, טנק כחול לבן. לטנק תפקיד מכריע בשדה הקרב, וכן במקרה שקרבי "שדה הקרב העתידי". שימוש מושך ונכון בשינויו יביא למיצוי עצמת האש, יכולות הניהוג (שהוכחה את עצמו) והעיבורות והמיגון הגבוה (שהוכחה את עצמו) של הטנק, בכל מתחה לחימה שעתידים אנו לihilם בו: בשטח פתוח, בשיטה בני, בשיטה הררי ועוד.

המלחמה הייתה תמורה אזהרה עבורה. בחיל בצה"ל אני ידוע שהצבא מפיק ומישם את הלחמים הנדרשים לשם הגנה עיליה על המדינה; ואזרוחה, אני פונה לכלנו, לתת לצבא להתמקד במחות – ביחסם הלקחים לעתיד.

לפני כחודשים, למרות המלצות הוועדה הרפואית והורדת הפרופיל, נלחמתי על זכותי לשוב לשירות סדיר, ובאזור מס' טנק התנדבותי קיבלתי אישור לחזור לבאה"ד. אני לקורס קצינים ומאז אני צועד בבה"ד. אמי מקווה להשלים את הקורס ואת ההשלמה החקילתית על אף הקשיים הפיסיים הבורים, ולשם כך (וונטמן) בצבא ההגנה לישראל, לתפארת מדינת ישראל.

רבים שואלים אותי "למה?". ותשובה להם, כאמור הקלישה – יש לנו ארץ נחרdot ואין לנו ארץ אחרת. התנדבותי, כי אין בטוח שביכולתי לעזור, ליום, לשפר ולפקד, ואני מאמין של מי שיכל – חייב להצטרוף, שכן אין לנו צה"ל אחר!

בדיעבד למדתי את הלחמים שלנו מלחמה, שלמרבה הפתעה מדובר בהם רבות בפרש השבע של אותה שבת בה נעצרתי (פרשת עקב, ספר דברים, פרק ח' פסוקים י"א-י"ח):

"... פן-תאכל, ושבעתה; ובתים טבים תבנה, ויבשבת. וברוך וצאניך ירבין, וכסף ווּקְבָּרְבָּה-לֹה; וכל אֲשֶׁר-לֹה, ירְבָּה... וּמְרֻת, בְּבִבְבָּחַ פְּחֵי וְעַצְמֵי יְהִי אֶת-הַחִיל תְּזִהֵה."

כמו נכוונים הדברים בימינו לגבי כולנו עם ישראל – למען ההנאה ועד אחרון האזרחים: האזהרה החמורה מפני "שובע" הרוחני והחומר, היורה והגאות, הגורמים בין השאר לעיורון ו��חות חושים, הגורמים, בין השאר, גם לכלים....

אני מאמין שאני רשאי להודות, בשם כל פצעוי צה"ל והנוכחים כאן, לצוותים הרפואיים בכל בתיהם החולים, על הטיפול המסור בנו. ברצוני לנצל במה זו

הכתבה התפרסמה גם באתר [netz](#), הכאן מבחן קצר מתוך כתבות מהאתר:

אשרינו שכאה הם בינוי (סמס, תל אביב)

תלמידו, תעריכו, תפנימו ולכו אחורי! (ירושלים)

איפה ישנים עוד אנשים כמו האיש הזה (מורן, תל אביב)

תשמוד על עצמן, אהובים אותך, עם ישראל (ש', ירושלים)

רק שריוןדיםمسؤولים לדבר ככה!!! חזק ואמען (אבנור, פתח תקווה)

מעודר השראה, תודה לך ורד, הוד השרון (ו.ה.ה.)

דוגמה למופת, הלוואי ולא תדע עוד מלחמה (אימא מבינה)

מייטב החילים... כן ירבו מכוק אלוהים ישمرך אמן. (אזור)

ההרגהה למקרא דברים אלו היא – פשוט גאויה. (משה, ירושלים)

מלך אין מילם. אבל המרכיב אি�זובה ובמול (גדוד 5)

עמית – אתה מעביר בי צמרמות (אירים, תל אביב)

עמית מעה – אני מצדיעה לך (קרון, חיפה)

להשקי בcheinוק לערכיהם, להסביר את צדקה דרכנו לדוד המשך (אזור)

עם חיילים כאלה – לא אבדה תקוותנו (אליק קופטר)

דנורי בורגו

האתרים הנבחרים ממדור ארכיון באינטרנט עד היום.
האתרים נבחרו לפי איכותם במידה של מקצועיות, עדכניות, היקף ומימשך

Defense Update International www.defense-update.com

אתר שמיום עלייתו לירשות מהווה אבן שואבת למתחמיINIINS ביטחוניים בנושאי טכנולוגיה צבאית, בכלל זה בנושאי שריון מתקדם. עורך האתר הם סא"ל (mailto:) דוד אשלו ובנו, תמייר אשלי, שהמקצוענות מלאה אותם בכל עשייתם בתחום הספרות המקצועית במשך שנים. האתר הוא מגzin דו-שנתי, רב-זרועי, המתמקד בחידושים הטכנולוגיים הצבאים בעולם. הוא אוניברסלי ומשולב מילטניות, גם כשהוא עוסק בשימוש בתקריות אש ולחימה בעולם. הוא מופיע לתאר את מלחמי הקרב ויכולותיהם של אמצעי הלחימה, ללא התייחסויות פוליטיות או לאומיות. באתר מודיע רבעודות השריון הישראלי (לדוגמה, מעלה מ-121 מאמרים בנושא טנק המרכבה).

כולל מנגנון חיפוש פנימי של גוגל. אנגלית. (נסקרו בגלילו 17, דצמבר 2002)

אתר משרד ההגנה האמריקאי - אתר הבית למעודכנים בנושאים ביטחוניים! www.defenselink.mil

אתר הפנטגון הוא אתר חדשתי, רשמי, רב היקף. המידע החדשוני הוא זה הנמסר לאמצעי התקשורות והוא כולל ארכיון מרשימים, היכול לסייע גם למטרות מעקב ומחקר אחרי תהליכי בינלאומיים. המעוניינים במידע העוסק בשריון ימצאו אותו ב-www.defenselink.mil/afp. (נסקרו בגלילו 18, יוני 2003)

פופולרי על רמה www.army-technology.com

אתר בריטי העוסק בתעשייה הביטחונית. רחב היקף בהתייחסותו לאמצעי לחימה ברזועות ובכבות השונות. בכלל זה של ישראל. האתר מוכר לכל מי שעוסק בתחום הצבא, הביטחון ובנית דגמים. (נסקרו בגלילו 5, אוגוסט 1999)

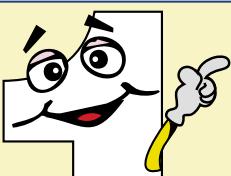
iomrni abel um tuedot www.fprado.com/armorsite

אתר, השואף להיות מוביל בראשת בתוחום שריון: The Armor Site. יש לציין כי הוא עושה זאת בהצלחה מרובה, גם אם איןו האתר המוביל מכל הבדיקות. באתר מודיע רב, הנסמך על מקורות מהימנים. הוא עוסק בהיבט הטכנולוגי של השריון ולצורך זה הוא מחלק לקטגוריות את המידע על הרכ"ם ופרט את מהותן. המידע ערוך בקטגוריות וכל צילומים ורטוטים. (נסקרו בגלילו 17, דצמבר 2002)

סיב לחיפוש כלל בושאס שריון באינטרנט

כל המקיים את המלה "שריון" באחד ממנועי החיפוש נתקל במובנים שונים נוספים, כמו: שריון (מקומות לדוגמה), ושריון (של צב). במקומות לסנון (ידנית, כmobon) את מאות אלפי האתרים הלא לרלוונטיים אני מציעה פשוט להקליד מונחים חלופיים: "טנק", "טנק", "חיל השריון" (באמצעות חיפוש מתקדם המגדיר את צמידות המילויים) וכמוון באנגלית – "Armor / Armour", "Tank" ו עוד.

העשיים הולרבים

- השפעות ללחן -

מלחמת יום הכיפורים

על צבא ארצות הברית

חודשים לאחר מכון פרצה מלחמת יום הכיפורים. מיד עם סיום הקרבנות עטו על צה"ל משלחות של קצינים מצבא היבשה של ארצות הברית כדי להפיק מהם ללחמים ולិישם ברפורמה המתהווה. במאמר נבחנת השפעת מלחמת יום הכיפורים על צבא היבשה של ארצות הברית בשנים 1973–1982, שהיו התקופה המוצבנית של דוקטורינת הלוחמה בעידן שלאחר ויטנאם. המאמר מתמקד בהשפעתה של מלחמת יום הכיפורים על שני הגנרטלים שעמדו בראש הרפורמה: גנרל דפי (William E. DePuy), המפקד הראשון של TRADOC ומוביל הדוקטרינה של שנות ה-70', שכונתה "הגנה פעילה" והייתה טקטיית ואופיינית, וגנרל סטורי (Donn A. Starry), שבא אחריו ופיתח את הדוקטרינה שנקרהה קרבי יבשה-אווירי (Airland Battle). דוקטורינה זו שירתה את צבא היבשה בשנות ה-80' וחידשה רמות בהיבט המערכתתי.

שנתיים לאחר
מלחמת יום הכיפורים
 עבר צבא היבשה
 האמריקאי מהפכה
 של ממש, וללחן
 קרבות השריון שנייה
 צה"ל באותה מלחמה
 הייתה השפעה רבה
 על עיצוב הדזוקטרינה
 האמריקאית.

* שאול ברונפלד *

פרק א': גנול דפי ומהפכה הטקטית

מבוא

בתחילת שנות ה-70' עבר צבא היבשה של ארצות הברית רפורמה חשובה. מועד ההשקה הרשמי של הרפורמה היה 1 ביולי 1973, עם הקמתו של פיקוד האימונים והדוקטרינה (Training and Doctrine Command) TRADOC. שלושה

* אמר זה מותבוס על עבודה גמר קיבל תואר שני בתוכנית ללימודי ביטחון באוניברסיטת תל-אביב, שהוגשה לד"ר שמעון נוה ולפרופסור יצחק בנ-ישראל בנובמבר 2004. בשל קוצר היריעה לא ניתן כאן הפניות למקורות הربים והמחבר ישמח להעביר לפנים את רשימת המקורות המלאה וכן את העבודה עצמה (sam@tase.co.il). המחבר מודה מאוד לפרופסור מרtin וזרפלד, לאל"ס (AMIL) יהודה גמן וסא"ל עדו הפט על העורוותם המועילות ועל תיקון טויות רבות. למותר לציין כי המדריכים והמעירדים אינם אחראים לטיעיות שנותרו. המחבר מעוניין ליצור קשר עם קציני צה"ל שנפגשו עם הקצינים האמריקאים (בארכוזות הברית ובישראל) ושיש להם חומר כתוב או זיכרונות לרלבנטיים (טל' 03-5677409 או 03-6739801).

ורשה. הם גם מעידים כי נושא המאמר אינו עניין אטנו-צנטרי. לא מדובר במקרה של "הפל והבעיה היהודית", שכן ריבוי ההיסטוריה למלחמות ים והכיפורים מצד אנשי הצבא והחוקרים בארץות הברית, מציע על קיום קשר הדוק, אך מורכב, בין בין הרפורמה שעבר צבא היבשה האמריקני.

המאמר מבטא ניסיון ראשון לחשוף, לרכז ולבדק את ההתייחסויות הרבות למלחמות ים הימיères בשיח האמריקני ווגם לתאר את פועלם של שני גנרלים אמריקנים חשובים שהיו ידידי זה-הו. המאמר מתבסס רק על מקרים אמריקניים, ואין הוא מתיימר לעתת את הפרשנות האמריקנית למלחמות ים הימיères עם פרנסיה ועם ישראלים. המאמר אינו עוסק בחקר מלחמת ים הימיères עצמה, אלא רק באופן שבו נתפסה המלחמה על ידי צבא היבשה של ארצות הברית והשפעה עליו.

הרקע לרפורמה בצבא היבשה של ארצות הברית

"מלחמות ים הימיères באלה האמריקניים בעיתוי מוצלח", קבדו דפיו וסטורי – קביעה המסבירה את העניין הרב שגילה צבא היבשה האמריקני במלחמות ואת השפעתה על הרפורמה שגיבש. באוקטובר 1973 היה צבא היבשה האמריקני שרווי בתחילתו של ארגון מחדש מחדש ממחשובים בתולדותיו, שכמותו לא עשה מעולם בתקופת שלום (גם אם שלום קר מאוד).

בתחילת 1973 תמה מעורבות ארצות הברית בווייטנאם, ונפק גיס החובה – לראשונה מאז מלחמת העולם השנייה. הדוקטורינה של ממשל ניקסון קבעה כי המשימה העיקרית של הצבא היא להגן על מערב אירופה – במסגרת נאט"ז – מפניה מתקפה של כוחות ברית ורשה.

הgent מערב אירופה הוטלה על צבא שהוא באותה עת בஸרב קשה בגל תוצאותיה של מלחמת וייטנאם. אלה יצרו משבר מорלי ומקצועי בכל דרגי הצבא ומשבר אמון בין הצבא לבין דעת הקהל, בתי הנברים והמששל. לאחר עשור אבוד "בג'ינג'ללים של דרום-מזרח אסיה הציבה דוקטרינת ניקסון בפני הצבא משימה חדשה וקשה, תוך שהוא נאלץ לשקס את עצמו ולהציגם, הן משומש שתקציביו קוצצו באוצריות והן בשל המעבר מגויס חובה לצבא מתנדבים.

הלמידה של הצבא בשנות ה-60' כוונה למלחמות וייטנאם, ואכן נעשו שם פריצות דרך גדולות בתחום של נייד החיל"ר, הפעלת ארטילריה וסיווע אוורי. אבל לקחים אלה לא היו רלוונטיים להגנת מערב אירופה מפני מפנה שפעת הגיסות המשוריניות של ברית ורשה. היה קושי נוסף שעמדו נאלץ להתמודד צבא ארצות הברית: המשאבים והאנרגיות שהופנו לדרום-מזרח אסיה פגעו במיוחד האמריקני לפתח ולרכוש אמל"ח מתקדם, הדורש ללוחמה מושעית וממנוכנת.

חשיבותה על הרפורמה שיטרך הצבא לעבור אחריו מלחמות וייטנאם החלה כבר ב-1969, כשהחל הפינוי הדרמטי של הכוחות האמריקניים משם. חשיבות זו הביאה ב-1971 להחלטה לפצל את הפיקוד על יחידות הצבא ועל בסיסיו בארצות הברית ולחוקים את TRADOC – פיקוד שנועד להתרוך בפיתוחם של

גנרל דפני: המפקד הראשון של TRADOC ומעריך של צה"ל

כנס של מרכז יפה למחקרים אסטרטגיים שנערך בקיסריה ב-1999, תיאר הגנרל (בדיםוס) סטורי, שהיה הקצין האמריקני הראשון שביקר בישראל כדי ללמוד את מקצוע מלחמת ים הימיères, את הקשר שנווצר בין צה"ל לבין צבא היבשה האמריקני אחרי המלחמה:

"הביקור הראשון היה תחילתו של קשר מתמשך, שככל ביקורים תכופים, דינונים ארכיים ומחשבות חשובות. מהקשר זהה נולדה התוכנית לרפורמה של צבא היבשה האמריקני. צבא ארצות הברית חב חוב עמוק למוסה [פלד], לגיסות השריון של צה"ל ולדמיוון ולגאניות ההנדסית של טליק [ישראל טל] ושל עוזריו".

גם אלף אברם אדן התייחס לנושא בזיכרונותיו: "כאשר הגיעו באוגוסט 74' לוושינגטון כדי לשמש נספח צבאי, מצאתי שהצבא האמריקני מעסיק שירות קבוע בלימוד לחזיה המלחמה. שירות כרכימים עבי כרס נכתבו... מצאתי שם הערכה רבה לצה"ל, לעתים עד כדי קנאה, הערכה לאורה הלחימה, להקרבה ולהישגים הצבאים הכבירים".

דבריהם של סטורי ושל אדן וכן ההיסטוריה של התקופה מציעים על ההשפעה הרבהה שהייתה למלחמות ים הימיères על התפיסה האמריקנית בוגרנו לאופי שטישא מלחמה עתידית באירופה ובוגרנו לדוקטורינה הנדרשת כדי שהמעטים של נאט"ז (הברית הצפון אטלנטית) יגברו על הריבים של ברית

אך כי צבא היבשה האמריקני ונאט"ז בחנו את המאפיינים השונים של קרבי היבשה המודרני המוכן עוד לפני מלחמת ים הכנופרים – באמצעות משחקי מלחה, סימולציות ותרגילים – הרי הקרבות בגולן, בסיני ובגדה המערבית של תעלת סואץ סייפו להם נתונים ותובנות חשובות מאוד.

להלן המאפיינים של מלחמת ים הכנופרים שעיליהם צבאים קצינים אמריקניים בפני עצמם הרפורמה של צבא היבשה האמריקני. מאפיינים אלה הובילו בחשbon בעת גיבוש הרפורמה:

1. צבאות מצרים וסוריה צוידו בשנק סובייטי מודרני והוכשרו על פי הדוקטרינה הסובייטית בעזרת יועצים ומדריכים סובייטיים.

2. המלחמה התנהלה בין כוחות מושוריינים גדולים.

3. בשלבי הפתיחה הופעת צה"ל בגל כשל מודיעיני ישראלי ובגל הונאה ערבית מוצחת. ידוע היה ארכוטריה ברית מופתעת סדרתית במאה העשורים ולכן היה לאmericains עניין רב בלימוד מהלכי המופתע.

4. ההנחה המדינית שיעיצה את תפיסת ההגנה של צה"ל הייתה שקו המגע יהיה גם קו העצירה ("אף שעיל"). תפיסה דומה כפו הגורמים המדיניים על כוחות נאט"ז.

5. צה"ל התמודד עם הצורך לשנע כוחות גדולים לזרת המלחמה עם פרוץ הקרבות. כוחות נאט"ז צפויים היו אף הם להתמודד עם נושא זה.

6. ישראל לא הייתה יכולה בקרב הראשון וכן גם כוחות ארחות הברית באירופה, אף כי מסיבות אחרות.

7. מלחמת ים הכנופרים הייתה בשלהי הראושים מלחמתם של מעטים (מופתעים) מול רבים (מופתיעים). הצלחת צה"ל לעמידה ולנצח בקרב שבhem היה ליריביו יתרון כמותי מובהק הייתה נקודת אורך וידוד למשחקי הרפורמה האמריקאים.

אין פלא אפוא של מלחמת ים הכנופרים הפכה לנקודת התייחסות לשאלות הרבות שניצבו בפני היבשה האמריקני בבוואר לבצע ורפורמה ולהעירך למלחמות מודרנית בעצימות גבוהה בזירה האירופית. במאמר נתמקד בשלושה נושאים הנוגעים לשירות למלחמות ים הכנופרים:

1. זיהוי התמורה של لكمי מלחמות ים הכנופרים לרפורמה הדוקטרינה של צבא היבשה האמריקאי. זיהוי התמורה אינו פשוט, שכן הרפורמה מבטאת הן את لكمי מלחמות ים הכנופרים והן את התפיסות שהיו למובילי הרפורמה – אברמס, דפיו וסטארוי – לפניה אוקטובר 1973.

2. האופן שבו השתמשו מעשי הרפורמה בלחמי מלחמות ים הכנופרים להשתתפותם ולקידום מטרות ארגוניות אחרות.

3. הבחנה בין השפעתה של מלחמות ים הכנופרים על היסודות הטקטיים שברפורמה לבין השפעותיה על החשיבה המערכנית. הנושא זה נקשר לאפוא השונה שבו השפעה מלחמות ים הכנופרים על דפיו (הטקטיקון) ועל סטארוי (איש החשיבה המערכנית).

דוקטרינה, שלAML"ח ושל מבנה הכוחות גם לפקד על בסיסי האימונים ועל בת הספר הצבאים.

הרעינוות של מערכי השינוי נועד להתאים את צבא המונדים החדש לשימוש המרכזית שהטייל עליו הדרג המדיני – ההגנה על אירופה – תוך תיקון נקודות התויפה של הצבא שבטלו מאז שנות ה-40', ושורבות מהן הוחמרו במהלך המלחמה בווייטנאם. הרפורמה שיזמו גנאל אברמס (Creighton W. Abrams), שנבחר להיות ראש המטה הכללי של צבא היבשה ביוני 1972, ופקודי הרכבים – דפיו וסטארוי – ביטהה את הכוונות אלה. שלושתם היו קצינים מנוסים מאוד, למודי קרבות ומעוטרים, ובעת ניסתם לתפקידיהם כבר הייתה להם משנה סדרה בנוגע לרפורמות שהם התכוונו להנהי.

הפרקים הראשונים במאמר זה מתרכזים בדפיו של מילא תפקיד כפול של מתכון הפיצול הארגוני, שבמסגרתו הוקם TRADOC, ושל מבצע הרפורמות בנושאים שנמסרו לו: דוקטרינה, אימונים, AML"ח ומבנה הכוחות.

החויה המעכנת של דפיו הייתה השთתפותו במלחמות העולם השנייה בזירה האירופית. הוא ו��תו העידו על כך. בתחילת המלחמה הוא מפקד מחלקה ובסיופה פיקד על גודוד בדיזייזית ח'יר. דפיו סיפר שהוא עלה בשרו את שתי נקודות החולשה הגדולות של הצבא: אימונים לא ריאלייטיים, שלא הכינו את הלוחמים לצפיו להם בשדה הקרב, ומינוי קצינים (בעיקר מג"דים) לא ראויים. בזיכרונותיו הוא ביכה את הלוחמים הרבים שנפלו לשואה ותיאר את פעולותיו לאורך כל הקריירה שלו לשינוי שיטות האימון והקריטירונים לקידום מפקדים.

עיוון בכתביו דפיו מעלה כי עוד לפני מלחמת ים הכנופרים הוא חזה את האופי הקטלני של קרבי היבשה המודרני והציבע על מה שיש לעשות כדי שהמעטים של ארחות הברית יוכל לנצח על הרבים של ברית ורשות. שיפור המתקומות הצבאית באמצעות הכשרה ואימוניםROLVENTIIM נניהול משולב, שבמרכזו הטנקים, הם הਪתרונות שעיליהם הצביע דפיו עוד לפני מלחמת ים הכנופרים.

ההשპכות של דפיו יושמו בשיטה, וסטארוי סיפר כי עם כניסתו לתפקיד של מפקד מרכז שריוון, ביוני 1973, החל הסגל של פורט נוקס לאפיין את הקרב הראשון שצפוי באירופה. עד סוף הקיץ של 1973, עוד לפני שפרצה מלחמת ים הכנופרים, גובש שם הנוסח הראשוני של תורה הלחימה הטקטית של הכוחות המשוריינים. אנשי שריוון היו משוכנעים כי בעזרת הדוקטרינה החדש ששם גיבשו יוכל המיעטים של נאט"ז לנצח.

מלחמות ים הכנופרים באוקטובר 1973 אכן באו לצבא היבשה האמריקני בעיתוי מוצלח. המלחמה בזירת התיכון סיפקה הדגמה מוחשית מאוד לאפוא שבו עשויה להתרחש מלחמה באירופה בין ברית ורשות לבין נאט"ז. הדגמה מעודכנת קצת היבשה חשובה, שכן קרבות שריוון המגולים האחוריים התרחשו 30 שנים לפני כן, במערכות קורסק ב-1943 (ראה כתבה בנושא בגילוון 23 של "שריוון", מרץ 2006).

לחבי מלחמת ים הימיים על פי דפי הרמה הטקטית

עם פרוץ מלחמת ים הימיים הטיל ראש מטה הצבא, אברמס, על TRADOC לנתח את המלחמה מנוקדתו ואותו של צבא היבשה. קצינים בכירים רבים מצאו ביבשה של ארצות הברית וכן מחיל האוויר ומהמרינס ביקרו בצה"ל לאחר סיום המלחמה, ועל פי הדוחות שלהם ביסס דפיו את פרשנותו למלחמות ים הימיים. בהסתמך על המקורות אלה חיכנו דפיו וועריו סדרה של דוחות, שהציגו את הפרשנות שלו למלחמות ים הימיים ואת השלכות המלחמה על צבא היבשה ("הלחמים"). הלחמים באו לידי ביטוי עמוק בתקנון השדה מס' 1976 ובפועלות רבה של דפיו לעיצוב מחדש של הצבא בעידן החדש וויטנאם.

נוסף על כן, בראשית 1976 נערך בפורט נוקס סמינר בהשתתפות משלחת של צה"ל. הסמינר נמשך שלושה ימים, ובמהלכו נידונה טיעות תקנון השדה שעלה שקדם ב-TRADOC באותה העת. בראש המשלחת עמד אלוף משה פלד, מפקד גיסות השרון אז. דפיו גם הגיע לביקור בן שבועיים בצה"ל באוגוסט 1976, וחזר לארכוז הברית מלא התפעלות מכל מה שראו עיניהם.

המסמך המקורי והחשוב ביותר, שעליו מתבסס מאמר זה, הוא הדוח שהציג דפיו בפברואר 1975 שכותרתו: "השלכות של המלחמה בזירה הימית על הטקטיקות, על הדוקטרינה ועל המערכות של צבא ארצות הברית" (להלן "דוח ההשלכות"). מקור חשוב נוסף הוא "הכתב לאברמס" מינואר 1974, "דוח ההשלכות". בין היתר נושא הדוח של צוות גנרט בריידי, שהכיל 8 כרכים של מידע – רובו הגדל טכניולוגי – והוא עדין מסובог, ודוח WSEG (Weapon Systems Evaluation Group) מס' 7, כרכים, שאף הוא עדין מסובוג. "דוח ההשלכות" עוסק הן בפרשנות של מלחמות ים הימיים – שבאה לידי ביטוי בדוקטרינה חדשה – והן בהמלצות טכנולוגיות וטקטיקות. בסך הכל יש בדוח 164 המלצות, אך רק העיקריות שבחן הובאו בפירות. להלן לключи העיקריים של "דוח ההשלכות":

החוק המרכזי הראשון הוא הקטלניות (Lethality) של כל הנשק המודרניים בהשוואה לאלה של מלחמות העולמים הקודומות. דפיו קבע שהקטלניות נובעת משילוב של כמותות גדולות של מערכות נשק (4,000 טנקים ערביים ו-2,000 טנקים ישראליים וכן אף נגמ"שים, קני ארטיליריה ומערכות הגנה אווירית) עם השיפורים בדיק ובטוחים של הטנקים המודרניים. הוא ציין כי אבדות המצריים והסורים בטנקים ובקני ארטיליריה ב-18 ימי לחימה היו בהיקף של הס"כ האמריקני שהוחזק באירופה.

החוק המרכזי השני הוא חשיבות הקרב המשולב. כבר לפני מלחמת ים הימיים טען דפיו שהנק הוא מערכת הנשק המרכזית בקרוב היבשה, ולכך המלחמה לא שיינו את עמדתו זו אלא רק חזקו את דעתו שיש לאזן את הטנקים באמצעות חרמ"ש, ארטיליריה, הגנה אווירית, מסוקים והנדסה קרבית.

הדוות כולן השוואות רבות בין מערכות הנשק האמריקניות לאלה

הסובייטיות. מסקנתו של דפיו הייתה כי למערכות הנשק הסובייטיות יש יתרון קל על פני אלה האמריקניות. השוואות אלה, שנערכו על פי הנתונים שספק צה"ל למשלחות האמריקניות, העיצמו את החשש "המעטים" של המערב "יאלו" להילחם, בעורת ציד נחות, ב"רבים" של ברית ורשה ושימושו טיעונים לתביעות הצבא להשיקו תקציבים גדולים יותר במודרניזציה של כל רכבי הקרב המשולב: טנקים, נגמ"שים, ארטיליריה, אמצעי נט"ן וט"מ.

ב"דוח ההשלכות" ובמסמכים נוספים דיוו אחרים דן דפיו ביחס בין הטען לבין החדש והשכלול של אמצעי הנ"ט, כפי שהתגלו במהלך מלחמת ים הימיים. הוא סבר כי האפקטיביות של טילי הנ"ט היא מוגבלת כאשר הטנקים פועלים על פי עקרונות הקרב המשולב. הוא הסתמך על הדוח של WSEG, שקבע כי רק 7% עד 24% מ Abedות הטנקים הישראליים נבעו מטילי נ"ט, וכי לאחר היום הרביעי או החמישי של המלחמה שינה צה"ל טקטיקות, וכך טילי הנ"ט העربים חדרו למלא תפקיד ממשמעותי.

הויקוח על האפקטיביות של טילי הנ"ט ועל התקדים בהגנת מערב אירופה היה במרכזו השיח הצבאי בשנות ה-70', ואין זה המקומם להרחב ולפרט בעניין זהה. עם זאת חשוב להבין את הקשר לעמלה של דפיו. הוא חשש שבגלל הקייזים בתקציב יירשם הצבא לבסס את דוקטרינת ההגנה שלו באירופה על טילי נ"ט זולים במקום להציג בטנקים יקרים. הוא הציג נתונים המצביעים על האפקטיביות הנמוכה של טילי הנ"ט כדי להדוף קריאות לצמצם את ההשיקעות בטנקים מודרניים, שדרשו היו הגורם המרכז בקרוב היבשה.

החוק המרכזי השלישי (במכבת לאברמס הוא כתב שזהו "חוק מדים ביוטר") היה החשיבות של המנהיגות, של האימון ושל הcrestת הלוחמים לשם הפekt המרובה ממערכות הנשק.

"דוח ההשלכות" מבהיר את המקצוענות של חיליל צה"ל. נוסף על השבחים שהוא מרעיף על יכולות הצוותים והמפקדים הוא משבח באופן ספציפי את הרמה הגבוהה של תותחני הטנקים (הוא כינה אותן Masters, דהינו רב-אומnim). להתפעלות של דפיו מהמקצוענות של השריוןאים בצה"ל היו השלכות חשובות על הרפורמה בהכשרה ובאימונים שביצעה TRADOC. את שיא ההתפעלות ניתן לראות בדוח שהכן דפיו שבו מבחן בצה"ל באוגוסט 1976 – ראה בהמשך המאמר.

נוסף על שלושת החוקים המרכזיים שנמנו לעיל הסיק דפיו כמה לקחים נוספים:

חשיבות המודיעין: דפיו התייחס רק למודיעין שדה ולתקידיו כספק מייד על המאמץ העיקרי של האויב. לטענותו, מחסור במידע כזה היה בעוכרי צה"ל ביום הראשון לפrox המלחמה ומסוקי סיור היו יכולים לספק מודיעין שדה משופר.

חשיבות המטוקים: דפיו, שפיקד על דיוויזיה 1 (ח"ר) בווייטנאם, ביקר את צה"ל על שלא עשה שימוש במטוקי קרב ובמטוקי סער והובלה.

תנווה נcona בדוח הקרב: נושא זה העסיך מאוד את דפיו מאז שירותו במהלך מלחמת העולם השנייה. נוכחות הקטלניות של מלחמות ים הימיים הוא

3. ארגז הכלים' הטקטי של הדוקטורינה מכליל את הרכיבים הבאים, שבuzzותם מנידית "ההגנה הפעילה" את הכוחות כדי לשפר את יחס הכוחות בנקודות הקritisיות: "ריכוז כוחות מרחב ובזמן", "צוותי קרב מושלבים", "חשייבות מודיעין שדה", "מפקדים ולוחמים באיכות גבוהה", "ניצול תוואי השטח בהגנה ובתנועה", "שיבוש אש האויב", "לוחמה אלקטડונית והתגוננות בפנים".

רשימת מושגים אלה מלמדת עד כמה הושפעה דוקטורינת ההגנה הפעילה מהפרשנות שניתנה למלחמות יום הциיפורים, שבאה לידי ביטוי במסמכים שהציגו קודם לכן. כבר בפרק השלישי של "דוח ההשלכות", שכותרתו היא How to Fight the War, מופיע, למעשה, ראשונה של הפרק המרכזי של מדריך השדה (פרק 3). "דוח ההשלכות" מנהה דיוויזיה משוריינת כיצד להגן על גזרה ברוחב 60 ק"מ וקובע שתפקיד הפעולה הנדרשת ממפקד הדיוויזיה היא הרומרה מהירה של כוחות מהאגף לתגבר המגנים מול מה שמתגלה כמאם העיקרי של הכוח התקופי. תיאור זה מסביר מדוע כונתה הדוקטורינה "ההגנה פעליה": לפיה תפקיד המגן הוא לנוע ולספר את יחס הכוחות מול היריב בנקודות הקritisיות. אומנם אין מדובר בהגנה על קו סטטי, אך גם לא בהגנה עמוקה.

אף שדפיו איננו מצין זאת בדווחתיו, אפשר לקבוע כי דוקטורינת ההגנה הפעילה שאפה במידה רבה ל"הקלניציה" של הגנת אירופה. קרב ההגנה שניהלו סגן אלוף אביגדור קלאני ודודו בימה הראשונית של מלחמת יום הциיפורים הוא, למעשה, המודל שהציג דפיו לכוחות האמריקניים שהיו ערכיהם במרמניה כדי להגן על מערב אירופה.

הדמיון בין קרבות רמת'-הגולן לבין המערכת שציפו כי תתרנה במערב אירופה עולה מדבר טטארי וכן ממקורות ובים ושונאים. יתר על כן, מקורות ובים מצבעים על הערכה הרבה שהייתה בצבא ארצות הברית לקלאני, וניתן לומר שהוא הפך ליגבור לאומי גם שם.

השפעת צה"ל על ההכשרה ועל האימונים של צבא ארצות הברית

ביטויים נלהבים ביוטר מהמצוינות של לוחמי צה"ל מצוים בדווחות של דפיו ושל מייג'ור-ג'נרל גורמן (Paul A. Gorman). להלן נטרכו בדוח של דפיו על ביקורו בצה"ל באוגוסט 1976. הביקור נמשך 10 ימים, במהלךו נפגש דפיו עם צמרת צה"ל, סייר בשדות הקרב של מלחמת יום הциיפורים וסקר מתקני אימונים. הביקור נועד לעודד את שיטות האימון הצה"ליות, אך במהלךו עלו נושאים נוספים, בעיקר כאשר הנוגעים לאמצעי לחימה ולשיטות הפעלתם.

דפיו חזר לארצות הברית כשהוא מלא הערכה לשיטות שפיתח צה"ל לחירות מפקדים, להכשרה מפקדים ולוחמים ולאימונים. הדוח על הביקור הוא שיר הלל לצה"ל שלוותו הוא מותאר כ"צבא שאין דומה לו בעולם והוא כנראה גם לא היה". דפיו התרשם בעיקר מההתופעות הבאות:

"What can be seen can be hit, what can be hit can be killed" הkraine הייתה מזעור החשיפה באמצעות תנוצה נכונה, המנצלת באופן מושכל את תוואי השטח, וכן באמצעות כלים וטכניקות לשימוש אמצעי הנ"ט של היריב.

סיווע אוורי: אין לצפות לסיוע רב מחליל האויר הטקטי (TAC) בקרב היבשה, שכן התוצאות ההגנה האוירית הסובייטית, כפי שבאה לידי ביטוי במלחמות יום הциיפורים, נתנו לאיום אוורי. הלקח הזה היה מאוד חשוב, שכן במלחמות העולם השנייה וכן בקורסיה ובוועיטנאם הוגש סיוע אוורי רב לצבא היבשה. הלקח הזה היה הנושא הראשון שהוזכר ב"手册 לאברמס", אך הוצעו מושום מה ב"דוח ההשלכות" למגוון השימושו הרבה במישור הטקטי והמערכתי.

שתי נקודות בולטות במיוחד בפרשנות שנתן דפיו למלחמות יום הциיפורים: הפרשנות נוגעת ורק למשורר הטקטי: דפיו עסק רק במערכות של מלחמות הנשק ושל הלחומים שהופיעו אותן ובטקטיות הפעלה. בדווחות שלו כמעט שאין התייחסות לנושאים מערכתיים או אסטרטגיים. אכן אין להתפלא על שם הדוקטורינה שהוא לצבא ארץ הארץ הייתה טקטי בלבד.

התיאHOSTו של דפיו לצה"ל נעדרת כל ביקורתיות וכן דודזה: הוא מעלה על נס את המקצועות של חיליל צה"ל ואת תפוקת היחידות הטקטיות, כאילו המלחמה הייתה בעיקר עניין של תותחנות הטנקיסטים. הוא אומנם מזכיר את המבנה הלא מאוזן של הכוח היבשתי, אך לא נכנס לביקורות מעבר לכך. למשל, הוא לא ذק כלל בפעולות המפקדות השונות בשירות הפיקוד, בהפעלת מודיעין השדה, בהיבטים הלוגיסטיים ובshore של נושאים נוספים. יתר על כן, תאורי המלחמה הם לרובם מיללים מאד, ולא חמיד ניתן להבין מהם אם מדובר בהגנה או בהתקפה, בחזיות צפון או בחזיות הדרום.

דוקטורינת ההגנה הפעילה (FM 100-5 Operations)

העבודה של TRADOC בראשות דפיו הניבה את מדריך השדה החדש שפורסם ב-1976 וביטה את הדוקטורינה החדשה להגנת אירופה. עיון במדריך השדה מגלת מיד כי המושגים הבסיסיים שלו מקורם ב"דוח ההשלכות", אך גם בתפיסות של דפיו שקדמו למלחמות יום הциיפורים ושבוטאו בהרצאות שנשא בראשית 1973.

להלן רשימת המושגים המרכזיים המופיעים ב"דוח ההשלכות" שהזרו והופיעו גם במדריך השדה החדש, כשם ממוינים לשולש רמות:

1. האילוצים האסטרטגיים המעצרים את הדוקטורינה: "לחימה של מעטים מול רבים", "ההגנה קדמנית", "לנצח בקרב הראשון".

2. הדוקטורינה שבעורתה יכולים המעטים לנצח את הרים בקרב הראשון ולמרות מגבלות ההגנה הקדמנית, כפי שעשו הישראלים במלחמות יום הциיפורים: "ההגנה פעליה", "יחס הכוחות".

סיכום ביניים: השפעת תלחמת יום הכיפורים על הטקטיקה של צבא היבשה האמריקני

מהפרקמים הקודמים עולה כי מלחמת יום הכיפורים הייתה נקודת התיהנות החשובה מאד לצבא היבשה, שדוקטורינה ניקסון הטילה עליו על מערב אירופה מפני שפעת הגיוסות המשורתיינית והמומוכנים של ברית ורשה. יש לציין כי בארץות הברית שאחרי מלחמת העולם השנייה לא הפתחה למדידה תיאורטית של לוחמת יבשה כבדה ומודרנית, תחילתה בגל דוקטורינת איינזנזרואר, שהתבססה על הרו吐עה גרעינית, ולאחר כך בגל העשור האבוד בדרומות-זרחה אסיה.

לדברי מעצביו הרפורמה, הלתק החשוב ביותר של מלחמת יום הכיפורים היה הקטלניות והאנטנסיביות של הלחימה המודרנית, שחיבבו היערכות מותאמת. אבל – וזה אבל – הלתקים שהופכו מלחמת מלחמות ים הדרומיים לא היו ברובם מהפכנים, אלא חיוקו תפיסות קודומות של מעצביו הרפורמה. המסקנה הזאת אינה מפתיעה, שכן מלחמות רבות מלחמות ים הנשך השתפרו, כאמור, ב-30 השנים שלאחר מכן, אבל הדפוסים הבסיסיים של הלחימה היו דומים למדי.

מלחמות ים הדרומיים שימושה נקודת התיהנות החשובה, שהמחישה הבטים מרכזים של שדה הקרב המודרני, אבל לא שניתה באופן מוחשי את התפיסות הטקטיות של מעצביו הרפורמה. ניתן לומר שמלחמות ים הדרומיים חידשו תובנות מוקדמות, בעיקר בכל הנוגע לעוצמת הקרבות (הקטלניות והאנטנסיביות שלהם), אך לא ניתן להצביע על מהפהה בתובנות שאדרעה בעקבותיה.

צד האמור לעיל בולטים שימושים נוספים שעשו מעצביו השינוי בלחמי מלחמות ים הדרומיים ובתמיינכה של אלוף צה"ל ברענוןתו: ראשית, הניצחון המבריק של צה"ל ב-1967 וההיחלצות המופלאה מנטקפת הפתע המצרי-ישראלית ב-1973 הביאו לסייעו של צה"ל לכוכנות מלחמה הרואה להיכוי. מהסיבה הזאת השתמש צבא היבשה האמריקני בצה"ל (גם בצבא הגרמני) בחזקה לרענון וליזמות הקשורים ברפורמה. ביטוי מובהק לכך הוא ההפדה של דפו להתייעץ עם צה"ל בעת ניסוח דוקטורינת ההגנה הפעילה ואזכורו הרים שהדוקטורינה זכתה לברכת צה"ל.

שנייה, צבא היבשה האמריקני עשה שימוש רב בלחמי מלחמות ים הדרומיים במאהקיו לגיוס תקציבים לפיתוח מערכות הנשך העיקריות. הלתקים של מלחמות ים הדרומיים, כפי שהוצעו על ידי צבא היבשה, חיבבו השקעות רבות במודרניזציה של הטנקים, של הנגמ"שים, של המסוקים ושל מערכות ההגנה האווירית. בעיקר בולט המאבק הבלתי נלאה של דפו למען פיתוחו וייצורו של נגמ"ש מודרני.

שלישית, הסתמכות על מלחמות ים הדרומיים סייעה למעצביו הרפורמה במאהקים בתוך הצבא לשינוי מבנה הכוחות ולמתן משקל רב יותר לנוכחות המשורתיינית, ולשנות את שיטות ההוראה והאימונים. כמו כן תרמה מלחמות ים הדרומיים לשדרוג שיטות הפעולה בין צבא היבשה לבין חיל האוויר הטקטטי.

הטוראים הטובים ביותר והוכים למפקדי צוותים, ומפקדי הצוותים הטובים ביותר והוכים להיות קצינים זוטרים וכן הלאה. נוסף על כן, ה策טיונות מבעודת היא המבחן העיקרי לקידום. דפו כותב שמקודם מחלוקת טנקים בצה"ל עבר הכהה מקצועית שנמשכת 13 חודשים, לעומת זאת הכהה שרוינאית של שלושה חודשים שמקובל ממקבilo האמריקאי, וכי מרבית הכהה של הקצינים ושל המש"קים הישראלים נעשית בשדה. יתר על כן, מדגש דפו, צה"ל מכשיר לוחמים בעוזות אימוני ריאלייטיים הכוללים שימוש רב באש חיה. במיוחד התרשם דפו מאימוני הח"ר בצללים ובאיומים בקרב מושלב, שבמהם השתתפו כמה גודדים. לדבריו, אין לשום מדינה החקרה בנאט"ז מתקני אימוני ותורישי אימוני המשותפים לאלה של צה"ל. דפו צפה, בין היתר, בחניכי בית-הספר למל"כים ובכוערי בה"ד וברגולים שונים ואמר כי מימי לא ראה "תרגולים כה מציאותיים וכשה מקצועיים". דפו המליך למל"ך את התרגולות הרבות שיש לצוותי הטנקים בצה"ל ולהעתיקן לצבא ארצות הברית.

נוסף על העיסוק המפורט בהכשרה ובאיםונים בהן דפו נושאים שונים בתחום מערכות הנשק, כגון: הפעלת מסוקים, פריצת שדות מוקשים, שימוש במערכאות קשר חסינות שיבוש ואפיילו טיב החגורים ו्रצועות הקסדות.

אחרי ביקורו של דפו בצה"ל התחזק מאוד שיתוף הפעולה בין שני הצבאות באימונים ובתחומים אחרים. בעקבות הביקור העברו ל-TRADOC מסמכים של צה"ל העוסקים בפעולות (לצוטוט טנקים, ליחידות ארטיליריה וכו'). מסמכים אלה, שמוקרים במה"ד, בבח"ז ובתח"ש, במקתם"ר ובוגפים צה"ליים נוספים, תורגמו במהירות לאנגלית. כמו כן ערכו האמריקנים עבודות מטה שבהם בחנו את הנושאים המפורטים בדוח הביקור בצה"ל, כגון עדדים וטכניקות לפריצת שדה מוקשים, לתיקת יעד מבוצר ולהגנת יעד מבוצר, חילופות חסינות אש לטנקיסטים ועוד. ברשימה מופיעים 24 נושאים הרבים שהוחورو ב"דוח ההשלכות".

הדווח על הביקור בצה"ל מלמד גם הוא עד כמה קשה להבחין בין השפעותיה של מלחמות ים הדרומיים לבין התפיסות המוקדמות שהיו לדפו ולמעצביו השינוי האחרים. בעקבות ניסיונו בשתי מלחמות האמיין דפו שהאיםונים וההכשרה הם תפקידי המרכז של כל מפקד, והוא ביקר קשות את שיטות האימונים וההכשרה המסורתית של הצבא. מכאן גם התפעולתו מצה"ל: לאור ביקורתו הקשה על צבא ארצות הברית הוא ראה בשיטות הצה"לית התגששות חלום, מה גם של מלחמות ים הדרומיים תמכה בטענותיו בדבר הקשר הדוק שבין ההכשרה והאימונים הריאלייטיים לבין מצוינות טקטית בקרב.

אפשר אפילו לקבע כי מלחמות ים הדרומיים והפגש עם צה"ל אחירה לכךקו את השקפות דפו בנווגע לצורך חוליל מהפהה בהכשרה ובאיםונים של הלוחמים בצבא היבשה האמריקני. הביקורים בצה"ל נתנו לצבא ארצות הברית תובנות ומודלים לחיקוי שאומנו אימזו דפו, סטורי וגורמן.

המאמר מוקדש לזכרם של השרוינאים סרן אבנור בן אליעזר, שנפל בגזרת "בודפשט" במהלך מלחמת ים הדרומי, ולאל"ם גיא יעקובזון, שהוביל את גודזו במתפקיד הנגד בגולן באותה מלחמה ונפטר בשנת 1985.

rotein של

אשכח לעולם. הייתה חיבר שאחוש זאת, עירונית שכמוני, במלוא ידי רוח אף.

משימתר הלאומית והעקרית הייתה להشكע ילדים ערבים, חיניות ושמחה עשויה. הייתה מורה בנשמרת, מלא סבלנות והבנה לנפשם של ילדים, ייחד עם זאת סמכות ודורש ללא פשרות. בענייני למודים ליווית אותם, התעניינה ובקשת דיוקן מלא על כל נושא. לא פעם תהית על תכנית הלימודים והוספת חומר משלך. הייתה חולמת אותם ושם, שיחק עימים בגובה העיינים, שובב ומלא הומור ומצד שני דרשת מהם לעמוד בכל דרישות הלימודים וברמה גבוהה.

אני זוכרת את הנантן האגדולה ממוסיקה קלאסית בעיקר שלמלחינים רוסיים רומנטיים וחווינו יחד שעوت רבות של האזנה וציפיה משותפת באופרות ששנינו כל כך אהבנו. תמיד כיוונת את אוזני לגלות עוד צלי מיחד וללמוד מילים של אריה נוספת נסotta של ורד. אם אפשר היה לרשום בספר השאים של ג'נסシア של צפיה במערבותיהם היה בוודאי מגע למקום הראשון. עשרות ומאות פעמים רأית את אותו סרט ותמיד נהנית הנהה צופה כאלו אתה צופה בו לאשונה.

היתה משכמך ומעלה, אצל והגן ישר ובמידה מסוימת עד גבול הנאיות. קר התחנן, אלה היו הערכים שהוריך העניקו לך. הוקרת אותן ביותר על פועלם ותרומותם למדייניה. תמיד נהגת לומר הם בנו את המדינה, ולדור שלנו הם הותירו להילחם על שמירתה. וכן אהבת, תרמת והיית כל הזמן תבנית נוף מולדתך.

תיקיrotein

rotein אברהם נולד בישראל בקיבוץ אשdot יעקב שבעמק הירדן. גול והתacen בקיבוץ עד שנת 1959. התגייס לשירות קבע בדרגת סג"ם לאחר שמהפקד גיסות השרון חיים ברלב הגיע לקיבוץ והופיע בפני אספת החברים והפעיל לחץ כדי שיאשר את חזרתו לצה"ל. protein שירת בצה"ל 27 שנים והשתחרר בשנת 1984. הוא מילא שירות תפוקדים מורתת ומרשימה. תמיד נהג לספר לי שתאת גולת הכותרת של תפוקידי ראה בתפקידי כמג"ד 82 בחטיבה 7, בתפקידי זה לחם בפעלת "בראמה" (בנה נפצע וכייב את עיטו המופת), וכן בתפקידי כקצין אג"ם באוגדה המשוריינת בסיני בתקופת מלחתה ההתחשה ובתקפידי כמפקד אוגדה 252 (שם זכית להיות מכירתו).

על תרומתו ופעלו כאיש צבא יודעים רבים ואני כאשתו מבקשת לספר מעט על האיש הפרטני, איש המשפחה. אני זוכרת את הסיפורים על

נוף ותבנית נוף המולדת. הרבה השראה ספגתי משם, מהמקום המופלא הזה. אני זוכרת ורואה את גבעת הכלניות וגבעת שני העצים שלפני אשdot יעקב. זו חוויה נסטלגית גדולה ומעוררת שחוק וurgega. ואני שומעת דרך את פכפוך המים והמית הגלים ושicketת הרות. דרך חוותית את עליית החלוצים לארץ ישראל ואת אשר הוריך תרמו ועשן. אבל שהיא ממקימי מפעל הבניה הקיבוצית, ממקימי מפעל רוטנברג לחשמל ואנרכ שعزבה בית חם ועישר לטבות חיים קשים בארץ זו. ואני זוכרת את סיפורי הסיליקום והיפושים הצבאי הבריטי וכיצד לכל דמות בספר רומן רוסי של מאיר שלו נמצאה מיד המקילה מהקיוב, ואתה הייתה בין צחוק גדול לדمع מרוב הדוחות והנהה. גם את ריח הרפת ניחוח חצר לא

מפקדי, אלוף אברהםrotein ז"ל

מפקדי, אלוף אברהםprotein רותם, היה איש חכם, מאד, עם כושר ניתוח מדריכים, ראייה חזורת ורחה, הרבה מעבר לעסקי צבא. היהתו לו לשון מושחת וחפירפה שלחלק מהסתובים אותו הייתה מובנת ופורשה לעתים באופן מוטעה. protein רותם מפקדי, בעל עיטור המופת. לא גיליתי לך מעולם אך במובן מסוים, בכלל, קיבלתי את הchallenge המרכזית בחו"ל הבוגרים. ראייתו אורט בראשונה מבלי לדעת מי אתה, ביום 21 במרץ 1968, טנקיסט כו"ב ברסלבן חורך עם דרגות סא"ל (מג"ד 82, כפי שנודע לי מאוחר יותר) מוגבל במסוק מקרוב כראמה ומעבר לאلونקה, לטיפול בכיווית בית חילום הדסה ברושלים. ואני אודה, שכן מילאים המתלבט בנושא זהה לצה"ל לאחר מלחמת ששת הימים, מחליט דואק בעקבות המראה זהה והקרב ההוא לכלת לשرين ומתייצב אצל טליק מפקד גיסות השריון.

rotein רותם, ממח"ט 401 ומפקד אוגדה 252, כריזטני, מקצוען, חריף ביטוי חדשן – תכמה שנדרשה מאד אחרי מלחמת ים הכנופים, מהמעטים בינוינו שאהבו את סני, הכירו אותו והבינו לעומקה את חיימת המדבר על מרכיביה הרבים ואת ממשועת התמן המסורין במדבר.

rotein רותם ראש מה"ד, "מתגלה" פתאום לחוג צה"ל רחוב, ברעננות מחשבתו ובגאות צבאיות عمוקה בהרבה משל מרבית הסוגבים אותו וחקק מפקדי. משומך כרע עצם, בקטנות וצורת עין האופניות לנו, הוא נחך אל מחוץ למערכת, וצה"ל מאבד את אחד היכשרונות הגודולים שלו.

rotein רותם מסתגר בתוך עצמו, בחוג מצומצם של חברים, ואיוכיותו אין מוגעות לכלל הציבור. הוא איננו מטבח עוזר לשוכר בידי פוליטיקאים, ועם ישראל לא זכה להכירו ולדעת על יכולותיו בתחום הצבאי והאינטרקטואלי. קר, נחבא אל הכלים הוא מסתגר עם מחלתו עד שהוכרע אתמול.

אלוףrotein רותם מפקדי החכם, חבל על דבידין.

אלוף (מיל') עמנואל סקל

אלוף (מיל') אברהםrotein רותם ז"ל נפטר ביום ל' במרחשון תשס"ז, 21 בנובמבר 2006 לאחר מחלקה קשה. הובא למנוחת עולמים למחורת בית העמין הצבאי בקרית שאול.

ליקט וורן – תא"ל (מיל') יצחק רבין שייע בהכנה – סמל הילן גלזר

ג'ון הילן, עוזר שרת החוץ האמריקנית

ג'ון הילן, עוזר שרת החוץ האמריקנית קונדוליזה רייס לעניינים מדיניים-ביטחוניים, הגיע לאירוע עם אלוף דן הראל, נספח צה"ל בארצות הברית, ב-6 בדצמבר 2006. ביקורה של המשלחת המכווצת התמשך לשעת הדמדומים, ואפשר לבקרים להתרשם מהשיקיעה היפהפה של לטرون במלוא תפארתה.

ג'ון הילן (משמאל) ואלוף דן הראל

חברי הסתדרות המורים במחוז תא"

ב-25 באוקטובר האחרון התקיים בטرون ביקור של אנשי החינוך מטעם עיריית תל-אביב-יפו. נקבעו ביקור מספר רב של מפקחים, מנהלים וশדראים בעלי השפעה בתחום החינוך.

תיקון טכנולוגי חדש נעמ"ת, תא"

מוריה תיקון טכנולוגי חדש נעמ"ת מתל' אביב-יפו הגיעו ב-14 בדצמבר האחרון לביקור קצר של שעתים ב"יד לשריםון". סיורים התמקדו וובו ככלו באitor עצמו. על אף הביקור הקצר יצאו המורים ורגשיים מכלול הנצחה מלאי חוויות מהאטר. בסיום הביקור, נשמעה מנהלת בית הספר, שרה טרוטסקי, באומרה כי תיקון חדש מוכרא לחושף את תלמידיו לחווית הסיור באתר.

acht עשרה שנים לרצח יצחק רבין ז"ל

ביום 2 בנובמבר האחרון התקיים בטרון טקס לכין 11 שנים לרצח ראש הממשלה יצחק רבין ז"ל. קטעים שקרוו בטקס טרוני שרירן מגודע 198 של חטיבת 188 השתלבו בשירים וקטעים ששרו וקרוו ילדי בית הספר שז"ר מת'אל-אביב-יפו, שמרבית מתלמידיו הם כבדי שמיעה או חרסים. בשיר "שמע ישראל", הפליאו הילדים כבדי השמיעה בשירתם הזכה, תוך שימוש בשפת הסימנים. הטקס ריגש גם את החילים וגם את התלמידים. הטקס נבנה ותוכנן ע"י סגן נורית בן אשר, מפקדת היחידה להכשרת הטירון בשיתוף עם הרשות החברתיות של בית"ס שז"ר.

במהלך הטקס, ביקר באתר מפקד כוחות יוניפיל היוצא הגנרל אלן פלגריני מלואה על ידי סא"ל (מיל') מיכאל מס. בעודה מתרשם מתקני המערה, החלה שרירתם של הילדים. הגנול פלגריני ואייתו הקצינים שIALIZED העתיקו מבטם מן הרק"ס כדי לצפות ולצלם את הטקס בהתלהבות ובהתרגשות גלויה לעין.

תמונה מטקס הזיכרון ליצחק רבין ז"ל

המנוהגות הצעריה מילדי מעלות

כנס מנהלי עמותות הנצחה

מפגש של כל ראשי עמותות הנצחה עם פורום הנצחה במשרד הביטחון התקיים ביום 29 בנובמבר באולם המרכבה ב"יד לשריון". מטרת המפגש הייתה להציג בפני ראשי עמותות הנצחה את השינויים והפיתוחים שעשוים להיות בתהליכי הנצחה במערכת הביטחון, לדוגמה במחשוב. בחלוקת השני של הכנס התקיים דיון שבו ראשי העמותות הציגו את המזקקות הבסיסיות שלולות את חי היומיום באתר הנצחה.

ראשי עמותות הנצחה בפגישה

עיריית רחובות - אגף החינוך והתרבות

ב-3 בינואר השנה הגיעו ל"יד לשריון" אנשי אגף החינוך והתרבות של עיריית רחובות עם ראש העירייה מר שוקי פורר. ביקור זה הוא עוד צעד לחיזוק הקשר עם גורמים מוניציפליים וחינוכיים. במהלך הביקור נושא מר שוקי פורר דברים מול כותל השמות.

קש"ר צופת לשעבר, ג'ום ליז'ונדרה דניאל

קץ הריוון הראשי לשעבר של צופת, תא"ל (מיל') ג'ום ליז'ונדרה דניאל, שסייעם את שירותו הפעיל, הגיע לאירוע עם אלוף (מיל') יאנוש בן גל ביום 12 בנובמבר 2006 וגילתה עניין רב במושאת הרק"ם. והוא משפחתו גלו סקרנות רבה בכל הקשור לתצוגות הלוחם היהודי במלחמת העולם השנייה. את הסיום הדוריון המפקד לשעבר של יהדות ההסברה לטווין, וט"ז (מיל') דמי אגוזי.

תא"ל (מיל') ג'ום ליז'ונדרה דניאל במרכז, מימין אלוף (מיל') יאנוש בן גל

סדנת מנהיגות לידיו שלומי

בחודש דצמבר האחרון התקיימה ב"יד לשריון" סדנת מנהיגות לחבורה ציירית מתלמידי העיר שלומי, שפועלת במסגרת הנהגה צייריה בשוב. הסדנה נבנתה בתוכנו משותף עם הנהלת העיר שלומי. הסדנה הייתה המשך ישיר לתקופת המלחמה בצפון, שבמהלכה נורתמו עמותות "יד לשריון", אגוז קרון קיימת בריטניה (UK-JNF) ועמותות ותיקית חטיבת הצלחה (421) וקיים מספר מוזרים של "קייטנות אזורית" כדי לסייע לידיו הצפון. הסדנה הציגה בפני התלמידים מנהיגות בחתכים שונים של העיסוקים בחברה המודרנית: מנהיגות צבאית, מנהיגות בעית לחי, מנהיגות כלכלית, מנהיגות דיפלומטית, מנהיגות קהילתית בהקשרים של UK-JNF בקהילה המקומית באנגליה ועוד. המשובים מצד המנהיגים הצעירים היו טובים מאוד. במיוחד צוינו המרצים האיכותיים בתחומים השונים וכਮובן הנוחות והאוכל הטעים, אשר הניעו את הסדרה.

משפחה בית הספר רמת אביב ג' מתל אביב

ביום 18 בספטמבר האחרון ביקר ב"יד לשריון" הסגל החינוכי של בית הספר רמת אביב ג'. מלבד המטרה הבסיסית של עידוד הבאת הילדים לביקור באתר, הייתה לו נגיעה אישית מצד הגב' נחמה בריל, יעקב היהיטה המקימה והמנהלת של בית ספר זה במשך 24 שנים.

"נחשפנו לנפלאות האתר, המהווה מופת למדידה אודות העבר שלנו, שאותו עליינו ללמידה על מנת ליצור עתיד נפלא לילדינו", התפעלה מנהלת בית הספר רונית זכאי בסיסומו של הביקור. רשותה של זכאי לא נותרו בגדר סיסמה חסורת מימוש ותועלתו מהר מאוד לשלב הביצוע: ביום 23 באוקטובר הגיעו כל ילדי בית הספר עם המורים ומפקחתמן ההורם, סך הכל 700 נפשות, לסיור ולפיעולות חינוכית באתר "יד לשריון".

ילדים מבית הספר רמת אביב ג' ב"יד לשריון"

שר הקליטה זאב בום

שר הקליטה מר זאב בום ביקר ב"יד לשריון" ביום 21 בנובמבר האחרון. במהלך הביקור סוכם על במילך העתוף פעולה של משרד הקליטה ועמותת "יד לשריון" בנושא תיעוד עולמים חדשים אשר היו בעבר לוחמים במלחמת העולם השנייה.

שר הקליטה מר זאב בום (מימין) ב"יד לשריון" עם אלוף (מיל') חיים ארז

נחנכה כיתה "צבא הגנה לטבע" ב"יד לשריון"

כיתת לימוד מיוחדת, בנושא טבע והגנת הסביבה, נחנכה לאחרונה ב"מורשת קריית החינוך לערכים וטבע" שבטלרון. הייתה זו יומה משותף של עמותת "יד לשריון", החברה להגנת הטבע והמשרד להגנת הסביבה להיכנס ב"יד לשריון" לתוך המוגדר כ"צבא הגנה לטבע", שנועד לשפר את המודעות של יהודיות צה"ל לסביבה ולטבע, ולאחר מכן שמריה על ערכי הטבע.

את הכיתה תרמו שתי המשפחות אונא והגר, אשר איבדו את יקירותם בתאונת דרכים. מיכאל אונא והוריה הגר היו מאורסים בעת שקייפדו את חייהם בתאונת דרכים. מיכאל היה חובב טבע וסביבה מושבע. צילומיו וכ כתביו מעטרים את החדר המועד ללימוד צה"ל הגנה לטבע. באירוע נכח גם השיר להגנת הסביבה, מר דודען עזרא. עמותת "יד לשריון", החברה להגנת הטבע והמשרד להגנת הסביבה מודים ומעריכים את תרומתן של המשפחות ואת המפעל לזכרם של יקירותם ב"מורשת – קריית החינוך לערכים וטבע".

תמונה מחנוכת הכיתה של "צבא הגנה לטבע"

פעולות חינוכית ענפה עם הסגל הבכיר של מערכת החינוך

פגם ידוע אומר: "הדווג לשנה זורע חייטה, הדווג לשנים נוטע עצים, הדווג לדורות מחנק נפושות". נחמה בריל-בר'וכבא, חברת ועדת החינוך במעמדת "יד לשריון", מנעה כבר שנים וב berhasilה הרבה את הפעולות המיוודת של העמותה מול גורמים משפיעים במערכת החינוך. המטרה היא להניחיל את מורשת השירות בשילוב ההיסטוריה של העם היהודי ולעודד שירות צבאי ערכי. הילדים ובני הנוער הם קהיל העיקרי שאליהם מכונים את הקניית היסודות שעל בסיסם הוא האתר ועליהם הוא נשען.

על פי תפיסתה של נחמה, שמוכיחה את עצמה בימים אלה, חשיפה אישית של הגורמים הבכירים במערכת החינוך – מפקחים, צוותים של אגפי החינוך ברשויות המקומיות, הסגלים של מכללות לחינוך וואשי בתי ספר – תביא להיזוק הקשר עם "יד לשריון" ותעודד אותם לקיים באתר פעילויות עבריות המוסדרות שבתחום פעילותם ואחריותם. החפצים ביקרו של החינוך عمליים לאורך השנים בשורה של פגישות וכנסים ברשויות ומוסדות מקומיות ברחבי הארץ, חלק מן המאמץ להגברת מעורבותם של תלמידים בארץ. הנה מקצת משלל ההישגים בחודשים האחרונים.

טקס סיום מסע כומתת

ב-14 בדצמבר האחרון התקיימו בלטרון, מול כתול השמות, טקס סיום מסע כומתת של לוחמי עוצבת "בני-אור". בסיום הטקס זכו הלוחמים החדשניים לקבל את כומתת השירותן.

בסיום מסע כומתת עייפים אך רצוצים...

נטיעות ט"ו בשבט בעיר הדורות

זו השנה השישית שבה התקיימו נטיעות בעיר הדורות ליד "יד לשרון" בלטרון. הנטיעות התקיימו ביום י' י"ד בשבט תשס"ז (2 בפברואר 2007) והשתתפו בהן לוחמי שריון בהקשרו, בעליים חדשים, ילדים חילם הנטמכים על ידי עמותת "גדולים מהחmins", לוחמים ממלכת העולם השנייה, חניכי תנועת הצופים, נצחי ה الكرן הקימת לישראל, לוחמי שריון בעבר ובווהה ואנשי עמותת "יד לשרון". הנטיעות היו גם בחורשת "גדולים מהchmins" ובחורשת הלוחמים היהודים במלחמת העולם השנייה המהווה חלק מעיר הדורות. כיבד את הטקס בהשתתפותו שר הקליטה מר זאב בוים. הנהה את הטקס אליהו בר-און.

ילדים בשמחת הנטיעות

בירורו של גב' דונקלמן

אלמנתו של בן דונקלמן ז"ל, שהיה מפקד חטיבת 7 במלחמת העצמאות במבצעים "זקל" ו"חרום" בצפון בקרה בדצמבר האחרון ב"יד לשרון".

ערוב רעות בחג האורים

ערוב רעות מدلיך במילויו התקיימים ב"יד לשרון" בחג החנוכה האחרון ובו הדליקו נרות קציני השריון הרואשים לדורותיהם. להדרת הנרות הצלtero ילי העיר שלומי שהתרארו בלטרון וקימיו סמינו בונשא מנוגנות (ראה ידועה במדור זה). בהמשך הערב נתן היסטוירין העמומה אל"ס (מי"ל) בני מילנסון סקירה מدلיקה על מחלכי מלחת לבנון השניה. לאחריו ניתנה הרצאתו המרתתקת של פרופ' מיל' רוזנברג על סודות חוש הרית. הערב נחתם בשיריה המולחנים של שלומית ספרי נבו, חברות העמומה, ובקריאת שירים על ידה.

ער ממעלות מدلיך נרות חנוכה ב"יד לשרון"

ערוב פצועי חיל השירות

הערוב המסורי של פצועי חיל השירות, במסגרת פעולות האימוץ של עיריית תל-אביב-יפו (המאצט את חיל השירות) התקיימים ביום 13 בינואר האחרון בבית הלוחם בעיר. בערב השתתפו מאות מפצועי חיל השירות ובני משפחותיהם, ולראשונה גם פצועים ממלחמת לבנון השניה. בערב זה בלווי בנוכחותם מפקדי חטיבות השירותן הסדירות. את האירוע כיבדו בנוכחותם שר הביטחון מר עمير פרץ, הרמטכ"ל דן חלו, קצין השירות הראשי חלוצי רודוי, י"ר העמותה אלף (מי'ל) חיים ארוז וראש עיריית תל-אביב-יפו מר רון חולדא. ראה תבהה על כך בגליון זה).

טקס סיום אימון הטנקיסטים

ב-10 בנובמבר האחרון סיימו לוחמי גדוד "עוז" את מסלול אימוני הוצאות וקיבלו את סיכת הטנקיסט (ה"צפרגול").

הטייעון של א' הבנות המשתועות של ריבוי טילי הנו"ט - מסוכן וחסר כיסוי

3. שחיקת של עבודות היומיום – הדוחף במקום החשוב, הבט"ש במקומות המעורכה העתידית וכו'.

4. העדר קבוצות חסיבה מסוודת, תהליכי, כדי שהמפקד יוכל להעירין, לחשוב, تحت התוראות, להסביר את תשומת הלב – בלי לחץ היומיום, לפחות מדרמה חטיבתית ומעלה.

5. ועוד ייאמר בצעיר כי הרושם הוא שיש קצינים, שהתקפיך והקידום הבא הוא העמuniין אותם ואילו מה שעכשו – "נעבור את זה" ובלבן שנתהבר קצת לתקשות ונטפה קצת קרשים פוליטיים עם אישים ועם אלפים חשובים (בהתיגיות רבתיה, שכובון, איין עוזה הכללות).

מי שרצה – יכול להוציא לפועל קביעון מחשבתי, הימצאות פרודגיות לחימה שאין רלוונטיות לחזית העכשוית, והעדר תחזות מבעיטה של דחיפות ושל סכנה מדעית!

יתכן ולכל מה שאני אומר אין אחיזה במציאות, אך אני יודעת הרבה דברים כמווני. יבאו, אפוא, היגיינניים שיש להם אחיזות למה שקרה לבנונן כגון: בני גן, אודו אדים, גל הירש, משה (בוגו) יעלון, שאול מופז ואחרים ויגידו לנו בישר ובגינותו: "בשלתי, בכל סיבה זו ו...". אז אם נדע איפה ומה לשנות ולתוקן במחירות, במקומות לחכות לוועדות הטוחנות לאט. אני מאמין שישמשו תירוצים ואלibi אינסטורומנטליים כגון: היה חסר תקציב, הימ"חים, לא אימנו מילואים, לא היו ברורות מטרות המלחמה, ועוד כהנה וכנהנה. אלה הם תירוצים ממשניים!

אני מאמין שיתקיים דין וחשיפה באידיאולוגית התפישה המוטעית בדומה האישית וברמה ה策"לית, שגרמה לכך שלא הייתה התייחסות משמעותית להיערכות והערכתה של האובייב נשחק חדייש.

האלופים עמים ליוון ודורך אלמווג כתבו הדוחות שלהם לא רק בנסיבות/alienates אלא גם בתדעה ובפליאה כואתה, כאמור, אף קרה שזרמת צה"ל "לא הבינה" את האיום שמולנו!

סעיף 7 (amil) דוד כספי

ראשית ברצוני לבקר על שתי הכתובות המעניינות בגליון 24 ("טייל הנ"ט קוונט – הפתעה?") ומיגון והישרדות בטנק המרכבה סימן 4") ועל הנתונים המרתקים שהוצעו בהן. בכתבה על טיל הקורנט מצוטט הפרשן הצבאי אבב שיף המציג כי בשתי המלחמות – מלחמת יום הכיפורים ומלחמת לבנון השנייה – "לא הבנו את המשמעות של הפעלת מסות של טילים כלל". לדעתו זה טיעון מסוכן וחסר כיסוי, שלא סביר לקובלו, ואם ישמש לנו הנחת יסוד הוא עלול לחזור על עצמו שוב ושוב כתירוץ "מכח" למחדלים בעתי. שהריה מה קל יותר מלטעתו "ראיתי, ידעת" – אבל לא הבנתי, לא תיארתי לעצמי וכדומה. טיעון זה מזכיר לי את בית מדרשו של אבי אבות מחדל יום הכיפורים, אלא הוא ה"צופה שנרדם" מר אלי זעירא. מדרים, כואב ומיאש להיווכח, שלא למדנו ולא יושמו מАЗ לקחים והנה שוב קרה, "מחל" (מי כבר סופר כמה) לבנון.

מה לעוזל יש כאן להבין? הרי כל סמל מבצעים ממצוע היה מבין את המשמעויות ומסיק המסקנה הנדרשת ממה שלפניו, וכי מה שהאהוב מרכז מולנו לא נועד להציגו יוקין אלא גודל להפעלה נגדנו, ובודאי שלא יהיה "חסכון" בכם ובוואדי מן הבכירים ביותר – משר הביטחון, הרמטכ"ל ועל אחת מפקד מוצי ובודאי מין היכרות בכירים בשיטה, שצפו וראו במשמעותם את ההטעחות וההיערכות הגוברת של האויב! להראות מולך אלי טילים ערומים ולא לעשות דבר כדי להתכוון אליו – אין זה בכלל של "לא הבינו" את משמעות הדבר. הדבר נובע, לצערנו, מנסיבות מורכבות יותר שחשוב להציגו עליו כדי שנוכל לתunken, באופן ענייני את השגיאות שנעשה, במקום ביצירוף קטלני של מספר גורמים ובין הסיבות להתנהלות ה"מחודלית", מוקון ביצירוף קטלני של אמצע הנחה ערטילאיות "לא הבנו".

1. ביטחון עצמי מופרז, זלזול ואי הערקה נכונה של יכולת האויב.
2. אמונה מוטעית שהם "לא יעזו" (או ואבו אם כך יחשבו לגבי אריאן).

כמה הרהורים על מצביאותו של משה דין

מדובר המאמרים המעניינים על מלחמת קדש (בגליון 24) ועל מקומו של משה דין כמה הרהורים על מצביאותו של משה דין לאורך הקורייר הביטחונית שלו:

1. דין ראה את השריון ככוח מסייע בלבד ולא ככוח תוקף ומבקיע, כפי שהתייחס אז חיים לסקוב. התפתח ביניהם, כמובן, פולמוס חריף שעול היה לקבוע את מעמדו של השריון בצה"ל. המציגות טפה על פניו של דין והוא במלחמה את טעותו בתפיסה השIRON.

2. במלחמה קדש נהג דין לא פעם לעקו מפקדות – את האומה וום את הפיקוד – ולתת פקודות באופן ישיר, כך היה עם חטיבת 7 עם חטיבת 27. כך גם נהג במלחמות יום היכיפורים במקורייו בפיקוד הצפון והדרומי ובשיחותיו עם מפקד חיל האויר ("חוורון הבית השלישי"). יתר על כן, דין השורה סבבו קדרות רוח ותמהוה תבוסתנית. מזל שהיה לנו את דדו של קור רוח והיגיון.

3. עבר מלחמת יום היכיפורים, דין אצל ראש הממשלה גולדה מאיר, התנדב דין להרחבת גיסוס המילואים, בניגוד לדעתו של דדו. דדו התעקש וגולדת תמכה בו. שוב לא העירק דין נכונה את גודל הסכנה את המצב.

4. אל זעירא, ראש אמ"ן דאז, (להזכירם – "הצופה שנרדם") היה מ"חביביו הקרובים של דין". מי יודע אם שניהם לא הושפעו זה מה זה, בדבר ה"סבירות הנמוכה" למלחמה. כך קרה שגם דין לא קרא ולא פרש נכון את כוונות המלחמה של האויב.

5. ליטיב זכרוני, במלחמת ששת הימים, התנדב דין לפרק לעיר העתיקה בירושלים, וכידעו לא קרה. כמו כן התנדב דין לכבות את רמת הגולן, וגם כאן לא כך קרה. רק בהתעוררותם ולחיציהם של גיאל אלון ומנחם בגין, הסכים לכך ראש הממשלה דאז!

6. ושוב, במלחמות יום היכיפורים הציג דין לסתור ולהתיצב מאחורי עליון קו התעוזים ולא כך היה. לעומת זאת מלחמת אחריות לפני המעווזים שהיו במצבה קשה והשאר את החלטה בידי מפקדי המעווזים!

7. ואחרון "חביב", התנהלותו לאחר מלחמת יום היכיפורים – לא לקחת שום אחריות ולא לתת גיבוי לדדו! הנה לכם חומר למחשבה, על אחד ממצביי ישראל שהapk לMITOS בתודעה הציבורית!

סעיף 7 (amil) דוד כספי

ליקוט והכין אל"ם (מיל') שאול גור

הניסוי החדש בתתת謄ה הישראלית מ"חץ" 111

בבוקר יום 11 ביוני, לאחר קרבות אינטנסיביים, ראו הישראלים סיכוי לנתק מגע מהקרב. בתנועה המהירה האפשרית תכננו שריון גדור 362 לנתק מגע ולהזoor לכוחם הישראלים. לאחר שמנגו העשן והאבק השאירו הישראלים בשדה הקרב לפחות שמונה טנקים מוג'ה 4 (שבויים או מושמדים).

של הגדור הישראלי ניתקו והוא מוקפם ביעילות על ידי כוחות סורים ופלסטינים. הקרב נמשך כל הלילה עם הכוח הישראלי המנותק שחתר מלהלומות של אש עיליה, ישירה ועקבפה, בלויי שנכנסו חלקים מגדור הטנקים הישראלי 362 לכפר הלבנוני סולטאן יעקוב תקפו כוחות סורים ופלסטינים את טנק המג'ה 4 (Magach 4 במקור) הישראליים. האש הייתה כה עזה עד שהידמות החוד

טנק שלל ישראלי מג'ה 4 בתצוגה במוזיאון תשרין פנורמה בدمشق

שריון בברורות

חדשנות השריון בעיתונות ח'ז"ל

הניסיונו באש חיה אישר כי הcador הח'ז מ-111 M היה מסוגל לחדור את חזית התובה של ה-72A-T אך לא את שריון חזית הצריח. ביצוע עדיף זה היכה את הסובייטים בתדמיתם. עד לניסוי זה הם היו בטוחים כי שרiron החזית של T-72A (גם בצריח בטובתו) היה חסין מפני תחמושת 105 מ"מ. גם הח'ז הישראלי הוכח שהם טעו. הסובייטים ידעו עליהם לפעול ובמהירות. אילו פרט מהבאים עירם האמייתים של הח'ז ו-111 M היה נודע לבניין ברים, במיוחד לאורן מדיניות השכננות לישראל, אז היו החשובות והמצוות הפטונציאלי של טנק ט-72 לדגמי השינויים נותרו בסכנה. בעקבות ניסוי זה הסובייטים "תקפו" בעיה זו במהירות ופיתחו ויישמו פתרון שתהיה לו השפעה מעלה מעבר למאחזיהם בקזינקה ולקרוב בסולטן יעקוב.

בנוסף על הניסוי בcador הח'ז M-111 יש דיווחים לא מאושרים שהסובייטים התכוונו לרכוש כמוות לא ידועה שלcador ח'ז מיוצב סופרים אמריקאי חדש לתותח 105 מ"מ מסוג M735. זה היה מואוד לא דומה כי התחמושת M735 החלה רק לאחרונה להגע לגדודי השריון האמריקאי בגרמניה בשנת 1981; מכל מקום, אם בכך הדבר זה היה מוסיף תמריץ לסייעו באיזום החדש של תחמושת 105 מ"מ. לבסוף מס' צילומים של הטנקים, שככל הנראה השתתפו בניסוי באש חיה בקזינקה הופיעו לאחרונה באינטראנס. על אף שטרם אושר, התמונות מראות בבירור חרומים בשוריון של ט-72 כולל חריצים קטנים שהרכזו הסנפירים של זנב הקלע. לאחר עיון בתוצאות דומות בטנקים סורים פגועים שנשארו בשדות הקרב של מלחתת שלום הגליל, הסדר והצורה של החיריקים שהותירו סנפירי הזנב סביר נקודת החדרה הביאו את העיתונות לבנותם בשם "מנין דוד".

הפתרון הסובייטי לכדור הח'ז M-111 היה המפתיע היה חשוב לא רק לסייעים, אלא היה בעל השפעה רבה במדיניות אירופה, במזרח התיכון ואף בסין. הסובייטים החליטו כי שהפתרון הטוב ביותר הוא לתקן מחדש את החזיות המשופעת של הטנק ט-72 במיוחד לה鹹ני. את תחמושת הח'ז, עד לניסוי בקזינקה היו טנק ט-72 מוגנים. בשיפורו חזית התובה בשלוש שכבות חומר שהחיצונית היא פלדה עשוית פחמן בעובי 80 מ"מ, שכבה אמצעית בעובי 100 מ"מ של פיברגלס (Glass-reinforced plastic), ושכבה פנימית של פלדה עשוית פחמן בעובי 20 מ"מ, סך הכל 200 מ"מ. הסובייטים החליטו להישאר במבנה של פלדה-פיברגלס-פלדה אך להגדיל את מספר השכבות משלוש לחמש. החזיות המשופעת החדשנית בת חמישה שכבות כללה שתי שכבות חיצונית של פלדה עשוית פחמן שתי שכבות פנימיות של פיברגלס ושכבה אחורית של פלדה עשוית פחמן. נוסף על כך הסובייטים הוסיףו

מג'ח 4 ישראלי במוזיאון קובינקה ברוסיה

105 מ"מ שהם חודרי שריון בעלי מיגלים ומיזביים ספניריים (APFSDS). ב-1982 היה קשה לסובייטים להגשים בחשיבות הניצול והבחינה של תחמושת חדשה זו. מוכנת התעומלה שלהם הכריזה בדרכיות על ניצחון הוצאותם הסוריים שחיבקו את שריון חזית התובה של הטנקים הסובייטיים החדשים מסוג ט-72, שזרדו את הירי של טנקים המורכבה סימן 1 הישראלים החדשניים, שהשתמשו בתחמושת החדשנית מסוג 111-M. הישראלים מציד שני ניסו לשכנע ככל האפשר את ההיפק. ראש הממשלה הישראלי מנחם בגין הוסיף הערכה משלו במהלך טלוויזיוני ב-15 ביוני 1982. לפי בגין, הישראלים עם סנקרי המרכיבה השמידו תשעה טנקים ט-72, ובמועד שבנטנו'ו' הציגו כי שטנק הטי-72 בלתי מנוצח, כלומר שאינו נחרדר מהחזית, בנatty'ו' כעת יודעים שאין זה כך. גם זה היה מיתוס. ההזדמנות הבלתי צפופה לנצל את מה שהיה אולי תחמושת 105 מ"מ הטובה ביותר במצבו באוטה עית, לא רק אפשרה לסובייטים לאשר את ביצועו אתcador הח'ז כלפי הטנקים שלהם אלא גם לקבוע את יעילותה של תחמושת נגד השריון של הטנקים שהם ייצאו לבנות בריתם בעולם, כולל אלה שבמקרה התיכון.

טנק מג'ח 4 לא היו באותה תקופה המודרניים ביותר ואפילו לא המודרניים ביותר מבין הטנקים הישראלים שהשתתפו במצב שלום הגליל. חשוב יותר מהטנקים הייתה היותה התחמושת נעשה בקזינקה ב-1982 וככל ירי שלcador הח'ז טנק ט-72 דגם A. בשנת 1982 היה ט-72 דגם A פיתוחו מאוד חדש של הסובייטים והוא דגם A ידי NATI'ו ב-כינוי 3/1981. לפי מקור רוסי אמין

שעות אחדות לאחר הקרב דיווחו כתבים מערביים המכיסים את מלחמת של"ג מסורת, "אפשר לראות מראה מעניין בدمשך". הסורים לא בזבזו זמן והעבירו לפחות אחת מטנקים השלל מג'ח 4 ליריה והציגו אותו במצעד במרכזי دمشق ייחד עם הוצאות השבוי, ובהנפקת דגלי סוריה והפלסטינים. צילומי הטנק במצעד ברחובות הופיעו באינטראנס. בעוד ידוע מה עלה בגורל מרבית טנקים יישר 4 מקרים סולטאן יעקוב, על שלושה מהטנקים יש נתונים וכן מתחליל הסיפור האמייתי.

ברור שחשיבות מפקד לאבטחה את ציודו הסודי והחינוי גם לאחר הקרב. לכישלון בನואזה זה יכול להיות השפעה גדולה מעבר לתוצאות הקרב.

ידוע על שלושה מתקן טנקים השלל מג'ח 4 הישראלים: אחד מוצג במוזיאון תישירון פנורמה בدمשך, אחד במוזיאון צבאי היסטורי רוסי בקזינקה והשלישי נמסר לסובייטים כחלק משני טנקים שהושמדו בשנים 1982-1983 בידי סיוד'ו באש חיה שערכו הסובייטים. הניסוי באש חיה של ציר שלל בקזינקה הוא נוהל סטנדרטי של הסובייטים מאז 1936.

טנק מג'ח 4 לא היו באותה תקופה המודרניים ביותר ואפילו לא המודרניים ביותר מבין הטנקים הישראלים שהשתתפו במצב שלום הגליל. חשוב יותר מהטנקים הייתה היותה התחמושת נעשה בקזינקה ב-1982 וככל ירי שלcador הח'ז טנק ט-72 דגם A. בשנת 1982 היה ט-72 דגם A פיתוחו מאוד חדש של הסובייטים והוא דגם A ידי NATI'ו ב-כינוי 3/1981. לפי מקור רוסי אמין

שריון בברורות

חדשנות השריון בעיתונות חוץ

坦兌 壓克 T-72M1 增加了上部裝甲，並在炮塔頂部裝上了新式炮口遮光罩。這是在波斯灣戰爭之後，伊拉克軍隊所採用的新技術。

דרישות הפלג לאתגר גם לכוחות ארה"ב. צילומים מוכחים כי מכמה כורים מסווג חודרי שריון ומטען חלול של תותח 120 מ"מ אמריקאי התגלו בכמה סליקים עיראקיים שנתקפם. נוסף על כך דיווחי עיתונות בינלאומיים אישרו קיומם של מכמה טנקים M1 אמריקאים מבזדים שאבדו מוניות לא אבטחה. במקורה אחד הניסיון של כוחות ארה"ב להשמיד טוטלית את הטנק M1A1 שאבד, הוכיח שהוא גדול. טנק מפורסם זה אבד במהלך הדירה לבגדד, עקב אש במונע. על אף השימוש בעשן תרמי (החומר ראה במכשורי דימות תרמי), בשני כדורי מטען חלול שנורו על ידי טנק M1A1 אחר, ובשני טילי מאבריק שנורו על ידי חיל האויר האמריקאי ובפצצת DAM-2 אחת, הטנק הפגע לא נזוק. ברורו שזו אחריות מפקד לאבטחה, לחץ או להשמיד טוטלית, אם ציריך, את הטנק M1 האבוד. דרישות אלה, עכשוו אלי יותר מי פעם, לא רק מתרחשות לפני סדר כרונולוגי (לפני הקרב, במהלך ובסיומו), אלא גם גיאוגרפיה לכל עומק שדה הקרב. כישלון לעשות זאת יכול לגרום נזק בלתי ניתן לתקן המשיער לא רק על כל הפעולות השוטפות שלנו בעיראק, אלא על פעילות כוחות ארה"ב בעתיד.

המקור: ARMOR ספטמבר–אוקטובר 2006 עמ' 23

התתunitיות בחץ גברה ומאמצי השיווק של ישראל השתלמו. לרוע המזל של הישראלים ושל המדינות שהשתתפו בחץ, השנים שלאחר 1982 כללו את הגדרת התפוצה של הטנק T-72. מוביל שאר העולם ידיע, הטנק הסובייטי, שהיה מוגן על ידי שרין שתוכנן במקור להיבט את כדור החץ הישראלי, הקנה לכוחות השריון העומדים מול נאט"ז וישראל יתרון ממשי. בסופו של דבר, חלון ההזדמנות שניתן על ידי הכישורים של הטנק T-72, כמו מערכות שקי ורבות אחרות שפותחו על ידי שני הצדדים במהלך הלחימה הקלה, לא נמשך הרבה. נאט"ז וישראל ימשיכו לפתח ולהנגיש לשירות תחמושת 105 מ"מ משופרת ובבה בעת מלחמות לשימוש טנקים מוגנים הרבה יותר טוב וחוויים בתותח 120 מ"מ. בעוד שימי התהילה של הטנק T-72M1-2 היו קצרים וכל הערכה לקום מושך של יכולות המיגון שלו בערה בשדות הקרב בעולם כוטל 72-72 מזח. מעט ידוע על כך שעוד לפני מלחמת שלום הגליל ב-1982 היה כדור החץ של "סופה במדבר" ו"חופש לעיראק", התותצות שנבעו מהניסיוני הסובייטי של כדור החץ M111, התאפשרו עקב כישלון באחריות מפקד שאין להתעלם ממנו.

במהלך הקרב בסולטאן יעקוב, נכשלו המפקדים הישראלים להשלים את הדרישות הבסיסיות של אבטחה או חילוץ או השמדה של הטנקים שלהם. הלחימה בעיראק בשנים האחרונות הוכיחה שאוותן

שכבה חיצונית עליונה של 16 מ"מ מפלדה קשה במיוחד. תוספת זו זזהה בנקל כיוון שהיו בה שתי ניסיות חומר סביב אוזני הגירה הקדמית שהיו מרותקות לשכבה החיצונית הקדמתה של חזית התובה. למעשה פיתחו הסובייטים מהר מאוד גרסה חדשה של הטנק T-72 המוכרת בשם T-72M1.

מאז שהסובייטים למדו את כל הדרוש להם על תחומיות החץ והכירו בכך שחקל ניכר של האיום שהופנה כנגד ברית המועצות היה למעשה מועלם כלפי בעלי בריתם (מצד כוחות נאט"ז) באירופה ומצד ישראל במחוז התיכון) יועד הטנק T-72M1 וטנק T-72DM (בquo במאחור התיכון). מושעה מרבית טנקים T-72M1 ולמורת התיכון. לטענה מושעה מרבית טנקים T-72DM (בquo במאחור ברית המועצות והקוואצ'יזה במלחמות המפרץ הרואנונה ב-1991 והשנית ב-2003) יוצרו בפולין ובצ'כוסלובקיה. מעניין לציין שצלומים מאשרים כי חוץ ביחסות לוח עליון בעובי 16 מ"מ על פני השיפוע העליון בחזית התובה של טנק T-72M1 (אם לא התכנון מחדש של שרין בחזית התובה) זזהה על ידי סי. אבטיפוס אחד של הטנק הסיני החדש סימן 98 כולל אותה התוספת של 16 מ"מ.

נוסף על האילוץ של הסובייטים לפתח מגון שרין וטנק חדש שיוכלו להתמודד עם האיים של החץ הישראלי M-111, הנציג של תחומיות זו הביא לריבוי מהיר של טנק זה בעולם. הטנק T-72M1 וטנק T-72, כמו מערכות שקי ורבות אחרות שפותחו על ידי שני הצדדים במהלך הלחימה הקלה, לא נמשך הרבה הרבה. נאט"ז וישראל ימשיכו לפתח ולהנגיש לשירות תחמושת 105 מ"מ משופרת ובבה בעת בסוריה, עיראק, איראן, קוית, צ'כוסלובקיה, פולין, מזרח גרמניה, הונגריה, בולגריה, רומניה, יווגלביה והודו.

בסיום מעשי האיבה בשנת 1982 חגגו הישראלים את הצלחת הכדור החץ M111 והחליטו לשוק אותו בעולם כוטל 72-72 מזח. מעט ידוע על כך שעוד לפני מלחמת שלום הגליל ב-1982 היה כדור החץ של "סופה במדבר" ו"חופש לעיראק", התותצות שנבעו מהניסיוני הסובייטי של כדור החץ M111, התאפשרו עקב כישלון באחריות שליחי שנות ה-80. נושם מלחמתם של כדור זה לטנקים שלה חמוץ ב-105 מ"מ. החץ אומץ לבסוף על צבא גרמניה אומץ החץ על ידי מדינות DM-23 נספנות ובחן דרום אפריקה וסין.

גילון 25 לביטאון שריון

gilon מס' 1 של הביטאון "שריון" הופק על ידי עמותת "יד לשריון" באפריל 1996. גילון 1 או סיפר מעט על הנעה בעמותה והתקדם בעיקר בציון 40 שנה למבצע קדש. ראייה לצוין היזמה להפיק ביטאון יחיד זה שהופק על ידי העורק הראשי תא"ל (מיל') אריה קרן, יחד עם מר יצחק בן אביה, מר אלון קליבנוב, גב' שרה פרנקל ותא"ל (מיל') יורם כהן. העריכה הגרפית של גילון 1 הופקה בידי סטודיו אמןן צ. גילון ראשון זה לא היה המשך רצוף.

בינואר 1997 התיצבתי בלשכתו של אלף מוסה פلد, יו"ר העמותה דאז, כדי לקבל על עצמי את תפקידו. בשיחות רבות שקיימתי עמו מוסה, הוא נהג אמר לתדריך, אך בעיקר נהג להרצות, להעיר מסר, להMRIיא עם חזונו על העמותה ועל אחר "יד לשריון". באחת המשימות שמחכה לך הינה הפתק עיתון של העמותה, רצוי שיעיתן זה יהיה לי: אחות המשימות שמחכה לך הינה הפתק עיתון של העמותה, רצוי שיעיתן זה יהיה מKNOWN מDAO ובה בעית גם השופר של השרוינאים וופק כרבען. אבל, הזהיר מוסה, אני מבקש לא להחלה מתי נפיץ את הגילון הראשון; אני רוצה שתבטיח לי כי כאשר נתחיל – תישמר ההתמדה.

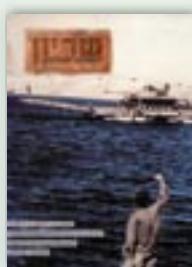
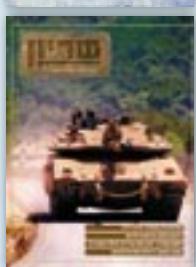
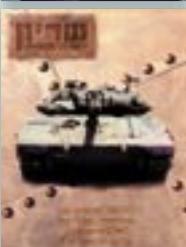
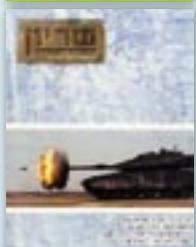
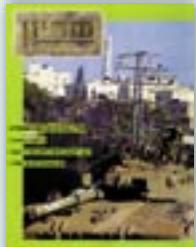
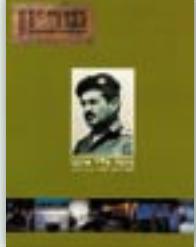
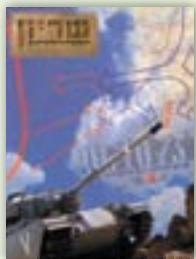
צotta טוב וננוץ התקבע למערכת הביטאון סביב עורך יודיע את עברותו ומזהוחה לחלווטין עם חזונו של מוסה. במערכת נמנעו: העורק הראשי תא"ל (מיל') אלישיב שמשי וחברי המערכת תא"ל (מיל') יצחק רבין, פרופ' אסא שר, תא"ל (מיל') אחוז גروس, תא"ל (מיל') מיכאל מס, אל"ם (מיל') בני מיכלסון, תא"ל (מיל') דודו הלי, אל"ם גיא צור, סגן מיכל נאי ומזכירות המערכת סגן יעל קוץ. העריכה גורפית הופקדה בידי סטודיו אריה קרן. הצotta זו בנושאים התוכניים והארגוניים, נקבעו הכללים והשיטות ובוילאי 1998 הופק גילון מס' 1.

העמותה מברכת את צotta המערכת בראשותו של תא"ל (מיל') אלישיב שמשי על התנדבות, הנרכזות והמקצועיות בפקחת גילונות 1–4. חברנו שאול נגר נבחר להחליף את אלישיב. מעט חילופים בין חברי המערכת והסוסים האביריים ממשיכים לדחרה במעליה ההר, גילון ועד גילון, במקצועיות רבה ובהרבה גאותה שריוינאית. דואים חברי המערכת תא"ל (מיל') יצחק רבין, אל"ם (מיל') בני מיכלסון, תא"ל (מיל') איתן קינן, תא"ל (מיל') מנש גולדבלט, אל"ם אמריך אשלי, תא"ל (מיל') דוד כספי, תא"ל (מיל') מיכאל מס, גב' שלו ספירינבו וגב' דורי בורגר. עוד שימשו במערכת והתחלפו או השתחררו מזה"ל אל"ם גיל מעוז, תא"ל טלי מלכה, סג"ם ענבל שיינפלד, סגן גלעד ויינברג, סמ"ר אלעד פרוליגר, סגן איילת ויינר ומזכירות המערכת: סגן יה-לי זאבי, סמ"ר דורון בר גיל וסמ"ר שי ארוזאן. העריכה הגרפית בסטודיו אריה קרן. החל מגילון 24 צורף מר יוסף פרנקל למפק ומשנה לעורק הראשי והערכה הגרפית באחיזותן.

במהלך התקופה עד כה סייעו צלמים מיחידת ההסיטה בלטרון (שכמעט כולם השתחררו מזה"ל): מיטל שנידLER, ניר בלתי, עדי משה, יובל רון, תהילה שרון, דותן גואטה, תום סופר, הדר עמנואל, יצחק מזרחי, עופרי אליהו וונומה חזון. כל חברי המערכת מתנדבים ללא הפסקה ונותאים בעול בהתקפה, ומפקים מדי רביעון ביטאון נאה המשתרפם והולך, ביטאון מאוד מKNOWN, שופר של השריון, עם הרבה רגשות ונשמה.

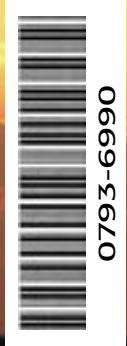
אנו בעמותה גאים בכך חברי המערכת של עשייתכם היפה ועל ההתמדה.

**תא"ל (מיל') מנשה ענבר
מנכ"ל עמותת "יד לשריון"**

YAD LASHIRYON-LATRUN

0793-6990

צלם: מיכאל מא